

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Zhodnocení bonity žadatele o úvěr z pohledu leasingové společnosti

Eva Vidmanová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Eva Vidmanová

Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení bonity žadatele o úvěr z pohledu leasingové společnosti

Název anglicky

Assessing the Creditworthiness of Loan Applicant in Terms of the Leasing Company

Cíle práce

Cílem diplomové práce je prověřit bonitu konkrétního retailového žadatele leasingové společnosti o spotřební úvěr s konečným doporučením, úvěr v daném případě poskytnout či neposkytnout, včetně zdůvodnění.

Metodika

Diplomová práce vychází z předpokladu systematického zpracování teoretických východisek v rámci literární rešerše s využitím popisné metody na základě syntézy poznatků získaných z odborné literatury tematicky zaměřené na problematiku financování potřeb retailového žadatele prostřednictvím poskytování spotřebitelských úvěrů, včetně posuzování bonity žadatele a procesu schvalování úvěrů ze strany leasingových společností v České republice.

Pro dosažení deklarovaných cílů diplomové práce bude použita metoda Empirické úvěrové analýzy-úvěrových bodovacích systémů (credit scoring). Bodovací systém bude využit se zaměřením na finanční a nefinanční aspekty retailového žadatele o úvěr na dopravní techniku do 3,5 t. Na základě metod dedukce a empirie budou formulována zdůvodnění v rámci schválení či neschválení poskytnout požadovaný úvěr.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

spotřebitelský úvěr, schvalovací proces, bonita, úvěrové riziko, credit scoring

Doporučené zdroje informací

DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-164-2.

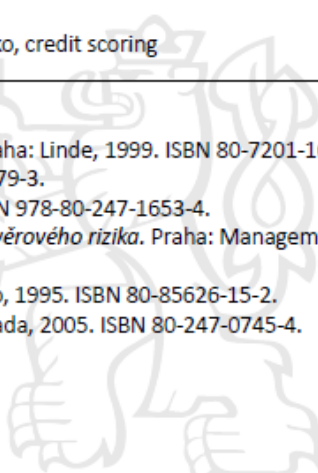
JÍLEK, J. *Finanční rizika*. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-579-3.

JÍLEK, J. *Finanční trhy a investování*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-1653-4.

PRICE WATERHOUSE & CO., – VEDLICH, J. F. *Úvod do řízení úvěrového rizika*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-49-7.

TERMER, T. *Efektivnost finančního leasingu*. Praha: Nad zlato, 1995. ISBN 80-85626-15-2.

VALOUCH, P. *Leasing v praxi : praktický průvodce*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0745-4.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Milan Ulrich

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2016

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení bonity žadatele o úvěr z pohledu leasingové společnosti" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.03.2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Ing. Milanu Ulrichovi za odborné vedení diplomové práce, cenné rady a věcné připomínky. Za poskytnutí informací z praxe bych ráda poděkovala pracovníkům společnosti s Autoleasing, a.s. Rovněž bych touto cestou ráda poděkovala všem blízkým, kteří mě podporovali po celou dobu mého studia.

Zhodnocení bonity žadatele o úvěr z pohledu leasingové společnosti

Souhrn

Diplomová práce pojednává o zhodnocení bonity žadatele o spotřebitelský úvěr z pohledu leasingové společnosti. Teoretická část práce se zabývá problematikou úvěrového procesu, který předchází rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru danému žadateli. V průběhu tohoto procesu je na základě finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr zhodnocena bonita daného žadatele. Jsou zde charakterizovány pojmy jako spotřebitelský úvěr, úvěrové riziko. Dále jsou zde popsány jednotlivé kroky úvěrového procesu a metody úvěrové analýzy. V praktické rovině se diplomová práce zaměřuje na zhodnocení konkrétních žadatelů o spotřebitelský úvěr na vozidlo do 3,5 t formou metody credit scoring a následného manuálního zhodnocení žádosti o úvěr schvalovatelem. Na základě těchto metod je stanoveno konečné doporučení, zda úvěr v daném případě poskytnout či neposkytnout.

Klíčová slova: spotřebitelský úvěr, schvalovací proces, bonita, úvěrové riziko, credit scoring

Assessing the Creditworthiness of Loan Applicant in Terms of the Leasing Company

Summary

The diploma thesis deals evaluation of the creditworthiness of an applicant for a consumer loan in terms of the leasing company. The theoretical part deals with the approval process that precedes decisions granting or absence of the loan given to the applicant. During this process, is based on financial and non-financial aspects of the loan applicant evaluated the creditworthiness of loan applicants. They are characterized by terms such as consumer loan, credit risk. There are also described individual steps of the lending process and methods of credit analysis. In the practical part of the thesis focuses on the evaluation of specific applicants for consumer loan for vehicle up to 3.5 tons in the form of credit scoring methods and subsequent manual evaluation of the loan application approver. On the basis of these methods is determined by the final recommendation on whether a loan in a given case or not to grant.

Keywords: consumer loan, approval proces, credit risk, creditworthiness, credit scoring

OBSAH

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika	11
3	Spotřebitelský úvěr	12
3.1	Dělení spotřebitelských úvěrů.....	13
3.1.1	Dělení z hlediska subjektu	13
3.1.2	Dělení z hlediska objektu	13
3.1.3	Dělení z hlediska zajištění	14
3.1.4	Dělení z hlediska doby splatnosti	14
3.1.5	Dělení z hlediska metody poskytování	14
3.2	Důležité pojmy týkající se spotřebitelského úvěru	15
4	Úvěrové riziko	17
4.1	Řízení úvěrového rizika	17
4.1.1	Identifikace úvěrového rizika	18
4.1.2	Měření úvěrového rizika	18
4.1.3	Zajištění úvěrového rizika.....	18
4.1.4	Sledování úvěrového rizika.....	19
5	Úvěrový proces	20
5.1	Zahájení jednání s žadatelem	21
5.2	Vyplnění žádosti o úvěr	22
5.3	Úvěrová analýza.....	22
5.4	Podpis smluvní dokumentace.....	24
5.4.1	Předsmluvní informace	24
5.4.2	Smlouva o úvěru	25
5.4.3	Všeobecné obchodní podmínky	27
5.4.4	Splátkový kalendář.....	28
5.5	Čerpání úvěru	28
5.6	Monitoring úvěru	29
5.7	Splácení úvěru.....	30
5.8	Zánik úvěrového vztahu.....	30
6	Úvěrová analýza – spotřební úvěry	33
6.1	Informační zdroje	33
6.2	Systémy úvěrových analýz.....	34
6.2.1	Posuzovací úvěrové analýzy	34
6.2.2	Empirické úvěrové analýzy.....	35
7	Metoda credit scoring	36
8	Hodnocení bonity žadatele o spotřebitelský úvěr	39
8.1	Finanční aspekty žadatele	39
8.1.1	Zdroje ke splácení úvěrů	39
8.1.2	Úvěrová situace a úvěrové registry	40
8.1.2.1	Centrální registr úvěrů	41
8.1.2.2	Bankovní registr klientských informací.....	43

8.1.2.3	Nebankovní registr klientských informací.....	45
8.1.2.4	SOLUS.....	47
8.2	Nefinanční aspekty žadatele.....	50
9	Charakteristika společnosti s Autoleasing, a. s.....	54
10	Hodnocení bonity žadatele o úvěr v praxi	56
10.1	Popis a metodika schvalovacího procesu.....	56
10.1.1	Požadované údaje v žádosti o úvěr	57
10.1.2	Scoringové karty	59
10.1.2.1	Scoringová karta pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr.....	59
10.1.2.2	Scoringová karta pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	66
10.1.2.3	Výsledné hodnocení scoringových karet	69
10.1.3	Manuální posouzení úvěrové žádosti.....	71
11	Praktické příklady žádostí o úvěr.....	80
11.1	Žádost zamítnuta na základě scoringu	80
11.2	Žádost schválena	82
11.3	Žádost zamítnuta na základě manuálního posouzení	85
11.4	Žádost zamítnuta s doporučením	88
12	Závěr	93
13	Seznam obrázků a tabulek	96
13.1	Seznam obrázků	96
13.2	Seznam tabulek	96
14	Seznam použitých zdrojů.....	98
15	Přílohy.....	102

1 Úvod

V dnešní době se každý z nás pravidelně setkává s nabídkami různých půjček a úvěrů a trend zadlužování neustále narůstá. Fyzické i právnické osoby se stále více potýkají s problémem platební neschopnosti. Z tohoto důvodu si každý poskytovatel úvěru musí stanovit optimální míru rizika, při kterém je ochoten poskytnout úvěr. V souladu s mírou rizika, které je poskytovatel úvěru ochoten podstoupit, musí mít optimálně nastaven schvalovací proces.

Posouzení žadatele o úvěr determinuje kvalitu úvěrového portfolia. Z tohoto důvodu patří úvěrová analýza k nejdůležitějším procesům, kterými se poskytovatel úvěru musí zabývat. Rizika spojeného s poskytnutím úvěru se zbavit nelze, ale lze ho komplexním posouzením žadatele o úvěr snížit. Proto jsou žadatelé o úvěr hodnoceni nejen z finančního hlediska, ale také z hlediska nefinančního. Cílem tohoto hodnocení, je posouzení schopnosti žadatele v budoucnu splácet poskytnutý úvěr či plnit jiné sjednané závazky vůči poskytovateli.

Diplomová práce se věnuje schvalovacímu procesu se zaměřením na žádost o spotřebitelský úvěr. Spotřebitelské úvěry jsou charakteristické zejména vysokým počtem různých žadatelů o úvěr, relativně nízkou výší financované částky, což vyžaduje rychlý a jednoduchý způsob provedení úvěrové analýzy. V souvislosti s poskytováním spotřebitelských úvěrů se využívají dvě metody úvěrových analýz. Prvním typem metod jsou posuzovací úvěrové analýzy, které jsou založeny na subjektivním hodnocení žadatele o úvěr ze strany úvěrového pracovníka. Druhým typem jsou empirické úvěrové analýzy, které naopak toto subjektivní hodnocení odstraňují, jejich cílem je zjednodušení celého procesu úvěrové analýzy a jeho zlevnění. Metodu posouzení úvěrového žadatele si poskytovatel zvolí v návaznosti na typu poskytovaných spotřebitelských úvěrů.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je prověřit bonitu konkrétního žadatele leasingové společnosti o spotřebitelský úvěr na vozidlo do 3,5 tuny s konečným doporučením, zda úvěr v daném případě poskytnout či neposkytnout.

Diplomová práce vychází z předpokladu systematického zpracování teoretických východisek v rámci literární rešerše. Literární rešerše bude zpracována popisnou metodou na základě syntézy teoretických poznatků získaných z odborné literatury tematicky zaměřené na problematiku financování potřeb prostřednictvím spotřebitelských úvěrů, včetně procesu schvalování úvěrů a posuzování bonity žadatele o úvěr.

Pro dosažení deklarovaných cílů diplomové práce bude použita metoda empirické úvěrové analýzy – úvěrových bodovacích systémů (credit scoring). Bodovací systém bude v praktické části diplomové práce využit se zaměřením na finanční a nefinanční aspekty retailového žadatele o úvěr na dopravní techniku do 3,5 t. Na základě metod dedukce a empirie budou formulována zdůvodnění v rámci schválení či zamítnutí žádosti o poskytnutí požadovaného úvěru.

3 Spotřebitelský úvěr

Úvěrové obchody jsou jednou ze základních činností bank a jsou nejvýznamnější částí aktivních obchodů banky. Aktivní obchody představují takové obchody, které se odrážejí v aktivech obchodní banky. Při těchto obchodech je banka v postavení věřitele, vznikají jí pohledávky či vlastnická práva. Úvěrové obchody umožňují klientům zapůjčení finančních prostředků od bank. Tyto prostředky mohou být zapůjčeny bezúčelně nebo na předem stanovený účel, jejich zapůjčení je časově omezené a úplatné. Zapůjčení finančních prostředků formou úvěru mohou využít nejen fyzické osoby, ale také fyzické osoby podnikatelé a právnické osoby.

Diplomová práce je zaměřena na spotřebitelský úvěr, který představuje nejrozšířenější formu úvěru pro fyzické osoby. „Spotřebitelské úvěry lze charakterizovat jako účelové či bezúčelové poskytnutí finančních prostředků bankou, nebankovní institucí či osobou s živnostenským oprávněním klientovi – fyzické osobě, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.“ (Česká leasingová a finanční asociace, 2016) Spotřebitelský úvěr slouží příjemci ke krytí spotřebních výdajů, tj. financování nákupu zboží či služeb. Současně může sloužit pouze k získání potřebné hotovosti.

Finanční prostředky poskytnuté formou spotřebitelského úvěru jsou poskytnuty za úplatu. Tuto úplatu představuje úrok, jehož výše je uváděna ve formě roční úrokové sazby. Ve vztahu k nákladům, které jsou s úvěrem spojeny, je důležité zmínit pojem roční procentní sazba nákladů. „Roční procentní sazba nákladů neboli RPSN je jeden z řady ekonomických ukazatelů, který určitým způsobem vypovídá o úrovni platebních podmínek úvěru. Prostřednictvím RPSN lze posoudit výhodnost spotřebitelského úvěru, tento ukazatel slouží především k porovnání jednotlivých úvěrů, které jsou spotřebiteli nabízeny. Povinnost informovat spotřebitele o výši tohoto ukazatele ukládá zákon o spotřebitelském úvěru. Základními vstupními parametry pro stanovení tohoto ukazatele je výše úvěru, údaj o termínu poskytnutí úvěru, informace o výši jednotlivých splátek, poplatků a případných dalších plateb a informace o lhůtě splatnosti každé jednotlivé splátky, každého jednotlivého poplatku a případných dalších plateb.“ (Česká leasingová a finanční asociace, 2016)

3.1 Dělení spotřebitelských úvěrů

Spotřebitelské úvěry lze dělit dle různých hledisek. Nejčastěji jsou spotřebitelské úvěry členěny dle:

- subjektu,
- objektu,
- zajištění,
- doby splatnosti,
- metody jejich poskytování. (Pavelka, a další, 2001 str. 55)

3.1.1 Dělení z hlediska subjektu

Spotřebitelské úvěry z hlediska subjektu, který úvěr poskytuje lze rozdělit na spotřebitelské úvěry přímé a nepřímé.

Přímý spotřebitelský úvěr je úvěr, který je klientovi poskytován přímo bankou či nefinanční institucí, tzn. smluvní vztah je sjednán pouze mezi bankou či nefinanční institucí a klientem.

U *nepřímého spotřebitelského úvěru* vstupuje mezi klienta a banku obchodník, který prodává zboží klientovi a současně zprostředkovává i poskytnutí úvěru. (Dvořák, 1999 str. 293)

Z hlediska dlužníka se jedná o úvěry poskytované fyzickým osobám nepodnikatelům.

3.1.2 Dělení z hlediska objektu

Hledisko objektu vyjadřuje účel, na který je úvěr poskytnut. Z hlediska objektu lze spotřebitelské úvěry členit na úvěry účelové a neúčelové.

Účelový úvěr, jak už plyne z jeho názvu, je tento typ úvěru poskytnut klientovi na předem stanovený účel. Jedná se o úvěr, který je určen především k úhradě ceny zboží či služeb přímo v místě jejich prodeje. Úvěr může být poskytnut rovněž za účelem realizace jiných záměrů klienta, jako např. rekonstrukce bytu apod. (Česká leasingová a finanční asociace, 2016) Výše tohoto typu úvěru odpovídá financovanému účelu a je splácen prostřednictvím splátek, jejichž počet a výše je předem stanovena.

Neúčelový úvěr, je poskytnut klientovi převodem finančních prostředků na bankovní účet nebo jejich výplatou v hotovosti. Podstatou tohoto typu úvěru je, že klient nedokládá poskytovateli účel, na který budou finanční prostředky využity. Výše tohoto typu úvěru není

obvykle příliš vysoká. Neúčelový úvěr je splácen prostřednictvím splátek, jejich počet a výše jsou předem přesně stanoveny. Tento typ úvěru je vhodný v případě akutní potřeby finančních prostředků k překonání přechodného nedostatku hotovosti, např. ke krytí výdajů v případě mimořádné rodinné události. (Česká leasingová a finanční asociace, 2016)

3.1.3 Dělení z hlediska zajištění

Z hlediska zajištění lze spotřebitelské úvěry rozdělit na zajištěné a nezajištěné.

Za *zajištěné* jsou považovány úvěry, jejichž splacení je zajišťováno tzv. zárukami (garancemi), umožňujícími splacení poskytnutého úvěru náhradní cestou v případě, kdy dlužník není schopen ze svých běžných příjmů úvěr splácet. (Pavelka, a další, 2001 str. 57) Poskytované záruky jsou dvojího typu. Jedná se o záruky věcné, jako je např. zajišťovací převod práva či zástavní právo. A záruky osobní, např. ručení či směnka.

V případě *nezajištěných úvěrů* nemusí klient oproti úvěru bance poskytnout žádné zajištění. Zpravidla se jedná o úvěry s nižší financovanou částkou. Oproti zajištěným úvěrům je z hlediska věřitele tento typ úvěrů více rizikový.

3.1.4 Dělení z hlediska doby splatnosti

Dle délky splacení lze úvěry rozdělit následovně:

- *krátkodobé* – s dobou splatnosti do 1 roku,
- *střednědobé* – s dobou splatnosti do 4 – 5 let,
- *dlouhodobé* – s dobou splatnosti nad 4 – 5 let. (Pavelka, a další, 2001 str. 57)

3.1.5 Dělení z hlediska metody poskytování

Z hlediska způsobu, jakým je úvěr poskytován se jedná o úvěr revolvingový a úvěr jednorázový.

Revolvingový úvěr je prováděn na principu opakovaného čerpání a splacení dlužné částky, představuje tzv. obnovitelný úvěr. Podstata revolvingového úvěru je krátkodobá, ale existuje zde možnost jeho dalšího obnovování. „Revolvingový úvěr je poskytnut formou stanovení úvěrového rámce, do kterého klient může automaticky čerpat prostředky, z povahy úvěru vyplývá jeho neúčelovost. Úvěr je obvykle průběžně splácen, splácením dochází k uvolnění rámce, do kterého může být úvěr čerpán. Úrok klient platí pouze za skutečně čerpaný úvěr.“ (Dvořák, 2005 str. 538) Postupným splácením dochází k znovuoobnovování disponibilní

částky úvěrového rámce, z něhož klient může čerpat finanční prostředky například prostřednictvím úvěrové karty. V případě revolvingového úvěru není stanovena pevná výše splátky. Výše splátky je flexibilní a obvykle je pevně stanovena pouze její minimální měsíční výše.

Jednorázové spotřebitelské úvěry, jejich charakteristickým rysem je, že jsou poskytovány najednou v předem stanovené výši. Tyto úvěry jsou spláceny prostřednictvím pevně stanovených měsíčních splátek a jsou ukončeny ve sjednané době splatnosti.

3.2 Důležité pojmy týkající se spotřebitelského úvěru

Výše úvěru

Výše úvěru je částka, kterou věřitel poskytne klientovi. Výše poskytnuté částky je závislá na schopnosti klienta splácet, platební historii a dalších skutečnostech.

Účel úvěru

Informace o účelu úvěru je poskytovatelem úvěru vyžadována pouze v případě, že se jedná o účelový úvěr. Klient je v tomto případě povinen poskytovateli úvěru doložit konkrétní účel, na který bude úvěr poskytnut.

Úrok

Úrok je částka, kterou je dlužník povinen zaplatit věřiteli za zapůjčení peněz. Jeho výše je závislá na výši poskytnutého úvěru, na výši úrokové sazby a na době trvání úvěru.

Úroková sazba

Úroková sazba je procentním vyčíslením odměny za zapůjčení peněz. Úroková sazba je vyjádřena v procentech za rok.

RPSN

Roční procentní sazba nákladů slouží spotřebiteli k porovnání jednotlivých nabízených úvěrů. Vyjadřuje údaj o celkových nákladech spotřebitelského úvěru, představuje tedy veškeré náklady spotřebitele, které jsou spojeny s poskytnutím, čerpáním a správou úvěru.

„Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr je procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období 1 roku a vyjadřuje se dle závazně stanoveného vzorce:

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{AK}{(1+i)^{tK}} = \sum_{K'=1}^{K'=m'} \frac{A'K'}{(1+i)^{tK'}}$$

kde K – pořadové číslo půjčky téže osoby

K' – číslo splátky

AK – výše půjčky číslo K

A'K' – výše splátky číslo K'

m – číslo poslední půjčky

m' – číslo poslední splátky

tK – interval, vyjádřený v počtu roků a ve zlomcích roku, ode dne půjčky č. 1 do dnů následných půjček č. 2 až m

tK' – interval, vyjádřený v počtu roků a ve zlomcích roku, ode dne půjčky č. 1 do dnů splátek nebo úhrad poplatků č. 1 až m'

i – hledaná roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr

(Dvořák, 2005 str. 540)

„Pro délku roku se používá 365 dnů nebo 365,25 dne nebo (v přestupných letech) 366 dnů, 52 týdnů nebo 12 měsíců stejné délky. Pro průměrnou délku tohoto měsíce se předpokládá 30,41666 dnů (tj. 365/12).“ (Dvořák, 2005 str. 540)

„Výsledek výpočtu se vyjádří s přesností na nejméně jedno desetinné místo. Pro zaokrouhlování na určitý počet desetinných míst platí následující pravidlo: Je-li číslice na desetinném místě za desetinným místem, na které se zaokrouhluje, větší než 5 nebo rovna 5, zvýší se číslice na zaokrouhlovaném desetinném místě o jedničku.“ (Dvořák, 2005 str. 540)

4 Úvěrové riziko

Úvěrové obchody podléhají nejen běžnému riziku podnikání, ale současně rizikům plynoucím z povahy těchto obchodů. S úvěrovými obchody je neodmyslitelně spjaté úvěrové riziko. „Úvěrové riziko je historicky nejstarším a nejvýznamnějším rizikem ze všech finančních rizik. Toto riziko spočívá v nejistotě, zda klient, resp. protistrana obchodu, dostojí svému závazku uhradit svůj dluh včas a v plné výši“ (Kašparovská, a další, 2006 str. 73) Z tohoto důvodu věřitel komplexně prověřuje bonitu klientů a využívá různých zajišťovacích instrumentů. V případě, že věřitel využije zajišťovací instrument, ale nepodaří se mu získat celou dlužnou částku, musí využít předem vytvořené zdroje ke krytí této ztráty. Těmito zdroji mohou být např. opravné položky či rezervy. K minimalizaci úvěrového rizika rovněž slouží kvalitní smluvní dokumentace (úvěrová smlouva, všeobecné obchodní podmínky atd.).

Úvěrovému riziku není možné se zcela vyhnout, neboť pokud chce věřitel dosáhnout určité míry zisku, musí také podstoupit určitou míru rizika. Příčiny vzniku úvěrového rizika, lze jako u ostatních rizik rozdělit na interní a externí. Interní příčiny vzniku úvěrového rizika bezprostředně závisí na vlastních rozhodnutích poskytovatele. Jedná se např. o rozhodnutí, na které konkrétní subjekty se zaměřit při úvěrování. Externí příčiny úvěrového rizika jsou pak zcela mimo působnost poskytovatele, tyto faktory jsou dány celkovým vývojem ekonomiky, politickou situací v zemi apod. (Kašparovská, a další, 2006 str. 74)

4.1 Řízení úvěrového rizika

Úvěrové riziko je nutné nějakým způsobem řídit již na počátku jednotlivých úvěrových obchodů. Z tohoto důvodu je stanoven proces řízení úvěrového rizika, který obsahuje následující kroky:

- identifikace úvěrového rizika,
- měření úvěrového rizika,
- zajištění úvěrového rizika,
- sledování úvěrového rizika.

Následkem podcenění či vynechání některého z výše uvedených kroků procesu je rostoucí pravděpodobnost ztráty z úvěrového obchodu.

4.1.1 Identifikace úvěrového rizika

Identifikace úvěrového rizika je prvním krokem procesu řízení úvěrových rizik. Identifikace úvěrového rizika představuje rozpoznání tohoto rizika od ostatních rizik a zjištění jeho příčin.

Za možnou příčinu vzniku úvěrového rizika lze považovat:

- riziko klienta – klient bude vystaven takové ekonomické situaci, že nebude schopen splatit své závazky vůči věřiteli,
- riziko země – ekonomické subjekty v určité zemi nebudou schopny z nějakého společného politického, ekonomického či jiného důvodu splnit své zahraniční závazky,
- riziko z koncentrace – věřitel poskytuje úvěry převážně jednomu typu klientů, kteří jsou vystaveni shodným ekonomickým a rizikovým charakteristikám. (Kašparovská, a další, 2006 str. 75)

Identifikace a znalost zdrojů úvěrového rizika je základem pro jeho minimalizaci a řízení.

4.1.2 Měření úvěrového rizika

Smyslem měření úvěrového rizika je kvantifikace rizika, tedy určení možné ztráty z úvěrových obchodů. Na základě kvantifikace možné ztráty poskytovatel provádí rozhodnutí o realizaci obchodu, výši úrokové sazby, způsobu zajištění, tvorbě rezerv či opravných položek a o variantách jeho dalšího sledování. (Kašparovská, a další, 2006 str. 75)

Výsledkem měření úvěrového rizika je zjištění bonity klienta a následné zařazení do určité ratingové kategorie. Podle toho, kdo ratingové hodnocení provádí, lze rozlišit dvě základní formy ratingu – externí rating (hodnocení prováděné externími ratingovými agenturami) a interní rating (hodnocení prováděné poskytovatelem úvěru za pomoci jeho vlastních ratingových modelů). (Valová, 2010 str. 40)

4.1.3 Zajištění úvěrového rizika

Selžou-li všechny běžné prostředky, jak dosáhnout splnění závazků dlužníka, zbývá věřiteli ještě možnost pokusit se uspokojit svou pohledávku z výtěžku realizace zajišťovacího prostředku. (Pavelka, a další, 2001 str. 175)

Pojem zajištění úvěrů lze chápat ve dvojitým pojetí. V širším slova smyslu lze pojem zajištění úvěrů chápat jako veškerá opatření, která jsou věřitelem prováděna s cílem minimalizovat rizika spojená s poskytnutím úvěru. V širším pojetí zajištění představuje činnosti, ke kterým například patří prověření a zjištění bonity klienta, stanovení limitů pro poskytování úvěrů jednotlivým klientům a pravidelná kontrola obchodních partnerů případně předmětů úvěru.

V užším slova smyslu pojem zajištění představuje využívání tzv. záruk, garancí neboli zajišťovacích instrumentů. Tyto záruky mají zpravidla dvojí funkci – zajišťovací a uhrazovací. „Zajišťovací funkce spočívá v samotné existenci těchto prostředků, která nutí dlužníka k řádnému splnění svého závazku. V případě, že dlužník svůj závazek nesplní řádně a včas, je využita funkce uhrazovací. Uhrazovací funkce umožňuje věřiteli uspokojit svou pohledávku i přesto, že nebyla uspokojena dlužníkem dobrovolně.“ (Vidmanová, 2014)

Dle povahy lze zajištění rozdělit na věcné (reálné) a osobní. „Pro zajištění věcné je typické, že úhrada pohledávky z úvěrového obchodu je zajišťována výtěžkem z prodeje majetku, který slouží jako zajištění úvěrové pohledávky. Lze sem zahrnout zajištění zástavním právem, zajišťovacím převodem práva, vinkulací apod.“ (Pavelka, a další, 2001 str. 174) Osobní zajištění spočívá v úhradě pohledávky příjmy či majetkem třetí osoby, která se zavázala splnit dluh za dlužníka. Do tohoto typu zajištění je možné zahrnout např. přistoupení k dluhu spoludlužníkem či aval směnky.

4.1.4 Sledování úvěrového rizika

Posledním a neméně důležitým krokem v procesu řízení úvěrového rizika je sledování tohoto rizika. Jeho cílem je monitorování jak jednotlivých úvěrových obchodů, tak celkového portofolia z hlediska trendů a vývoje.

Ke sledovaným skutečnostem patří např. včasnost a úplnost klientem dodávaných podkladů, dodržování splátkového kalendáře, doba prodlení, změny hodnoty zajištění pohledávky, změny makroekonomického a mikroekonomického charakteru.

Při sledování úvěrového rizika by věřitel měl dodržovat určité zásady. K nejzákladnějším z těchto zásad patří, že čím vyšší je úvěrové riziko daného obchodu, tím častěji a komplexněji by měl být tento obchod monitorován. Z čehož vyplývá, že věřitel by měl podřídit způsob, formu a frekvenci monitoringu rizikovosti daného úvěrového obchodu.

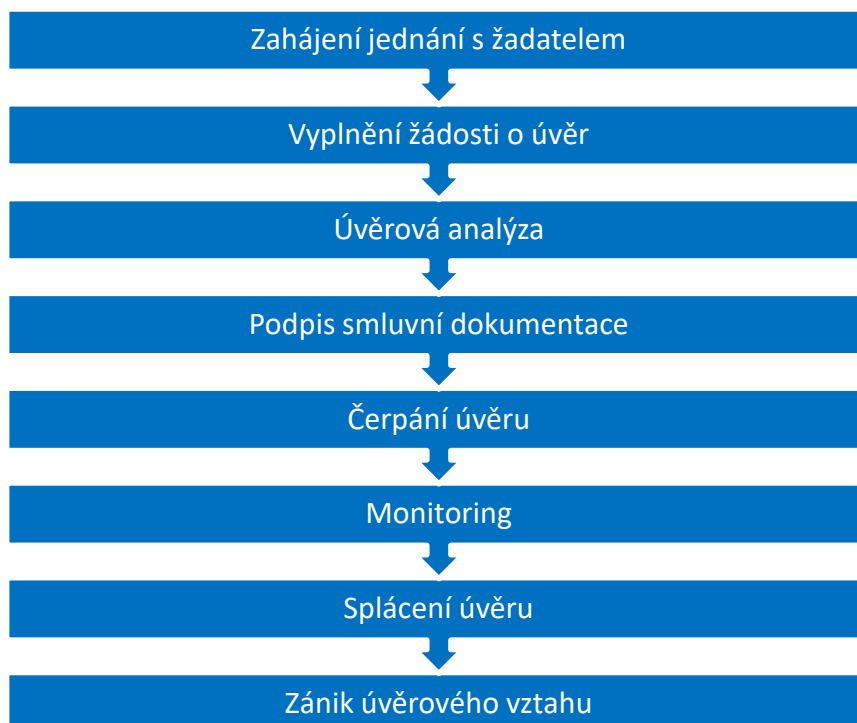
5 Úvěrový proces

Úvěrový proces představuje soubor různých vzájemně propojených činností týkajících se úvěrového obchodu. Jedná se o proces zahrnující úvodní jednání s žadatelem o úvěr, zjištění jeho potřeb, následné podání žádosti o úvěr a její individuální posouzení. Výsledkem tohoto posouzení je rozhodnutí schvalovatele s příslušnou schvalovací pravomocí o poskytnutí případně neposkytnutí úvěrového produktu. Úvěrový proces rovněž zahrnuje činnosti od čerpání poskytnutého úvěru až k jeho ukončení.

Úvěrový proces dále zahrnuje řízení úvěrového rizika týkající se konkrétního klienta a jemu poskytnutého produktu. Jednotlivý poskytovatelé úvěrových produktů mají proto předem stanový proces poskytování úvěrů a současně mají danou svou úvěrovou politiku, ve které je úvěrové riziko zohledněno.

Následující obrázek zobrazuje průběh úvěrového procesu. Jednotlivé kroky úvěrového procesu vycházejí z praxe a literatury týkající se problematiky úvěrových obchodů.

Obrázek 1: Průběh úvěrového procesu

Zdroj: vlastní zpracování

5.1 Zahájení jednání s žadatelem

Prvotní jednání s žadatelem o úvěr je velice důležité z hlediska správného výběru produktu. Žadatel sdělí poskytovateli úvěru svůj investiční záměr a požadované parametry týkající se úvěrového produktu, např. výše splátky, počet splátek. Vzhledem k požadovaným parametrům je s žadatelem následně vybrán nejvhodnější úvěrový produkt.

Žadatel je předem obeznámen s parametry jednotlivých nabízeným produktů a s podmínkami, které musí být splněny k jejich získání. Tyto informace by žadateli měly být poskytnuty vždy jasně a srozumitelně. V souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru má poskytovatel úvěru povinnost sdělit žadateli výši všech poplatků a nákladů spojených s realizací a následnou správou daného úvěru.

S ohledem na úvěrovou politiku se pravidla úvěrové angažovanosti u jednotlivých poskytovatelů úvěrů liší. Celkovou úvěrovou angažovanost v rámci jednoho poskytovatele představuje maximální možná nezajištěná výše úvěru, která může být poskytnuta jednomu žadateli o úvěr.

Před uzavřením žádosti o úvěr musí být provedena identifikace žadatele. Identifikací se rozumí zjištění a ověření zákonem stanovených údajů žadatele o úvěr. Tato identifikace se provádí při každém požadavku na bankovní produkt. Identifikační údaje se ověřují a zaznamenávají z průkazu totožnosti. Identifikační údaje u fyzické osoby představuje jméno a příjmení, rodné číslo (pokud nebylo přiděleno, tak datum narození), místo narození, pohlaví, trvalý či jiný pobyt a státní občanství. Zaznamenáván je také druh a číslo průkazu totožnosti, případně orgán, který jej vydal a doba jeho platnosti. Současně je ověřena shoda podoby žadatele o úvěr s vyobrazením v průkazu totožnosti. (Česká republika, 2008)

Žadatel o úvěr má povinnost předložit poskytovateli platný průkaz totožnosti. Bez platného dokladu nemůže být žadateli poskytnut žádný produkt. Průkazem totožnosti se rozumí doklad vydaný orgánem veřejné správy, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a z něhož je patrná podoba, popřípadě i jiný údaj umožňující identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele. (Česká republika, 2008) U občanů České republiky je za průkaz totožnosti považován občanský průkaz. U cizicích státních příslušníků je za průkaz totožnosti považován nejčastěji cestovní doklad – pas. Současně bývá u cizích státních příslušníků nutné doložit povolení k trvalému či přechodnému pobytu

(délka přechodného pobytu by zpravidla měla trvat minimálně po dobu trvání úvěrového vztahu).

5.2 Vyplnění žádosti o úvěr

Žádost o úvěr představuje výchozí bod úvěrového vztahu. Pokud se klient rozhodne požádat o úvěr, je s ním vždy sepsána žádost o úvěr, která má písemnou podobu. Žádost o úvěr musí obsahovat veškeré údaje o žadateli, které jsou poskytovatelem úvěru požadovány. K tomuto účelu mají společnosti poskytující úvěr zpravidla speciální formuláře. Tyto formuláře obsahují veškeré požadované údaje a usnadňují tak žadateli sestavení žádosti.

Je zřejmé, že požadované náležitosti se mohou z hlediska typů úvěru a jednotlivých poskytovatelů lišit, ale za základní náležitosti žádosti o úvěr (pro fyzickou osobu) lze považovat následující:

- osobní údaje o žadateli,
- účel, na jaký je úvěr požadován,
- výše a měna požadovaného úvěru,
- návrh předpokládaného režimu čerpání a splácení úvěru,
- údaje o možných zajišťovacích instrumentech, které mohou být využity k zajištění poskytnutého úvěru. (Dvořák, 1999 str. 274)

Současně s podpisem vyplněné žádosti o úvěr musí žadatel podepsat také souhlas se zpracováním osobních údajů. Tento souhlas bývá již často součástí žádosti o úvěr. Souhlas se zpracováním osobních údajů je poskytovatelem úvěru vyžadován v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, který se vztahuje na veškeré zpracování osobních údajů. Bez toho souhlasu nemohou být údaje o žadateli o úvěr zpracovány, a tudíž nelze uzavřít úvěrovou smlouvu.

Předmětem souhlasu se zpracováním osobních údajů je také seznámení se tzv. informačním memorandem, které pojednává o ochraně spotřebitele při poskytování úvěrů a zároveň o členství poskytovatele úvěru v registrech, které zpracovávají jednotlivé údaje o klientech svých členů.

5.3 Úvěrová analýza

Snahou každého poskytovatele úvěru je minimalizovat úvěrové riziko plynoucí z těchto obchodů. K tomuto účelu mají poskytovatelé většinou vypracovaný celý systém řízení

úvěrového rizika. Jednou z jeho podstatných součástí je úvěrová analýza. (Dvořák, 1999 str. 421)

Úvěrová analýza je jedním ze základních faktorů, který determinuje kvalitu úvěrového portfolia. Primárním cílem poskytovatele úvěru je komplexně posoudit schopnost klienta v budoucnu splácet poskytnutý úvěr či plnit jiné sjednané závazky vůči poskytovateli. (Dvořák, 1999 str. 421) V této fázi úvěrového procesu se zároveň řeší otázka zajištění úvěru. Konečným výsledkem této fáze je vypracování návrhu smlouvy na poskytnutí úvěru.

Při rozhodování o poskytnutí či zamítnutí úvěru se poskytovatel může dopustit dvou chyb:

- poskytne úvěr klientovi, který nebude schopen splácet úvěr včetně úroků,
- odmítne klienta, který by naopak byl schopen poskytnutý úvěr splácet řádně včetně úroků. (Dvořák, 1999 str. 421)

Oba typy výše uvedených chyb představují pro poskytovatele úvěru ztrátu. Protože i potenciálně ziskový obchod, který poskytovatel neuskuteční, je pro něho v podstatě ztrátou. Cílem úvěrové analýzy je co nejspolehlivější oddělení obou skupin klientů a vyvarování se výše uvedených chyb.

Poskytovatel úvěru musí objektivně posoudit každý úvěrový obchod z hlediska úvěrovatelnosti budoucího klienta, tedy jeho:

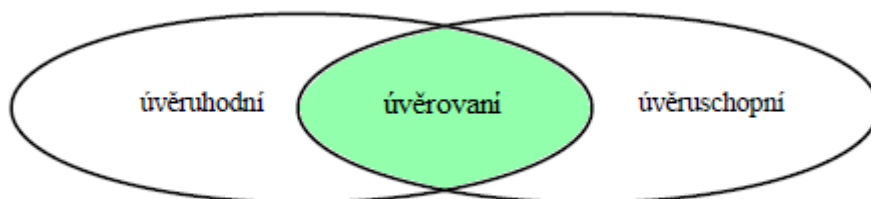
- důvěryhodnosti – *úvěruhodnosti*,
- bonity – *úvěruschopnosti*. (Pavelka, a další, 2001 str. 103)

K zhodnocení úvěruhodnosti žadatele je nutné znát jej jakožto subjekt, se kterým poskytovatel úvěrový obchod uzavírá. Jde o posouzení toho, zda je žadatel natolik důvěryhodný, aby s ním vůbec mohl být uzavřen úvěrových obchod – obchod založený na důvěře. K tomuto posouzení je nutné znát právní poměry žadatele – subjektivitu žadatele a jeho způsobilost vstupovat do závazků.

Pod posouzením úvěruschopnosti žadatele se skrývá posouzení ekonomické schopnosti žadatele a vůle splácet poskytnutý úvěr. „K tomu je třeba analyzovat a zevrubně poznat jak finanční historii budoucího klienta, tak jeho současnou finanční situaci, a zejména odhadnout možnosti a rizika budoucího vývoje.“ (Pavelka, a další, 2001 str. 103)

Vzájemným průnikem množiny úvěruhodných a úvěruschopných žadatelů o úvěr je skupina žadatelů, kterým je úvěr skutečně poskytnut. Tato skupina představuje takzvané úvěrované klienty.

Obrázek 2: Úvěrovaní klienti

Zdroj: vlastní zpracování dle Úvěrové obchody (Pavelka, a další, 2001 str. 103)

Způsob úvěrové analýzy se liší dle typu žadatele o úvěr. Jedná-li se o právnickou osobu, tedy o komerční úvěry. Nebo zda se jedná o spotřební úvěry poskytované fyzickým osobám. Tato diplomová práce se zabývá spotřebitelským úvěrem, bude se tedy zabývat hodnocením žadatele o úvěr – fyzické osoby. Způsobu hodnocení v případě, spotřebních úvěrů bude věnována samostatná kapitola.

5.4 Podpis smluvní dokumentace

V případě, že jsou poskytovatelem a žadatelem o úvěr odsouhlaseny parametry úvěru, podmínky jeho poskytnutí a čerpání, dochází k podpisu samotné smluvní dokumentace. Součástí smluvní dokumentace jsou zpravidla níže uvedené dokumenty:

- Předmluvní informace
- Smlouva o úvěru
- Všeobecné obchodní podmínky
- Splátkový kalendář
- Další smluvní dokumenty týkající se zajištění úvěru, pojištění úvěru atd.

5.4.1 Předmluvní informace

V souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru musí před uzavřením úvěrové smlouvy poskytovatel úvěru poskytnout žadateli předmluvní informace. Předmluvní informace ke spotřebitelskému úvěru jsou klientovi poskytovatelem náležitě vysvětleny. Náležitým vysvětlením se rozumí, takové vysvětlení, ze kterého je žadatel schopen posoudit, zda navrhovaná úvěrová smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci.

V předsmulvních informacích žadatel o úvěr nalezne nejen informace o základních vlastnostech úvěru a nákladech spojených s jeho poskytnutím, ale rovněž je v nich obsaženo vysvětlení souvisejících pojmů jako je např:

- druh úvěru,
- celková výše úvěru,
- podmínky čerpání úvěru,
- doba trvání úvěru,
- výše úvěrové splátky a způsob jejího placení,
- celková částka, kterou je nutné uhradit,
- způsob zajištění úvěru,
- pojištění úvěru,
- úroková sazba,
- RPSN,
- veškeré související náklady,
- náklady v případě pozdní úhrady,
- předčasné splacení,
- atd.

5.4.2 Smlouva o úvěru

Smlouva o úvěru dle zákona č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru vyžaduje písemnou formu. Smlouvu o úvěru mezi sebou uzavírá věřitel a dlužník. Věřitelem neboli poskytovatelem úvěru je v tomto případě banka či nebankovní instituce. Dlužníka představuje příjemce úvěru – klient. „Podstatou smlouvy o úvěru je závazek poskytovatele, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky a na druhé straně závazek klienta – dlužníka vrátit poskytnuté peněžní prostředky a zaplatit úroky.“ (Dvořák, 1999 str. 274)

Úvěrová smlouva má velký význam z hlediska bezpečnosti úvěrových obchodů. Je důležité, aby tato smlouva jednoznačně identifikovala dlužníka nebo spoludlužníky, pohledávku, práva a povinnosti jak dlužníka, tak věřitele, a to jak při čerpání úvěru, tak při jeho splacení. Zejména je nutné, aby ve smlouvě byla obsažena pasáž týkající se postupů věřitele v případě, kdy klient přestane plnit své povinnosti. (Pavelka, a další, 2001 str. 174)

Dle zákona č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru musí smlouva o úvěru obsahovat následující informace:

- druh spotřebitelského úvěru,
- kontaktní údaje smluvních stran, a je-li spotřebitelský úvěr zprostředkován, též kontaktní údaje zprostředkovatele (zejména poštovní adresu pro doručování, telefonní číslo, popřípadě adresu pro doručování elektronické pošty),
- celkovou výši spotřebitelského úvěru a podmínky jeho čerpání,
- dobu trvání spotřebitelského úvěru (není-li to možné, způsob jejího určení),
- určení zboží nebo služby a jejich cenu, která by byla placena bez využití spotřebitelského úvěru, jde-li o spotřebitelský úvěr ve formě odložené platby za zboží nebo službu nebo vázaný spotřebitelský úvěr,
- zápůjční úrokovou sazbu, podmínky upravující použití této sazby a popřípadě údaj o jakémkoliv indexu nebo referenční úrokové sazbě použitelné pro počáteční zápůjční úrokovou sazbu, jakož i o době, podmínkách a postupu pro změnu zápůjční úrokové sazby (uplatňují-li se za různých okolností různé zápůjční úrokové sazby, uvádějí se tyto informace o všech zápůjčních úrokových sazbách),
- roční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby a celkovou částku, kterou má spotřebitel zaplatit (vyjádřenou číselným údajem a vypočtenou k okamžiku předpokládaného uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru),
- výši, počet a četnost plateb, jež má spotřebitel provést, a popřípadě způsob přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými úrokovými sazbami pro účely splácení,
- vyplývá-li ze smlouvy o spotřebitelském úvěru s pevně stanovenou dobou jeho trvání umoření jistiny spotřebitelského úvěru, informaci o právu obdržet bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření kdykoliv během trvání závazku z takové smlouvy,
- soupis uvádějící doby a podmínky pro splacení úroku a veškeré související opakující se či jednorázové platby, mají-li být tyto platby a úroky splaceny bez umoření jistiny,
- případnou povinnost spotřebitele hradit platby za vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání, jejich výši, je-li poskytovateli známa, a podmínky, za nichž lze tyto platby změnit, pokud je otevření účtu nepovinné, povinnost spotřebitele hradit platby za používání platebních prostředků

pro platební transakce i čerpání, jejich výši, je-li poskytovateli známa, a veškeré další platby vyplývající ze smlouvy o spotřebitelském úvěru,

- úrokovou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb platnou v okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru a podmínky pro její úpravu a další důsledky vyplývající z prodlení spotřebitele,
- informaci o případných nákladech na služby notáře či jiných obdobných nákladech a jejich výši, je-li poskytovateli známa,
- požadavek na případné zajištění nebo pojištění,
- informaci o právu na odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru,
- informaci o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu poskytovatele na náhradu vzniklých nákladů,
- informaci o způsobu ukončení smluvního vztahu,
- informaci o možnosti mimosoudního řešení spotřebitelských sporů prostřednictvím finančního arbitra,
- označení příslušného orgánu dohledu,
- informaci o tom, zda případné použití kapitálu vytvořeného platbami spotřebitele namísto splacení spotřebitelského úvěru povede k úplnému splacení spotřebitelského úvěru. (Česká republika, 2016)

Poskytovatel úvěru má povinnost neprodleně po uzavření smlouvy o úvěru poskytnout klientovi jedno vyhotovení této smlouvy, a to v listinné podobě či na jiném trvalém nosiči dat. Rovněž musí poskytovatel před uzavřením smlouvy o úvěru předložit klientovi návrh smluvních podmínek, které mají být předmětem smlouvy o úvěru.

5.4.3 Všeobecné obchodní podmínky

Všeobecné obchodní podmínky tvoří nedílnou součást smlouvy o úvěru. Jejich předmětem je úprava vzájemných práv a povinností mezi úvěrujícím a úvěrovaným, které pro ně vyplývají z úvěrové smlouvy.

Ve všeobecných obchodních podmínkách společnosti s Autoleasing, a. s. je upraveno následující:

- způsob uzavření úvěrové smlouvy a podmínky čerpání úvěru,
- užívání vozidla (předmět smlouvy o úvěru),
- pojištění,

- splácení úvěru,
- smluvní pokuty, poplatky a náhrada škody,
- zajištění,
- technický průkaz,
- odstoupení od úvěrové smlouvy ze strany společnosti, okamžité splacení úvěru,
- další možnosti předčasného ukončení úvěrové smlouvy,
- finanční vyrovnání. (s Autoleasing a. s., 2016)

5.4.4 Splátkový kalendář

Další nedílnou součástí smlouvy o úvěru je splátkový kalendář. Jeho obsahem je přehledný výčet jednotlivých úvěrových splátek, jejichž prostřednictvím úvěrovaný splácí úvěrujícímu poskytnutý úvěr. Splátkový kalendář představuje přehled, ve kterém je uvedena přesná výše a datum splatnosti každé splátky poskytnutého úvěru.

5.5 Čerpání úvěru

Právo čerpat úvěr je základním právem úvěrovaného, nikoliv jeho povinností. Právu úvěrovaného čerpat úvěr odpovídá povinnost úvěrujícího úvěr poskytnout. Právo úvěrovaného čerpat úvěr a povinnost úvěrujícího úvěr poskytnout je jednou z podstatných náležitostí úvěrové smlouvy.

„I když je čerpání úvěru právem, nikoliv povinností úvěrovaného, může být ve smlouvě o úvěru sjednáno, že pokud úvěrovaný nevyčerpá úvěr (zcela nebo z části), zaplatí úvěrujícímu určitou kompenzaci za nevyčerpaný úvěr. Ekonomický důvod takové kompenzace spočívá ve skutečnosti, že úvěrující musí mít k dispozici peněžní prostředky, které jsou předmětem nečerpaného úvěru do doby, než dojde k zániku práva úvěrovaného čerpat úvěr. Tato povinnost úvěrujícího se označuje také jako povinnost rezervovat peněžní prostředky pro úvěrovaného. S rezervací peněžních prostředků pro úvěrovaného jsou spojeny určité náklady úvěrujícího. Účelem kompenzace za nevyčerpaný úvěr je pokrytí nákladů financování úvěrujícího po dobu, než se mu podaří uvolněné peněžní prostředky znovu umístit na trhu.“ (Liška, a další, 2014 str. 130)

V případě, že v úvěrové smlouvě není stanoveno, že úvěr musí být čerpán jednorázově (tj. najednou v celkové částce úvěru), může úvěrovaný čerpat úvěr postupně v několika částkách (tzv. tranších). Povinnost úvěrujícího poskytnout peněžní prostředky je podmíněna žádostí

o jejich poskytnutí ze strany úvěrovaného. Tato žádost nemá zákonem stanoveny povinné a formální náležitosti.

Přestože nejsou zákonem stanoveny žádné podmínky pro uplatnění práva na čerpání úvěru, v běžné praxi jsou však podmínky čerpání úvěru součástí úvěrové smlouvy. Úvěrovaný tak může právo na čerpání úvěru uplatnit pouze ve lhůtě k tomu určené v úvěrové smlouvě. Úvěrová smlouva však může být uzavřena i bez sjednání lhůty pro čerpání úvěru, neboť se nejedná o podstatnou náležitost úvěrové smlouvy.

Jak již bylo uvedeno výše, spotřebitelský úvěr lze čerpat jednorázově nebo postupně. V případě jednorázového čerpání je celková částka úvěru zpravidla převedena na účet klienta, který je uveden v žádosti o čerpání případně na účet, který je určený ke splácení úvěru. Postupné čerpání úvěru je prováděno průběžně na základě doložení příslušných dokumentů za podmínek čerpání úvěru uvedených v úvěrové smlouvě.

Postup čerpání úvěru se liší z hlediska typu úvěru a jeho poskytovatele. Avšak čerpání úvěru je vždy provedeno až po splnění veškerých podmínek čerpání úvěru, které jsou uvedeny v úvěrové smlouvě. Rovněž je vždy čerpání úvěru podmíněno podpisem veškeré smluvní dokumentace.

5.6 Monitoring úvěru

Poskytnutím úvěru a jeho čerpáním úvěrový proces nekončí. V průběhu splácení úvěru je nutné úvěr průběžně sledovat a kontrolovat tak jeho řádné splácení. Monitoring úvěru spočívá v pravidelném a průběžném sledování a kontrole stavu a vývoje úvěru během celého úvěrového vztahu. Cílem monitoringu úvěru je průběžné vyhodnocování chování klienta při splácení úvěru. Monitoring má pro poskytovatele úvěru nejen informační funkci a funkci kontroly, ale rovněž slouží k podpoře plánování či rozhodování. Monitoring se zaměřuje zejména na evidenci a kontrolu stavu úvěru, sledování jeho vývoje v čase, dodržování lhůty splatnosti atd.

Prostřednictvím vhodného monitoringu je poskytovatel úvěru schopen nejen včasné odhalit signály, které v budoucnu mohou ohrozit splácení poskytnutého úvěru. Ale čím dříve dojde k odhalení těchto signálů, tím více možností pro úspěšné vyřešení problému bude mít poskytovatel úvěru následně k dispozici.

5.7 Splácení úvěru

Povinnost dlužníka vrátit zapůjčené peněžní prostředky je podstatnou náležitostí smlouvy o úvěru. Způsob splácení úvěru je přizpůsoben požadavkům klienta v souladu podmínkami poskytovatele úvěru. Spotřebitelské úvěry jsou spláceny v pravidelných měsíčních splátkách. Pravidelné splácení vytváří tlak na dlužníka, na jeho řádné finanční hospodaření a věřiteli dává do ruky nástroj, aby v případě jakékoliv odchylky od dohodnutého rytmu splátek ihned zahájil jednání a přijímal opatření k nápravě situace. Časové intervaly pravidelných splátek se odvíjí od přirozeného ukazatele, tj. roku a jeho částí – měsíc, čtvrtletí, půlrok. (Pavelka, a další, 2001 str. 57)

Splátka je složena ze dvou částí, tj. ze splátky vlastního dluhu neboli zapůjčené částky (jistiny), která se nazývá *úmor* a z *úroku*. Současně lze do splátky zahrnout například pojištění předmětu financování.

V případě, že výše splátky je po celou dobu trvání úvěru konstantní, hovoříme o tzv. anuitním splácení. Předností anuitního splácení je neměnná výše splátky, mění se pouze poměr úmorové a úrokové části splátky. Klient v tomto případě zaplatí více na úrocích.

Další možností splácení je splácení pomocí splátek s konstantním úmorem. Při splácení úvěru konstantním úmorem je výše jednotlivých splátek v průběhu splácení odlišná. Úmorová část splátky je neměnná, ale výše úroku se mění v závislosti na nesplacené části úvěru. Což znamená, že úrok stále klesá a celková splátka má tedy trvale klesající neboli degresivní charakter. Ve srovnání s anuitní formou splácení, dlužník v tomto případě rychleji umořuje jistinu a zaplatí méně na úrocích.

5.8 Zánik úvěrového vztahu

Smlouva o úvěru může zaniknout následujícími způsoby:

- splněním úvěrové smlouvy,
- předčasným splacením úvěru,
- odstoupením od úvěrové smlouvy,
- výpovědí úvěrové smlouvy.

Ke splnění úvěrové smlouvy dojde v případě řádného splacení úvěru včetně všech úroků. Možný způsob splácení úvěru, byl vysvětlen v předchozí kapitole.

K zániku smlouvy o úvěru může dojít také předčasným splacením úvěru. Předčasné splacení úvěru spočívá ve splacení úvěru před dobou sjednanou v úvěrové smlouvě, tzn. před sjednanou splatností úvěru. Předčasně je možné splatit jak celý úvěr, tak pouze jeho část. V případě, že je sjednáno splácení úvěru ve splátkách, obvykle se označuje předčasné splacení úvěru či jeho části jako mimořádná splátka. Pokud klient splatí předčasně pouze část úvěru, zpravidla dochází ke zkrácení doby splatnosti úvěru sjednané v úvěrové smlouvě. Případně se smluvní strany mohou dohodnout, že na místo zkrácení doby splatnosti úvěru dojde ke snížení výše následujících splátek při ponechání původní doby splatnosti úvěru. Pro případ předčasného splacení úvěru je ve smlouvě o úvěru obvykle sjednáno, že pokud úvěrovaný předčasně splatí úvěr, musí úvěrujícímu poskytnout jistou finanční kompenzaci. Formou této kompenzace je obvykle poplatek za předčasné splacení úvěru, který má poskytovateli úvěru kompenzovat náklady, které mu vzniknou v důsledku předčasného splacení úvěru.

V případě zániku úvěru splněním či předčasným ukončením úvěrové smlouvy dochází k uvolnění zajištění, které bylo sjednáno v úvěrové smlouvě.

K odstoupení od úvěrové smlouvy může dojít jak ze strany klienta, tak ze strany poskytovatele úvěru. Klient může od smlouvy o úvěru (s výjimkou úvěru na bydlení) odstoupit bez uvedení důvodu ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy o úvěru, aniž by mu za to hrozila jakákoli sankce. Od úvěrové smlouvy lze odstoupit pouze v písemné formě. Odstoupením od úvěrové smlouvy ve stanovené lhůtě se úvěr od počátku ruší a poskytovatel úvěru nemá právo požadovat na spotřebiteli žádné plnění. V případě, že dojde k odstoupení od úvěrové smlouvy ze strany klienta po lhůtě uvedené ve smlouvě o úvěru, má poskytovatel právo požadovat úhradu jistiny poskytnutého úvěru, úroku ve výši, na kterou by poskytovateli vznikl nárok, pokud by k odstoupení od úvěrové smlouvy nedošlo a rovněž má právo na úhradu případných nevratných poplatků spojených s poskytnutím úvěru. K odstoupení od úvěrové smlouvy může poskytovatel přistoupit v případě, že poskytnutý úvěr byl klientským použit v rozporu s účelem vymezeným v úvěrové smlouvě či v případě, že použití úvěru ke sjednanému účelu je nemožné. Rovněž může poskytovatel od úvěrové smlouvy odstoupit za předpokladu, že klient je v prodlení s úhradou zpravidla více než dvou splátek či jedné splátky přesahující dobu tří měsíců.

Výpověď může opět podat jak klient, tak poskytovatel. Spotřebitelský úvěr sjednaný na dobu neurčitou je klient oprávněn vypovědět kdykoliv po dobu jeho trvání a poskytovatel je oprávněn podat výpověď ve lhůtě sjednané v úvěrové smlouvě.

K zániku smlouvy o úvěru může dojít rovněž úmrtím klienta či vstupem klienta do insolvence. V případě úmrtí klienta, lze v trvání úvěrového vztahu dále pokračovat a případné pokračování v úvěrovém vztahu se řeší s oprávněným dědicem klienta. Jedná-li se o klienta, který je v insolvenčním řízení oprávněný věřitel se následně přihlásí s dlužnou pohledávkou do insolvenčního řízení.

6 Úvěrová analýza – spotřební úvěry

Spotřební úvěry vykazují ve srovnání s komerčními mnohé odlišnosti. Za hlavní rozdíly z hlediska úvěrové analýzy ke spotřebním vs. komerčním úvěrům lze považovat následující:

- *Velký počet jednotlivých úvěrů*, které znějí na relativně mnohem menší částky. To vyžaduje relativně rychlý a jednoduchý způsob posuzování bonity jednotlivých klientů.
- *Odlišné právní postavení fyzických osob jako příjemců úvěrů.*
- *Odlišné informační zdroje* a charakter informací, na základě kterých poskytovatel rozhoduje o poskytnutí či neposkytnutí úvěru. (Černohorský, a další, 2011 str. 160)

6.1 Informační zdroje

Za základní informační zdroje, ze kterých poskytovatel úvěru může získávat informace potřebné pro posouzení žádosti o úvěr, lze považovat:

- *Informace získávané přímo od klienta* – zpravila již jako součást žádosti o úvěr, musí klient poskytovateli předat vyplněný standardizovaný formulář, ve kterém jsou obsaženy poskytovatelem požadované informace. Jedná se zejména o informace týkající se zaměstnání, výše měsíčního příjmu, finančních závazcích, majetkových poměrech žadatele atd. Některé informace však poskytovatel úvěru požadovat nesmí, respektive nesmí dle získaných informací diskriminovat své klienty.
- *Interní informace banky (poskytovatele)* – má banka k dispozici pouze v případě, že žadatel byl již dříve klientem dané banky. Jde o dosavadní zkušenosti s klientem jak v oblasti depozitní (jak dlouho má klient veden účet o dané banky, jaký je objem a obrát jeho finančních prostředků na tomto účtu), tak v oblasti úvěrové (jak klient dosud splácel bankou poskytnuté úvěry včetně úroků).
- *Informace od úvěrových agentur* – úvěrové agentury jsou specializované instituce, které na jedné straně shromažďují důležité informace o klientech jednotlivých bank či nebankovních institucí poskytujících úvěrové produkty a na druhé straně tyto informace svým přispívatelům zpětně poskytují. Smyslem existence těchto agentur je zabránit tomu, aby se klient nadměrně zadlužil u více institucí najednou, resp., aby se poskytovatelé vyvarovaly poskytování úvěrů klientům, se kterými již měl jiný poskytovatel úvěru negativní zkušenosti v minulosti. Rozsah takto předávaných a následně získávaných informací je standardizován. Poskytovatelé mohou tímto

způsobem získat zejména informace o výši současných (ale i minulých) úvěrů, době splatnosti těchto úvěrů, ale také informace o platební morálce klienta (včasném placení závazků či potížích klienta se splácením). Pohled na klienta se s využitím těchto informací stává mnohem komplexnější.

- *Informace od jiných poskytovatelů* – v některých případech se poskytovatelé obracejí na jiné poskytovatele, aby získaly podrobnější informace o jejich dosavadních zkušenostech s některými klienty. (Dvořák, 1999 stránky 427 - 428)

6.2 Systémy úvěrových analýz

Jak již bylo zmíněno v textu výše, množství různých klientů a relativně nízká výše jednotlivých úvěrů vyžaduje rychlý a jednoduchý způsob provedení úvěrové analýzy.

V praxi jsou nejčastěji využívány dva základní systémy úvěrových analýz:

- *posuzovací úvěrové analýzy,*
- *empirické úvěrové analýzy.*

6.2.1 Posuzovací úvěrové analýzy

Posuzovací úvěrové analýzy (judgmental credit analysis) jsou založeny ve značné míře na subjektivním hodnocení klienta ze strany úvěrového pracovníka. (Dvořák, 1999 str. 429)

Subjektivní hodnocení úvěrového pracovníka (schvalovatele) je závislé na jeho zkušenostech a schopnostech posoudit na základě dostupných informací schopnost a vůli potenciálního klienta splatit poskytnutý úvěr.

Schvalovatel musí zhodnotit důvěryhodnost žadatele jako potenciálního partnera v úvěrovém obchodě. Na základě získaných informací o jeho osobním životě, zaměstnání, současné i minulé finanční situaci a celkových majetkových poměrech atd. musí posoudit jeho schopnost a vůli splatit poskytnutý úvěr. Zároveň schvalovatel musí posoudit, vliv budoucího ekonomického vývoje na schopnost žadatele splatit úvěr.

Rovněž schvalovatel musí posoudit úvěrové riziko a zvolit vhodné zajištění úvěru jako sekundárního zdroje úhrady úvěru. Jde především o výběr vhodného zajišťovacího instrumentu z hlediska jeho dostatečnosti a likvidnosti.

6.2.2 Empirické úvěrové analýzy

Empirické úvěrové analýzy (empirical credit analysis) jsou velmi často označovány jako úvěrové bodovací systémy (credit scoring). Tento typ analýz vychází z exaktního vyhodnocení relevantních údajů o klientovi na základě matematicko-statistických metod. (Dvořák, 1999 str. 429)

Snahou empirických úvěrových metod je odstranění subjektivního pohledu schvalovatele na žadatele o úvěr a současně jde o zjednodušení a zlevnění celého procesu úvěrové analýzy. Jejich cílem je posouzení úvěrové schopnosti žadatele o úvěr na základě standardizovaného bodování předem stanovených charakteristik žadatele. Pro následné rozhodnutí o poskytnutí či zamítnutí úvěru je rozhodující výsledný počet získaných bodů. Výhodou tohoto typu metod je jejich jednoduchost a nenáročnost z hlediska času. Schvalovatel má k dispozici potřebné údaje přímo od žadatele a tyto údaje jsou následně pomocí speciálního systému vyhodnoceny. Mimo jiné použití empirických úvěrových metod přináší zjednodušení monitorování a kontroly úvěrového procesu a možné změny úvěrové politiky prostřednictvím hodnotícího modelu.

Pro účely této diplomové práce je využita metoda empirické úvěrové analýzy známá také jako credit scoring. Metodu credit scoring při posuzování bonity žadatelů o úvěr v České republice využívají zejména velcí poskytovatelé úvěrů. A to jak z řad bankovních, tak nebankovních institucí. Pro velké poskytovatele úvěrů je využití této metody velmi výhodné, prostřednictvím hodnotícího modelu je možné ve velmi krátkém časovém období posoudit bonitu žadatele o úvěr a vyhodnotit tak velký počet úvěrových žádostí. Vzhledem k vysoké citlivosti a špatné dostupnosti informací týkajících se scoringových metod, vychází použití scoringových metod v této práci pouze z dostupné literatury a poznatků z vlastní praxe.

7 Metoda credit scoring

Credit scoring je jednou z nejúspěšnějších aplikací statistického modelování a operační analýzy v oblasti financí a bankovníctví a její význam se neustále zvyšuje. Metoda credit scoring zaznamenala v posledních letech významný nárůst využití v oblasti spotřebitelského úvěru. Bez přesného a automaticky provozovaného nástroje hodnocení rizik nemohli poskytovatelé spotřebitelských úvěrů rozšířit svá portfolia vhodným způsobem. (Thomas, a další, 2002)

Scoringové modely jsou tvořeny soustavou tzv. pravidel pro hodnocení žadatelů o úvěr. Cílem této metody je rozdělení klientů na „dobré“ a „špatné“. Přičemž za „dobré“ klienty jsou považováni klienti, kteří splácí úvěr včetně všech úroků řádně. A za „špatné“ klienty jsou považováni klienti, kteří nesplácí svůj závazek řádně a včas případně nesplácí vůbec. Mezi tzv. „špatné“ klienty se rovněž řadí klienti, kteří se dopouštějí podvodů. Credit scoring vychází z předpokladu, že určitá skupina žadatelů je pro poskytovatele úvěru rizikovější, protože je spojena s větší pravděpodobností selhání během trvání úvěrového vztahu. Výsledkem těchto modelů je určení bonity žadatele o úvěr, která stanovuje pravděpodobnost selhání daného žadatele při splácení úvěru.

Jednotliví poskytovatelé úvěrů využívají různé programy, na jejichž základě je žadatel v první fázi prověřen prostřednictvím automatizovaného hodnotícího systému. Do hodnotícího systému jsou zadány finanční a nefinanční charakteristiky žadatele a systém na základě scoringu provede prvotní zhodnocení žádosti o úvěr. V některých případech je úvěr schválen či zamítnut automaticky prostřednictvím schvalovacího systému a následně není nutné manuální posouzení žádosti o úvěr schvalovatelem. V jiném případě však konečné rozhodnutí o schválení či zamítnutí úvěrové žádosti musí učinit schvalovatel.

Prvním krokem pro tvorbu scoringových modelů je výběr podstatných charakteristik, které jsou obvykle spojovány s „dobrymi“ a „špatnými“ klienty a mají zásadní vliv na selhání klienta během trvání úvěrového vztahu a zároveň je nutné odstranění duplicitních informací. Takto vybrané charakteristiky jsou následně součástí scoringové karty. Scoringové karty obsahují různé charakteristiky a jejich relativní váha (která se odráží v počtu bodů) se odvozuje na základě statistické analýzy údajů za klienty, kterým byl úvěr v minulosti poskytnut. (Dvořák, 1999 str. 430)

Tabulka 1: Příklad scoringové karty

	Body		Body
1. Druh bydlení		e. pouze úvěr	10
a. vlastní bydlení	40	f. žádné z uvedených	10
b. nájem	8	g. bez odpovědi	10
c. bez odpovědi	8	6. Druh kreditní karty (KK)	
d. jiné	25	a. hlavní KK a KK od obchodníka	40
2. Délka pobytu na současné adrese		b. pouze hlavní KK	40
a. do 6 měsíců	12	c. pouze KK od obchodníka	30
b. 6 měsíců – 2 roky	15	d. žádná	10
c. 2 – 6,5 roku	22	7. Reference finančních firem	
d. nad 5 let	35	a. jedna	15
e. bez odpovědi	12	b. dvě a více	10
3. Délka současného pracovního poměru		c. žádné	5
a. méně než 1,5 roku	12	d. bez odpovědi	10
b. 1,5 – 3 roky	15	8. Příjem žadatele	
c. 3 – 5,5 roku	25	a. 0 – 15,000 \$	5
d. nad 5,5 roku	48	b. 15,000 – 25,000 \$	15
e. důchodce	48	c. 25,000 – 40,000 \$	30
f. státní podpora / mateřská / výživné	25	d. nad 40,000 \$	50
g. v domácnosti	25	9. Měsíční platby / výdaje	
h. nezaměstnaný bez státní podpory	12	a. 10 – 200 \$	35
i. bez odpovědi	12	b. 200 – 500 \$	25
4. Věk žadatele		c. nad 500 \$	10
a. méně než 45 let	4	d. žádné platby	45
b. 45 let a více	20	e. bez odpovědi	10
c. bez odpovědi	4	10. Špatné hodnocení	
5. Bankovní reference		a. nezkoumáno	0
a. běžný a spořicí účet	60	b. žádný záznam	0
b. běžný účet	40	c. dvě a více negativních hodnocení	- 20
c. spořicí účet	40	d. jedno negativní hodnocení	0
d. úvěr plus běžný a / nebo spořicí účet	30	e. všechna hodnocení pozitivní	15

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty (Dvořák, 1999 str. 432)

Výše uvedená tabulka uvádí příklad scoringové karty, která představuje tabulku obsahující seznam otázek a všech možných odpovědí na tyto otázky. Každé odpovědi ve scoringové kartě je přidělen určitý počet bodů. Bonita žadatele o úvěr je ohodnocena celkovým součtem bodů, které obdržel prostřednictvím odpovědí na jednotlivé otázky ze scoringové karty. Čím více bodů žadatel získal, tím menší je riziko jeho selhání. V případě, že žadatel překročí stanovený limit bodů, je doporučeno žádost schválit.

„V dalším kroku je třeba stanovit vhodnou hranici skóre (cut-off) oddělující bonitní žadatele od nežádoucích – optimální hranice se určuje na základě závěrů datových analýz a požadovaného procenta schválených žádostí. Takto vzniklý model se ohodnotí skórováním testovacích dat a využívá se pro skórování nových případů. Poslední, avšak velmi významnou částí skóringového procesu, je pravidelná kontrola modelu.“ (Blažková, a další, 2010)

Metodu credit scoringu lze shrnout v následujících bodech:

- vychází z matematicko-statistických metod,
- zahrnuje proces vytvoření, hodnocení a následného monitoringu statistických modelů,
- základem jsou historická data o klientech, kterým byl úvěr již poskytnut,
- je tvořena pravidly úvěrové politiky poskytovatele úvěru a scoringovými kartami využívanými k vyhodnocení pravděpodobnosti selhání žadatele po dobu trvání úvěrového vztahu,
- scoringová karta je v pravidelných intervalech přehodnocována a znovu nastavována (změna použitých charakteristik / bodového ohodnocení),
- slouží k oddělení žadatelů vhodných pro poskytnutí úvěru od žadatelů, kterým úvěr není vhodné poskytnout.

8 Hodnocení bonity žadatele o spotřebitelský úvěr

Hodnocení bonity žadatele o úvěr představuje jednu z nejdůležitějších fází úvěrového procesu. Na základě zhodnocení bonity žadatele dojde k rozhodnutí, zda bude žádost o úvěr schválena či zamítnuta, tzn., zda bude úvěr poskytnut či nikoliv. Od správného zhodnocení bonity žadatele se odvíjí riziko poskytovatele úvěru spojené s úvěrovým obchodem. Toto riziko se poskytovatel úvěru snaží pomocí zhodnocení bonity žadatele o úvěr eliminovat.

Finanční aspekty žadatele o úvěr nejsou jedinou stránkou rozhodující o bonitě žadatele o úvěr. Poskytovatel úvěru při hodnocení bonity žadatele o úvěr bere v úvahu nejen finanční aspekty žadatele, ale také ty nefinanční.

8.1 Finanční aspekty žadatele

Pro rozhodnutí o poskytnutí úvěru chce poskytovatel úvěru znát finanční situaci žadatele, kolik žadatel vydělává, kolik utratí a zda je schopen ze svého příjmu hradit úvěrové splátky. Finanční situace žadatele by neměla zajímat jen poskytovatele úvěru, ale i samotného žadatele o úvěr, který by si měl být vědom toho, jakým způsobem ho úvěr zatíží a zda je za své stávající finanční situace schopen dostát závazkům, které budou spojeny s uzavřením úvěrového vztahu.

8.1.1 Zdroje ke splácení úvěrů

Prvořadým kritériem pro rozhodnutí o poskytnutí či zamítnutí úvěru jsou dostatečné zdroje pro řádné splácení úvěru po dobu trvání úvěrového vztahu. Primárním zdrojem ke splácení poskytnutého úvěru je příjem plynoucí ze zaměstnání či jiné samostatné výdělečné činnosti. Tento příjem musí být očištěn o nutné platby, které žadatel musí bezpodmínečně platit (daně, pojištění, nájemné, splátky ostatních závazků, atd.). K posouzení dostatečnosti příjmů využívají poskytovatelé úvěrů ukazatele podílu závazků na celkových příjmech (DIR = debt-to-income ratio), který je definován následovně:

$$DIR = \frac{\text{celkové splatné závazky za měsíc}}{\text{hrubý měsíční příjem}}$$

(Dvořák, 1999 str. 438)

Čítatel zlomku celkové splatné závazky za měsíc již obsahuje platby, které žadateli vzniknou v případě, že mu bude úvěr poskytnut. Zároveň zde však nejsou zahrnuty výdaje spojené s běžnou denní spotřebou.

V případě, že žadatelem o úvěr je např. důchodce opět se posuzuje, zda příjmy žadatele pokryjí veškeré jeho výdaje.

8.1.2 Úvěrová situace a úvěrové registry

Mimo zdrojů k financování úvěrových splátek a veškerých nákladů spojených s úvěrem zajímá poskytovatele úvěru i úvěrová situace žadatele.

Jedním ze základních nástrojů řízení úvěrového rizika využívaným finančními institucemi v bankovní i nebankovní sféře jsou úvěrové registry. Ověření současné i minulé úvěrové situace žadatele o úvěr v úvěrových registrech je součástí běžné praxe. Obsahem úvěrových registrů jsou údaje o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce jak fyzických, tak právnických osob. Poskytovatel úvěru z těchto registrů získá například informace o výši získaných úvěrů, výši měsíčních splátek či prodlení s úhradou. V případě, že poskytovatel úvěru získá z registrů informace o špatné platební morálce žadatele v minulosti, bude k tomuto žadateli přistupovat obezřetněji než k žadateli, který měl v minulosti platební morálku v pořádku.

Čím méně informací chce poskytovatel úvěru o žadateli vědět, tím je to pro žadatele pohodlnější, ale zároveň nebezpečnější. Pokud je někdo ochoten žadateli půjčit peníze, aniž by požadoval doklady, potvrzení o příjmu, nezajímají ho úvěry a jiné závazky, tak je to nanejvýš podezřelé. Je zcela běžné, že věřitel si svého potenciálního dlužníka prověří, jestli je bonitní a úvěruschopný a ujistí se (zvýší tím pravděpodobnost), že se mu peníze vrátí. Kdo tak nečiní, může mít nekalé úmysly, které kamufluje extrémní jednoduchostí čerpání půjčky. (Nacher, 2015) V budoucnu tak může mít dlužník s takovým věřitelem problém.

Dle OECD jsou úvěrové registry institucionálním řešením problémů informační asymetrie a morálního hazardu na úvěrových trzích. Sdílení informací o úvěrové situaci klientů umožňuje věřiteli lépe posoudit rizikový profil potenciálního dlužníka. Úvěrové registry napomáhají snížení ztrát věřitelů. Věřitelé mohou na základě informací získaných z těchto

registřů předejít nespláceným pohledávkám či sjednat takové zajištění, které umožní v případě nesplacení pohledávku uhradit. Existence úvěrových registřů rovněž zvyšuje dostupnost úvěrů. Úvěr může být na základě pozitivní úvěrové historie či absence negativních informací poskytnut žadatelům, kteří by za jiných okolností byli považováni za příliš rizikové. Jedná se zejména o mladší žadatele či nižší příjmové skupiny. Žadatelům s dobrou úvěrovou historií mohou být rovněž nabídnuty výhodnější podmínky jako snížení úrokových sazeb. Mimo jiné informace získané z úvěrových registřů napomáhají snížit riziko úvěrových podvodů. (Turner, a další, 2010)

Soubor dat obsažených v jednotlivých registrech je potenciálně velmi hodnotný. Z tohoto důvodu musí být registry velmi důkladně zabezpečeny. Přenos dat zpravidla probíhá prostřednictvím uzavřených sítí, identifikační údaje klientů jsou šifrovány a identifikační klíč je uchováván odděleně od těchto údajů.

V současné době existuje v České republice několik úvěrových registřů:

- Centrální registr úvěrů,
- Bankovní registr klientských informací,
- Nebankovní registr klientských informací,
- SOLUS.

Mimo čtyř výše uvedených registřů existují v České republice i další registry. Avšak pouze tyto čtyři jsou oficiální a jsou využívány jako součást běžné praxe v oblasti poskytování úvěrových produktů. Ostatní registry mohou být podvodné či poskytovat nesprávné informace.

8.1.2.1 Centrální registr úvěrů

„Centrální registr úvěrů (dále jen „CRÚ“) je informační systém, který soustřeďuje informace o úvěrových závazcích fyzických osob podnikatelů a právnických osob a umožňuje operativní výměnu těchto informací mezi účastníky CRÚ. Vzhledem k uvedenému zaměření nejsou v databázi CRÚ evidovány spotřebitelské úvěry fyzických osob, hypoteční úvěry fyzických osob, ručitelenské závazky klientů, údaje o depozitních účtech (běžné účty bez povoleného debetu, spořicí, termínové účty).“ (Česká národní banka, 2016)

Garantem CRÚ je Česká národní banka, která rovněž odpovídá i za jeho další rozvoj. Řešení projektu CRÚ bylo uskutečněno ve spolupráci s Bankovní asociací, zároveň byly zohledněny i podněty jednotlivých bank. CRÚ využívá moderní informační technologie a rovněž splňuje přísné požadavky na zabezpečení zveřejňovaných dat.

Účastníky (uživateli) tohoto registru jsou všechny banky a pobočky zahraničních bank působící na území České republiky. Stanoví-li tak zvláštní zákon, mohou být účastníky i další osoby. Jednou ze základních povinností každého účastníka CRÚ je pravidelná měsíční aktualizace databáze CRÚ. Účastníkům registru i ČNB je umožněn přístup k informacím pouze v rozsahu potřebném pro zajištění provozu tohoto registru.

Účastníci registru mají povinnost registrovat své úvěrové pohledávky a to bez ohledu na výši těchto pohledávek. Výjimku tvoří pouze debety na běžných účtech, kde je registrace nutná až v případě, že debet překročí hranici 2.000,- Kč. V CRÚ jsou registrovány níže uvedené pohledávky:

- čerpané úvěry, vč. kontokorentních,
- debety na běžných účtech,
- nečerpané úvěrové rámce a přísliby,
- poskytnuté záruky a ručení,
- úvěrové ekvivalenty dalších vybraných podrozvahových pohledávek. (Česká národní banka, 2016)

„V CRÚ jsou registrovány rovněž úvěrové závazky právnických osob vůči věřitelům v zemích EU, které si na základě mezinárodní dohody vzájemně vyměňují úvěrové informace o klientech. Předmětem mezinárodní výměny úvěrových informací jsou pouze souhrnné zůstatky závazků právnických osob přesahující 25.000,- €.“ (Česká národní banka, 2016)

Databáze CRÚ obsahuje níže uvedené informace:

- identifikační údaje klienta (IČO nebo evidenční číslo zahraničního subjektu, právní forma, obchodní název, adresa sídla, země sídla, atp.),
- hodnoty pohledávky (celková výše pohledávky, aktuální zůstatek pohledávky, datum vzniku a údaje o splatnosti pohledávky, jistina a úroky po splatnosti, počet dnů po splatnosti, měna pohledávky, typy zajištění pohledávky, odvětvová klasifikace pohledávky, atp.),

- údaj o zemi registrace závazku klienta. (Česká národní banka, 2016)

V CRÚ jsou k dispozici informace o aktuálním stavu závazků klienta a o jeho desetileté historii.

Sdílení informací o závazcích a platební morálce klientů rozšiřuje okruh nástrojů využitelných v oblasti řízení úvěrového rizika. Základním důvodem pro realizaci tohoto registru byl předpoklad pozitivního působení na snižování podílu rizikových pohledávek v bankovním sektoru České republiky a rovněž zkušenosti z dlouhodobého provozování obdobných úvěrových registrů v zahraničí, zejména v EU. (Česká národní banka, 2016)

8.1.2.2 Bankovní registr klientských informací

Bankovní registr klientských informací (dále jen „BRKI“) obsahuje informace o fyzických i právnických osobách. Jeho provozovatelem je společnost CBCB – Czech Banking Credit Bureau, a. s. (dále jen „CBCB“), která je vlastněna pěti zakládajícími bankami. Těmito bankami jsou Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s., MONETA Money Bank, a. s., Komerční banka, a.s. a UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. Uživateli tohoto registru mohou být banky či pobočky zahraničních bank, které mají se společností CBCB uzavřenou smlouvu o zpracování údajů v BRKI. V současné době má registr BRKI 25 uživatelů. Tito uživatelé jsou uvedeni v příloze č. 1 této diplomové práce.

Obsahem registru BRKI jsou pozitivní i negativní informace, které vypovídají o bonitě a důvěryhodnosti klientů zúčastněných bank. Tyto informace se týkají pouze smluvních (úvěrových) vztahů. „Jsou zde zobrazeny údaje klientů, které vypovídají o jejich bonitě a důvěryhodnosti, tzn. informace o celkové úvěrové angažovanosti klienta, o čerpání jednotlivých úvěrových produktů a o platební morálce klienta.“ (Czech Banking Credit Bureau, a.s., 2016) V souladu se zákonem o bankách je základním účelem registru vzájemné informování bank o skutečnostech vypovídajících o bonitě a důvěryhodnosti jejich klientů. Díky svému obsahu tak slouží uživatelům jako kvalitní zdroj úvěrové historie klientů. Současně klientům umožňuje budovat si úvěrovou historii.

Fungování BRKI je v souladu s právními předpisy a normami platnými v ČR. Rovněž jeho fungování bylo konzultováno a následně odsouhlaseno Úřadem pro ochranu osobních údajů a ČNB.

„V rámci BRKI jsou zpracovávány níže uvedené osobní údaje klientů:

- identifikační osobní údaje klienta (tj. jméno, příjmení, rodné příjmení, datum narození, místo a země narození a adresa bydliště klienta),
- rodné číslo klienta,
- údaje o dokladu klienta (tj. druh dokladu, číslo dokladu, datum a místo vystavení dokladu, datum expirace dokladu apod.),
- osobní údaje vypovídající o tom, zda mezi klientem (nebo žadatelem, pokud jde o ručitele) a bankou došlo k uzavření, případně neuzavření smluvního vztahu,
- osobní údaje vypovídající o finančních závazcích klienta, které vznikly, vzniknou nebo mohou vzniknout vůči bance v souvislosti se smluvním vztahem, a o plnění těchto závazků ze strany klienta,
- osobní údaje vypovídající o zajištění závazků klienta souvisejících se smluvním vztahem s bankou,
- osobní údaje vypovídající o tom, zda ohledně klienta došlo k postoupení pohledávky ze smluvního vztahu s bankou a o dalším plnění závazků ze strany klienta ve vztahu k takto postoupené pohledávce; to vše pouze za předpokladu, že banka nadále vykonává správu příslušné postoupené pohledávky a při splnění dalších smluvně stanovených podmínek,
- případné další osobní údaje, které vypovídají o bonitě, důvěryhodnosti (či platební morálce) klienta a které klient sdělil či sdělí bance, nebo které banka získala či získá v souvislosti s plněním, případně neplněním příslušného smluvního vztahu s bankou.“
(Czech Banking Credit Bureau, a.s., 2016)

Výše uvedené informace jsou aktualizovány na měsíční bázi.

V souladu s příslušnými ustanoveními zákona o ochraně osobních údajů a zákona o bankách, zpracování (tj. zejména zařazování či aktualizace) informací (údajů) v BRKI není podmíněno poskytnutím souhlasu klientů bank – fyzických osob se zpracováním jejich osobních údajů v BRKI. V BRKI nejsou zpracovávány citlivé osobní údaje klientů – fyzických osob ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů (např. údaje o zdravotním stavu). (Czech Banking Credit Bureau, a.s., 2016)

Údaje jsou v registru uchovávány po celou dobu trvání smluvního vztahu mezi bankou a klientem a po dobu dalších čtyř let po ukončení tohoto vztahu. V případě, že nedošlo

s klientem k uzavření požadované smlouvy, jsou údaje v BRKI nadále uchovávány po dobu jednoho roku ode dne podání žádosti klienta o uzavření dané smlouvy. Po uplynutí příslušné doby jsou informace v BRKI takzvaně blokovány, což znamená, že jsou uvedeny do takového stavu, ve kterém nejsou přístupné a není je možné zpracovávat. Rovněž tyto informace již nemohou být poskytovány pro účely vzájemného informování bank. Doba této blokace trvá 5 let, po jejím uplynutí automaticky dochází k likvidaci poskytnutých údajů.

BRKI pro finální automatizované technické zpracování informací o klientech využívá služeb italské společnosti CRIF S.p.A. (dále jen „CRIF“). Finální zpracování informací společností CRIF je v souladu se zákonem, jelikož v Itálii jsou platná stejná pravidla pro nakládání s osobními údaji jako v ČR.

Všechny subjekty zúčastněné na provozu BRKI musely přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému či nahodilému přístupu k informacím obsažených v BRKI, ke změně těchto informací, k jejich zničení či zřátě, neoprávněným přenosům dat či k jejich neoprávněnému zpracování a dalšímu zneužití. K těmto opatřením patří zejména:

- pravidelná obměna individuálních přístupových kódů a přístupových jmen k BRKI,
- přenos informací prostřednictvím privátních linek, který znemožní neoprávněný přístup k informacím,
- šifrování dat při přenosu informací. (Czech Banking Credit Bureau, a.s., 2016)

8.1.2.3 Nebankovní registr klientských informací

Účelem Nebankovního registru klientských informací (dále jen „NRKI“) je zajistit a zprostředkovat vzájemnou výměnu informací vypovídajících o platební morálce klientů – fyzických a právnických osob mezi účastníky registru. Účastníky registru jsou v tomto případě finanční instituce, které nejsou bankami, ale poskytují úvěry (tj. nebankovní úvěrové instituce – splátkové a leasingové společnosti).

Nebankovní registr klientských informací (NRKI) byl založen a je spravován společností CNCB – Czech Non-Banking Credit Bureau, z.s.p.o. (dále jen „CNCB“) Vlastníky společnosti CNCB je 7 leasingových a splátkových společností – BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpný závod, ČSOB Leasing, a.s., Home Credit a.s., MONETA Auto, s.r.o., s Autoleasing, a.s., ŠkoFIN s.r.o., UniCredit Leasing CZ, a.s. (CRIF - Czech Credit Bureau, a. s., 2016)

V současné době NRKI využívá 40 uživatelů z oblasti leasingu a splátkového prodeje. Přehled těchto uživatelů je uveden v příloze č. 2. Uživatelé musí mít se společností CNCB uzavřenou smlouvu o zpracování informací s NRKI.

V rámci NRKI jsou zpracovány tytéž údaje týkající se klientů jako v případě BRKI, s tím rozdílem, že v tomto případě údaje pocházejí od nebankovních úvěrových institucí. Jedná se o osobní identifikační údaje klienta, rodné číslo, údaje o dokladu klienta, údaje týkající se uzavření či neuzavření smluvního vztahu mezi klientem a nebankovní úvěrovou institucí, další údaje týkající se bonity, důvěryhodnosti klienta v souvislosti s plněním či neplněním závazků vzniklých vůči některému z uživatelů NRKI. V případě klientů – fyzických osob je zpracování těchto údajů v NRKI podmíněno poskytnutím souhlasu o zpracování údajů. Tento souhlas bývá součástí žádosti o úvěr či splátkový prodej.

Údaje v NRKI jsou pravidelně měsíčně aktualizovány. Pro potřebu vzájemné výměny jsou tyto údaje v NRKI uchovávány po dobu trvání smluvního vztahu a následně další čtyři roky po jeho ukončení. V případě, že nedošlo k uzavření smlouvy, jsou data uchovávána po dobu následujících šesti měsíců ode dne, kdy byla klientem podána žádost o uzavření dané smlouvy. Po uplynutí příslušné doby jsou informace v registru po dobu pěti let blokovány. Po uplynutí doby blokace jsou tyto údaje automaticky zlikvidovány stejně jako u BRKI.

Úvěrové registry NRKI a BRKI si za dobu svého působení získaly maximální důvěru svých stále rostoucích členských základen, a jsou na základě sledování nezávislých mezinárodních expertů zařazeny mezi nejkvalitnější „credit bureau“ v regionu střední a východní Evropy. (CRIF - Czech Credit Bureau, a. s., 2016) Od roku 2006 dochází k vzájemné výměně informací týkajících se bonity, důvěryhodnosti a platební morálky klientů mezi bankami účastnicími se projektu BRKI a nebankovními úvěrovými institucemi účastnicími se projektu NRKI. Základním předpokladem pro tuto výměnu informací je souhlas klientů s touto výměnou.

Údaje z NRKI jsou stejně jako u BRKI zpracovávány společností CRIF. Ačkoliv společnost CRIF zajišťuje finální technické zpracování informací o klientech pro CBCB i CNCB, databáze BRKI a databáze NRKI jsou dvě samostatně existující databáze a i v rámci výměny informací (údajů) mezi bankami a věřitelskými subjekty zůstávají databáze BRKI a NRKI odděleny. (Czech Banking Credit Bureau, a.s., 2016)

8.1.2.4 SOLUS

„SOLUS neboli Sdružení na ochranu leasingu a úvěrů spotřebitelům, je zájmové sdružení právnických osob, jehož cílem je v rámci tzv. odpovědného úvěrování přispívat k prevenci předlužování klientů, k prevenci růstu počtu dlužníků v prodlení, ke zvyšování vymahatelnosti stávajících dluhů po splatnosti a rovněž ke snižování potenciální finanční ztráty věřitelů.“ (SOLUS, 2016)

SOLUS byl založen v roce 1999 a sdružuje řadu společností z různých ekonomických sektorů. Členy jsou banky, nebankovní finanční instituce, ale také telekomunikační operátoři, distributoři energií a další společnosti. V současné době je členská základna tvořena 55 společnostmi, jejichž seznam je uveden v příloze č. 3.

„Díky různorodosti členské základny poskytují registry SOLUS unikátní informace napříč různými ekonomickými sektory. Všechny tyto společnosti mohou díky členství ve sdružení SOLUS a prostřednictvím registrů SOLUS efektivněji řídit riziko u služeb, které poskytují.“ (SOLUS, 2016)

SOLUS je tzv. negativním registrem, ve kterém jsou na rozdíl od předchozích registrů zaznamenávány pouze informace týkající se závazků, které nejsou plněny řádně a včas, tj. negativní informace. „Záznamy o klientovi se v registru objeví až v případě, že dojde z jeho strany k závažnému porušení smluvních podmínek.“ (Bučková, 2013)

Informace jsou v registru uchovávány tři roky po splacení závazku, případně tři roky po jeho zániku, promlčení či oddlužení. K tomu, aby mohly být informace o klientovi do registru poskytnuty, musí klient podepsat souhlas se zpracováním údajů. Bez tohoto souhlasu nemohou být údaje do registru SOLUS poskytnuty.

V rámci sdružení SOLUS je provozováno následujících 6 dílčích registrů:

- registr fyzických osob,
- registr IČ,
- pozitivní registr,
- insolvenční registr,
- registr neplatných dokladů,
- registr třetích stran.

Registr fyzických osob

Registr fyzických osob je negativním registrem, ve kterém jsou obsaženy pouze informace o klientech fyzických osobách, kteří nemají zájem plnit své závazky, případně neplní své závazky u některého ze členů sdružení SOLUS řádně a včas.

Registr IČ

V registru IČ jsou evidovány negativní informace týkající se osob, které mají přiděleno IČ, tj. fyzických osob podnikatelů a právnických osob. Opět jsou zde shromážděny negativní informace týkající se výhradně závazků vůči některému ze členů sdružení SOLUS.

Pozitivní registr

V pozitivním registru jsou shromážděny údaje o klientech a jejich závazcích vůči některému ze členů sdružení, které nejsou plněny řádně a včas. Výraz „pozitivní“ poukazuje pouze na skutečnost, že v tomto registru jsou evidovány mimo negativních informací (tj. klient má pohledávku po splatnosti) rovněž informace pozitivní (tj. klient má zájem dlužnou pohledávku uhradit). Tyto pozitivní informace vypovídající o skutečnosti, že klient své povinnosti plní (např. úvěrová smlouva byla zesplatněna, ale zůstala zbytková pohledávka, kterou klient hradí dle nově sepsaného splátkového kalendáře). Členové sdružení SOLUS nahlédnutím do tohoto registru vidí, zda se dlužná pohledávka vůči některému ze členů sdružení postupně snižuje. Na základě takto zjištěných informací lze snáze a přesněji vyhodnotit, zda je daný klient schopen unést další finanční zátěž či nikoliv.

Insolvenční registr

„Insolvenční registr je tzv. pomocná databáze sdružení SOLUS. Její hlavní datovou základnu tvoří údaje a informace obsažené v ISIR¹. Přidanou hodnotou insolvenčního registru je široká nabídka nejrůznějších variant a forem dotazů. Je možné například ověřit existenci konkrétního klienta, získat podrobnější informace o daném insolvenčním dlužníkovi, je možné zadávat hromadné dotazy včetně možnosti obdržet okamžité upozornění na výskyt nového insolvenčního dlužníka mezi svými dlužníky nebo využít konfigurovatelné

¹ ISIR, neboli insolvenční rejstřík je informační systém veřejné správy. Insolvenční rejstřík vznikl na základě zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Správcem tohoto rejstříku je Ministerstvo spravedlnosti ČR a je veřejně dostupný (s výjimkou údajů, o nichž tak stanoví zákon) na internetových stránkách <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>. Mimo seznamu insolvenčních dlužníků je v něm také k dispozici seznam insolvenčních správců a insolvenční spisy.

monitorovací aplikace, které například upozorní na termín schůze věřitelského výboru.“ (SOLUS, 2016)

Registr neplatných dokladů

Další pomocnou databází sdružení SOLUS je registr neplatných dokladů. Hlavní datovou základnu tohoto registru tvoří údaje a informace, které jsou obsaženy v databázi neplatných dokladů². „Přidanou hodnotou Registru neplatných dokladů je možnost on-line zadat nově odcizený doklad klienta, a to jak ze strany členské společnosti (na žádost občana), tak také přímo od občana. Členské společnosti tak mají jedinečnou možnost zjistit on-line, zda žadatel o službu nepředkládá neplatné nebo odcizené doklady. V Registru neplatných dokladů se tedy nacházejí jak data z oficiální databáze neplatných dokladů Ministerstva vnitra ČR, tak také data zadaná na základě informace od občana.“ (SOLUS, 2016)

Registr třetích stran

Posledním registrem, který sdružení SOLUS spravuje, je registr třetích stran. „Má za cíl přispět ke kultivaci trhu zprostředkovatelů služeb a rovněž k omezení nejrůznějších objektivně nežádoucích praktik či zvyklostí při uzavírání smluv, které v některých případech mohou vážně poškozovat dobré jméno členské společnosti sdružení SOLUS nebo samotného klienta. V rámci Registru třetích stran si mohou členské společnosti navzájem vyměňovat informace o nekorektním či podvodném jednání třetích stran (zprostředkovatelů, dealerů, subdealerů a dalších), se kterými aktuálně spolupracují či spolupracovaly.“ (SOLUS, 2016) Veškeré záznamy, které jsou v tomto registru evidovány, pocházejí z porušení obecně platných zákonů či smluvních podmínek. Následkem tohoto porušení může dojít vážnému poškození dobrého jména některého ze členů sdružení SOLUS či jeho klientů. Pokud třetí strana chce zjistit informace z registru třetích stran, musí se obrátit na sdružení SOLUS, které na základě písemné žádosti poskytne výpis z registru třetích stran. Z tohoto výpisu se žadatel dozví, zda je v registru veden či nikoliv, zjistí důvod svého zařazení do registru včetně toho, kým byl do registru zařazen. Rovněž se dozví veškeré informace, které jsou o něm evidovány. V případě, že dojde k nesrovnalostem týkajících se

² Neplatné doklady je databáze, kterou spravuje Ministerstvo vnitra ČR. Tato databáze je veřejně přístupná na internetových stránkách <http://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/>. Jsou zde evidována čísla ztracených a odcizených občanských průkazů a cestovních pasů. Rovněž se zde evidují čísla občanských průkazů a cestovních pasů, které jsou ze zákona neplatné či neplatné na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

zařazení do registru, musí se žadatel obrátit na společnost, která jeho údaje do registru předala.

8.2 Nefinanční aspekty žadatele

Pro správné posouzení žadatele o úvěr jsou mimo finančních aspektů žadatele rovněž důležité nefinanční aspekty, zejména sociodemografická data. Nefinanční aspekty žadatele slouží pro potřeby scoringu a mají výrazný vliv na rozhodnutí o schválení či zamítnutí žádosti o úvěr.

Mezi nefinanční aspekty mohou patřit různé informace o nefinančních datech žadatele, které poskytovatel od žadatele zjistí prostřednictvím žádosti o úvěr. V rámci zvolené úvěrové politiky může každý poskytovatel úvěru požadovat odlišné informace. Rovněž mohou být vybraná kritéria každým poskytovatelem jinak hodnocena. Nefinanční aspekty žadatele představují zejména sociodemografická data týkající se žadatele o úvěr, jeho domácnosti a jeho zaměstnání.

Při hodnocení žadatele o úvěr jsou podstatná zejména níže uvedená nefinanční kritéria žadatele:

- společenský status,
- rodinný stav,
- existence společného jmění manželů,
- počet vyživovaných osob,
- nejvyšší dosažené vzdělání,
- druh bydlení,
- adresa trvalého pobytu či korespondenční adresa,
- název a sídlo zaměstnavatele,
- „druh“ zaměstnavatele,
- druh pracovního poměru,
- délka pracovního poměru,
- druh pracovní smlouvy,
- pracovní pozice.

Společenský status žadatele o úvěr představuje postavení žadatele, které vypovídá o druhu jemu vyplácených příjmů sloužících pro posouzení bonity. Může se jednat o žadatele, jehož

příjem pochází ze závislé činnosti tedy od zaměstnavatele. V případě, že se jedná o podnikatele, jeho příjem pochází ze samostatné výdělečné činnosti. Mimo příjmu ze závislé činnosti či podnikání mohou příjmy žadatele pocházet i z jiných zdrojů, např. pronájmu. Společenský status žadatele o úvěr může být také důchodce či student. V případě, že žadatelem je žena na mateřské dovolené, chce poskytovatel zpravidla doložit příjem manžela. Společenský status nezaměstnaný je pro poskytovatele úvěru neschvalitelný.

Žadatel v žádosti o úvěr uvádí svůj *rodinný stav*. Pro poskytovatele úvěru je podstatné, zda je žadatel svobodný či ženatý. Případně poskytovatele může zajímat, zda je žadatel rozvedený či ovdověl. Vzhledem ke skutečnosti, že uvedení rodinného stavu v občanském průkazu již není povinné, může poskytovatel úvěru vyžadovat doložení rodinného stavu potvrzením z matriky.

V případě ženatého žadatele o úvěr je dalším podstatným nefinančním aspektem existence *společného jmění manželů* (dále jen „SJM“). Vzhledem ke skutečnosti, že poskytnutý úvěr vždy spadá do SJM (s výjimkou zúženého SJM), měl by žadatel o úmyslu vzít si úvěr, vždy druhého z manželů informovat. Poskytovatel úvěru může vyžadovat podpis druhého manžela k žádosti o úvěr či jeho přistoupení k úvěrové smlouvě. To se zpravidla týká úvěru ve vyšší částce.

Neméně důležitou informací je *počet žadatelem vyživovaných osob*. Pro poskytovatele je tato informace zásadní z hlediska výše stanovené splátky a finančních možností žadatele tuto splátku řádně splácet. Žadatel musí mít takový příjem, aby byl schopen hradit splátku poskytnutého úvěru, splátky ostatních produktů, které má poskytnuty u daného poskytovatele či jiných poskytovatelů. Zároveň musí být schopen živit jím vyživované osoby. Za předpokladu, že žadateli nestačí jeho příjmy na úhradu všech těchto závazků, vyžaduje poskytovatel doložení příjmu druhého z manželů. Pokud žadatel nemůže příjem druhého z manželů doložit či je doložený příjem nedostačující, poskytovatel zpravidla takovému žadateli úvěr neposkytne.

V žádosti o úvěr žadatel uvádí své *nejvyšší dosažené vzdělání*, např. základní, středoškolské s maturitou, vysokoškolské. Tuto skutečnost nemusí poskytovateli nijak dokládat. Předpokládá se, že čím vyšší dosažené vzdělání žadatel má, tím větší šanci má na získání lépe placené pracovní pozice.

Druh bydlení představuje způsob současného bydlení žadatele. V případě vlastního bydlení je bonita vyšší než v případě bydlení v nájmu. Předpokládá se, že pokud žadatel nemá vlastní bydlení, bude si ho chtít v budoucnu pořídit, což v budoucnu přinese žadateli další výdaje. Pokud však žadatel vlastní bydlení má je např. snazší ho dohledat v případě, že úvěr nebude splácen řádně a včas či pokud dojde k zesplatnění úvěru, je zde možnost získat finanční prostředky prostřednictvím nemovitosti (soudní řízení, exekuční řízení, insolvenční řízení). Nemovitost, kterou žadatel vlastní může v některých případech sloužit také jako zajištění úvěru.

Adresu trvalého pobytu žadatele představuje adresa uvedená v platném občanském průkazu. Tato adresa může být odlišná od adresy korespondenční či adresy přechodného pobytu. *Korespondenční adresu* žadatel uvádí v žádosti o úvěr, představuje adresu, na kterou je možno žadateli doručit korespondenci. U cizinců je poskytovatelem úvěru vyžadováno doložení potvrzení o trvalém pobytu. Pro schválení žádosti o úvěr může být také rozhodující doba pobytu na trvalé adrese. Přechodný pobyt žadatele může být důvodem pro zamítnutí žádosti. Dalším důvodem pro zamítnutí žádosti je úřední adresa žadatele.

Nedílnou součástí žádosti o úvěr jsou *informace týkající se zaměstnání žadatele*. Za podstatné informace týkající se zaměstnání žadatele jsou považovány název a sídlo žadatele, identifikační číslo zaměstnavatele (IČ), „druh“ zaměstnavatele, pracovní pozice, druh pracovního poměru a doba trvání pracovního poměru. Název a sídlo zaměstnavatele – poskytovatel si může existenci zaměstnavatele ověřit prostřednictvím veřejně dostupných rejstříků (obchodní rejstřík, rejstřík živnostenského podnikání). Vyhledávání v těchto rejstřících zkrátí jedinečné IČ zaměstnavatele. „Druhem“ zaměstnavatele je myšleno, zda se jedná o živnostníka, firmu či státní instituci. V případě, že zaměstnavatelem žadatele je živnostník či je živnostníkem sám žadatel žádající o spotřebitelský úvěr (tzn. žádá o úvěr na své rodné číslo), je pro poskytovatele důležitá zejména délka trvání živnosti – živnostenského oprávnění. Pokud je zaměstnavatelem klienta státní instituce může mít žadatel pro poskytovatele vyšší bonitu než je tomu např. u živnostníka. Další důležitou skutečností týkající se zaměstnání žadatele je druh pracovního poměru. Druhem pracovního poměru je myšleno, zda se jedná o hlavní pracovní poměr, dohodu o pracovní činnosti (dále jen „DPČ“), dohodu o provedení práce (dále jen „DPP“). Důvodem pro zamítnutí žádosti o úvěr může být zaměstnání žadatele na DPČ či DPP. Rovněž lze žádost o úvěr zamítnout z důvodu,

že se jedná o žadatele nacházejícího se ve výpovědní lhůtě. Důležitým faktorem pro poskytnutí úvěru může být také délka trvání zaměstnání u současného zaměstnavatele. Žadatel, který je ve zkušební době či žadatel, jehož pracovní poměr u současného zaměstnavatele trvá krátce, je pro žadatele rizikovější než žadatel, který je u jednoho zaměstnavatele zaměstnaný již delší dobu. Současně je pro poskytovatele rizikovější žadatel, který má pracovní poměr na dobu určitou než žadatel, který má pracovní poměr na dobu neurčitou. U pracovní smlouvy na dobu určitou je riziko, že nebude obnovena. To představuje ztrátu pravidelného příjmu, což ohrožuje řádné splácení úvěru. Pro poskytovatele může být důležitá také pracovní pozice žadatele – duševně pracující, manuálně pracující.

Na základě všech zjištěných skutečností (z finanční i nefinanční oblasti) poskytovatel vyhodnotí bonitu žadatele a následně rozhodne o poskytnutí či neposkytnutí úvěru. V rámci hodnocení finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr jsou využívány různé hodnotící metody – systémové analýzy, jejichž cílem je komplexní posouzení schopnosti klienta v budoucnu splatit své závazky vyplývající z poskytnutého úvěru.

9 Charakteristika společnosti s Autoleasing, a. s.

Společnost s Autoleasing, a. s. (dále jen „SAL“) je specializovanou leasingovou společností, která poskytuje služby finančního a operativního leasingu občanům, podnikatelským subjektům, státním a neziskovým organizacím i velkým firmám a rovněž poskytuje financování potřeb formou spotřebitelského úvěru občanům i podnikatelům. (s Autoleasing, a. s., 2017)

Svou obchodní činnost společnost SAL zahájila v roce 2004 v Praze. Jediným stoprocentním vlastníkem společnosti SAL je Česká spořitelna, a. s. (dále jen „ČS“) Společnost SAL je členem koncernu Finanční skupina České spořitelny, jehož řídicí osobou je ČS. Mimo jiné je společnost SAL členem středoevropské Finanční skupiny Erste Bank Group, což jí zajišťuje finanční stabilitu nadnárodní společnosti.

Produktové portfolio společnosti SAL obsahuje finanční a operativní leasing dopravní techniky, spotřebitelský úvěr dopravní techniky, splátkový prodej i správu vozového parku. Mimo těchto produktů zajišťuje prostřednictvím značky Leasing České spořitelny financování potřeb korporátních klientů ČS.

Mimo výše uvedených uskupení je společnost SAL rovněž členem České leasingové a finanční asociace (dále jen „ČLFA“). „ČLFA se podílí na přípravě závažnějších právních předpisů souvisejících s nebankovními finančními produkty a s postavením společností poskytujících leasing, spotřebitelské úvěry, splátkové prodeje a factoring. Napomáhá svým členům i při výkladu a aplikaci platných právních předpisů. Prosazuje naplňování Etického kodexu jednání členských společností. Vede listinu rozhodců využitelných k rozhodování sporů z leasingových, úvěrových a splátkových smluv. Zároveň plní řadu dalších funkcí.“ (Česká leasingová a finanční asociace, 2017)

V níže uvedené tabulce je uvedena konkurence společnosti SAL na trhu nebankovních finančních produktů na domácím trhu za rok 2015 (údaje za rok 2016 nebyly doposud zveřejněny) dle pořadí členských společností ČLFA. Pořadí členských společností je sestaveno dle vstupního dluhu v souhrnu všech produktů, které jsou poskytovány k financování osobních a užitkových vozidel a motocyklů. V roce 2015 poskytovalo spotřebitelské úvěry 17 členských společností ČLFA. Celková výše poskytnutých úvěrů pro

osobní potřebu byla ve výši 28,43 mld. Kč. Objem úvěrů na financování osobních automobilů činil 8,72 mld. Kč. V roce 2015 bylo uzavřeno celkem 717 427 smluv o spotřebitelských úvěrech. (s Autoleasing, a. s., 2015)

Tabulka 2: Konkurence společnosti SAL na trhu nebankovních finančních produktů v roce 2015

Společnost	v mil. Kč	v %
ŠkoFIN s. r. o.	11 917,42	23,22
UniCredit Leasing CZ, a. s.	7 828,81	15,26
ČSOB Leasing, a. s.	5 435,87	10,59
s Autoleasing, a. s.	3 725,78	7,26
LeasePlan Česká republika, s. r. o.	3 004,43	5,85
Mercedes-Benz Financial Services Česká republika s. r. o.	2 644,29	5,15
GE Money Auto, s. r. o.	2 565,60	5,00
ARVAL CZ s. r. o.	2 362,93	4,60
ALD Automotive s. r. o.	2 323,20	4,53
ESSOX, s. r. o.	2 261,93	4,41
Ostatní	7 246,17	14,12
Trh	51 316,43	100,00

Zdroj: vlastní zpracování na základě výroční zprávy společnosti SAL za rok 2015

10 Hodnocení bonity žadatele o úvěr v praxi

V běžné praxi se zhodnocení bonity žadatele o úvěr provádí dvěma způsoby. První způsob posouzení spočívá ve schválení žádosti prostřednictvím automatického systému – credit scoring. Prostřednictvím credit scoringu jsou schváleni tzv. bezproblémoví a bonitní žadatelé. Druhým způsobem posouzení bonity žadatele je manuální posouzení žádosti o úvěr schvalovatelem s příslušnou schvalovací kompetencí³. Manuální posouzení se využívá zejména v případě, kdy žádost o úvěr nebyla automaticky schválena prostřednictvím credit scoringu a rovněž nebyla na základě credit scoringu automaticky zamítnuta. Manuální posouzení může být využito také jako doplnění ke credit scoringu. Žádost o úvěr je v tomto případě posouzena prostřednictvím credit scoringu a pokud není žádost na základě tohoto posouzení automaticky zamítnuta, následuje její manuální posouzení schvalovatelem. V tomto případě pak credit scoring slouží k rychlejšímu vyřazení nevhodných žadatelů.

Při manuálním posouzení schvalovatel přihlíží ke všem údajům uvedeným v žádosti o úvěr a snaží se objektivně vyhodnotit možná rizika, která z těchto údajů vyplývají. Pro manuální posouzení žádosti je interními předpisy stanoven postup tohoto posouzení, který musí být v souladu s úvěrovou politikou poskytovatele úvěru. Údaje, které jsou v žádosti o úvěr obsaženy, jsou schvalovatelem prověřovány v dostupných databázích a registrech.

10.1 Popis a metodika schvalovacího procesu

Hodnocení bonity žadatele o úvěr spočívá v provedení analýz žádosti o úvěr a posouzení rizikovosti obchodního případu. Výsledkem tohoto procesu je schválení či zamítnutí obchodního případu. (s Autoleasing, a. s., 2016)

Při prvotním posouzení žádosti o úvěr je využita metoda credit scoring. Metoda credit scoring zde slouží pro prvotní posouzení žadatele o úvěr – umožňuje posoudit větší množství žádostí v kratším čase a současně jsou jeho prostřednictvím odflitrováni nežádoucí žadatelé. Pokud není credit scoringem žádost automaticky zamítnuta, je žádost prostřednictvím informačního systému předána schvalovateli k manuálnímu posouzení. Schvalovatel následně individuálně posoudí údaje žadatele, které jsou v žádosti obsaženy. K rychlejšímu individuálnímu posouzení žádosti napomáhá schvalovateli systém kontrol. Na

³ Schvalovací kompetence je vždy určena angažovaností žadatele o úvěr a výší financované částky.

základě výsledků těchto kontrol schvalovatel učiní konečné rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru.

Výsledkem schvalovacího procesu může být:

- schválení úvěrové žádosti,
- zamítnutí úvěrové žádosti,
- zamítnutí úvěrové žádosti s doporučením.

V případě schválení úvěrové žádosti je žadateli poskytnut úvěr dle parametrů obsažených v úvěrové žádosti (financovaná částka, počet splátek, výše splátky atd.). V případě, že žádost byla zamítnuta, nelze žadateli úvěr poskytnout a to za žádných podmínek. Jestliže žádost byla zamítnuta s doporučením, lze žádost schválit v případě, že bude vyhověno doporučení schvalovatele. Žadatel tedy podá novou žádost, která je v souladu s doporučením žadatele. Pokud schvalovatel následně nenalezne nějaké negativní informace týkající se žadatele, je nová žádost schválena.

10.1.1 Požadované údaje v žádosti o úvěr

Ještě před samotným posouzením úvěrové žádosti je nutné uvést údaje, které jsou v žádosti o úvěr požadovány, tzn. údaje, se kterými bude následně pracováno prostřednictvím credit scoringu a manuálního posouzení žádosti. Údaje požadované v žádosti o úvěr se liší z hlediska typu úvěru i z hlediska poskytovatele úvěru. Společnost SAL požaduje v žádosti o úvěr uvedení údajů, které jsou obsaženy v následujících tabulkách.

Tabulka 3: Základní údaje týkající se žadatele o úvěr

Rodné číslo	Rodinný stav	Příjmy
Jméno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodný/á / ženatý/vdaná / rozvedený/á / ovdovělý/á 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ čistý měsíční příjem ▪ čistý měsíční příjem partnera ▪ měsíční splátky
Příjmení		
Rodné příjmení		
Pohlaví		
Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet vyživovaných osob	Zaměstnavatel
Titul	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dům/byt v mém vlastnictví bez zástavy/se zástavou / nájem / u rodičů/rodinných příslušníků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ název ▪ právní forma ▪ IČ ▪ adresa ▪ telefon ▪ pracovní pozice ▪ délka pracovního poměru ▪ zaměstnán od ▪ zaměstnán do
Občanství		
Doklad totožnosti		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ občanský průkaz / pas 	Telefon	
Číslo dokladu totožnosti	Trvalé bydliště	
Druhý doklad	Poštovní adresa	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ řidičský průkaz 		

Zdroj: vlastní zpracování na základě formuláře žádosti o úvěr společnosti SAL

Tabulka č. 3 obsahuje finanční a nefinanční aspekty žadatele o úvěr. Jsou zde obsaženy základní informace o žadateli, které slouží k jeho identifikaci (např. jméno, příjmení, rodné číslo). Totožnost žadatele je ověřena pomocí dokladu totožnosti. Každý žadatel o úvěr musí předložit dva doklady, aby mohla být ověřena jeho totožnost. Prvním z těchto dokladů je občanský průkaz žadatele či cestovní doklad – pas. Cestovní doklad předkládá žadatel v případě, že nemá platný občanský průkaz či se jedná o cizince⁴. V každé žádosti musí být uvedeno číslo předloženého dokladu. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o spotřebitelský úvěr na vozidlo, je druhým dokladem, který žadatel předkládá řidičský průkaz. Za ověření totožnosti žadatele je odpovědný dodavatel vozidla, který s žadatelem úvěrovou žádost vyplňuje. Dále jsou zde obsaženy údaje, týkající se způsobu bydlení. Ke kontaktním údajům patří adresa žadatele a telefon. Žadatel je povinen v žádosti uvést adresu trvalého pobytu, která se musí shodovat s adresou uvedenou v dokladu totožnosti. Mimo této adresy může žadatel v žádosti uvést také další kontaktní adresu (v žádosti se tato adresa uvádí v kolonce poštovní). V neposlední řadě jsou zde uvedeny údaje týkající se příjmů a výdajů žadatele. Příjmy žadatele a jeho pracovní poměr se ověřují u zaměstnavatele. Z tohoto důvodu musí být v žádosti o úvěr uvedeny též informace týkající se pracovního poměru a zaměstnavatele. V žádosti musí být uvedena nejen délka pracovního poměru, ale také od kdy do kdy je žadatel u současného zaměstnavatele zaměstnán. Údaj zaměstnán do je vyplněn pouze tehdy, jde-li o žadatele, který je zaměstnán na dobu určitou.

Tabulka 4: Základní údaje týkající se předmětu financování

Použití ▪ nové / ojeté	Palivo ▪ benzín / nafta
Značka ▪ Škoda / Seat / Volkswagen / Nissan / Renault / ...	Země původu vozidla
Model ▪ Fabia Combi II / Altea XL Diesel / Qashqai / ...	Objem
Typ ▪ 1.2 HTP Elegance / 2.0 TDI Comfortline / ...	Výkon
Druh karoserie ▪ kombi / hatchback /	Užitná hmotnost
Číslo VTP	Ujeté km
VIN	Datum první registrace
SPZ	Rok výroby
Počet dveří	Dodavatel vozidla ▪ název ▪ IČ ▪ telefon

Zdroj: vlastní zpracování na základě formuláře žádosti o úvěr společnosti SAL

⁴ V případě, že žadatelem je cizinec, musí rovněž předložit povolení k pobytu. Společnost SAL akceptuje pouze povolení k trvalému pobytu žadatele, nikoli k dočasnému pobytu.

Tabulka č. 4 obsahuje údaje týkající se předmětu financování. Mezi nejdůležitější údaje patří VIN vozidla, rok výroby a skutečnost, zda se jedná o nové či ojeté vozidlo. Zda se jedná o nové vozidlo, zjistíme také dle roku výroby a počtu ujetých km.

Tabulka 5: Základní parametry úvěrového vztahu

Požizovací cena vozu	Pojištění
Financovaná částka	▪ obsaženo ve splátkách / individuální
Výše akontace v %	Zajištění
Výše akontace v Kč	▪ zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP
Počet splátek	▪ vinkulace pojistného plnění
Výše splátky	▪ směnka / ručitelské prohlášení

Zdroj: vlastní zpracování na základě formuláře žádosti o úvěr společnosti SAL

V neposlední řadě musí být v každé žádosti o úvěr obsaženy parametry budoucího úvěru, které jsou uvedeny v tabulce č. 5. Mezi základní parametry patří financovaná částka, počet splátek, výše splátky, akontace a způsob zajištění. V případě společnosti SAL je každá úvěrová smlouva zajištěna zajišťovacím převodem vlastnického práva k vozidlu a deponací VTP, ve kterém je následně společnost SAL zapsána jako vlastník vozidla a klient jako provozovatel vozidla. Mimo těchto dvou zajištění společnost SAL využívá také zajištění formou vinkulace pojistného plnění, ručitelského prohlášení a směnky. Ručitel i směnečný ručitel jsou posuzováni stejným způsobem jako žadatel o úvěr, tzn. jsou od nich požadovány tytéž údaje jako od žadatele o úvěr viz. tabulka 3. V případě úvěru na vozidlo je další důležitou skutečností sjednání pojištění. Vozidlo může být pojištěno prostřednictvím společnosti SAL, kdy je částka pojištění obsažena již ve splátce nebo si klient zajistí pojištění sám (individuálně). V případě individuálního pojištění, musí klient předložit společnosti SAL pojistnou smlouvu.

10.1.2 Scoringové karty

Pro prvotní posouzení žadatele o úvěr je v této práci využita metoda empirické úvěrové analýzy – credit scoring. Jak již bylo uvedeno scoringové karty podléhají vysokému stupni utajení. Z tohoto důvodu jsem pro hodnocení žádostí o úvěr vypracovala vlastní návrh credit scoringu, který vychází z literatury dostupné k tomuto tématu a z poznatků z vlastní praxe.

10.1.2.1 Scoringová karta pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr

Pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr uvedených v úvěrové žádosti, byla navržena scoringová karta, která je zobrazena v tabulce č. 6.

Tato scoringová karta obsahuje 12 kritérií a seznam možných odpovědí na tato kritéria. Jednotlivé odpovědi jsou obodovány 1 až 10 body. Přičemž 1 bod je přidělen nejhorší možné odpovědi a 10 bodů je přiděleno odpovědi, která je pro poskytovatele úvěru nejlepší možná.

Pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr jsou vybranána následující kritéria:

- pohlaví,
- věk žadatele,
- rodinný stav,
- počet vyživovaných osob,
- nejvyšší dosažené vzdělání,
- druh bydlení,
- délka trvání současného pracovního poměru,
- clientský vztah s poskytovatelem úvěru,
- angažovanost u poskytovatele úvěru,
- evidence v registru SOLUS,
- platební morálka dle registrů NRKI a BRKI,
- počet mimořádně ukončených úvěrových produktů.

Tabulka 6: Scoringová karta pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr

Body		Body	
Pohlaví		důchodce	4
Muž	5	mateřská dovolená	3
Žena	10	v domácnosti / student	2
Věk žadatele		nezaměstnaný	1
18 – 24 let	6	Klientský vztah s poskytovatelem úvěru	
25 – 34 let	8	stávající klient s dobrou PM	10
35 – 50 let	10	stávající klient se špatnou PM	1
50 – 60 let	4	v minulosti klient s dobrou PM	8
nad 60 let	1	v minulosti klient se špatnou PM	2
Rodinný stav		neklient	5
svobodný/á	7	Angažovanost u poskytovatele úvěru	
ženatý/vdaná	10	0 – 250.000,- Kč	10
rozvedený/á / ovdovělý/á	1	250.001 – 500.000,- Kč	9
Počet vyživovaných osob		500.001 – 800.000,- Kč	8
0	10	800.001 – 1.000.000,- Kč	5
1 – 2	5	1.000.001 – 2.000.000,- Kč	4
3 a více	1	více než 2.000.000,- Kč	2
Nejvyšší dosažené vzdělání		Evidence v registru SOLUS	
základní vzdělání	1	ne	10
střední odborné vzdělání bez výučního listu	2	příznak A / B / D / P / U	1
střední odborné vzdělání s výučním listem	3	příznak C	2
středoškolské vzdělání bez maturity	4	příznak Z	4
středoškolské vzdělání s maturitou	6	Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	
vyšší odborné vzdělání	7	výborná PM	10
vysokoškolské vzdělání - bakalářské	9	velmi dobrá PM	9
vysokoškolské vzdělání - magisterské	10	dobrá PM	5
Druh bydlení		špatná PM	1
dům/byt v mém vlastnictví bez zástavy	10	žádný aktivní produkt ani historie	3
dům/byt v mém vlastnictví se zástavou	9	Počet mimořádně ukončených úvěrových produktů	
nájem	1	žádný	10
u rodičů/rodinných příslušníků	7	1	8
Délka trvání současného pracovního poměru		2	4
zaměstnaný do 1 roku	6	3	2
zaměstnaný do 5 let	8	více než 3	1
zaměstnaný od 5 let do 10 let	9		
zaměstnaný nad 10 let	10	Maximální počet bodů celkem	120

Zdroj: vlastní zpracování

Jednolivá kritéria nacházející se v této scoringové kartě a obodování možných odpovědí na tato kritéria je vysvětleno v níže uvedených odstavcích.

Pohlaví

Za povšimnutí stojí skutečnost, že ženám bývá v praxi přisuzováno vyšší bodové hodnocení než mužům, proto i zde jsou ženy ohodnoceny lépe než muži. Za touto skutečností stojí fakt, že dle průzkumů si ženy při splácení závazků počínají zodpovědněji než muži. Z tohoto důvodu bývají ženy považovány za méně rizikové.

Věk žadatele

Věk je jednou ze základních charakteristik žadatele, kterou je nutné posoudit. Přestože se věková hranice odchodu do důchodu zvyšuje a produktivní věk obyvatelstva se tím posouvá, žadatelé o úvěr, kteří jsou ve věkové kategorii nad 50 let, představují pro poskytovatele úvěru vyšší riziko související s horším uplatněním na trhu práce. Současně riziko související s horším uplatněním na trhu práce představují pro poskytovatele úvěru mladí lidé ve věkové kategorii 18 – 24 let, kteří studují, nemají dostatek zkušeností a praxe. Nejlépe hodnoceni jsou žadatelé ve věkové kategoriích 35 – 50 let.

Rodinný stav

V případě, že je žadatel v manželském svazku, má pro poskytovatele úvěru lepší bonitu než žadatel, který je svobodný, rozvedený či ten, který ovdověl. V případě žadatele v manželském svazku se pro úhradu závazků počítá s příjmem druhého z manželů. Rovněž existence SJM pro poskytovatele úvěru představuje větší jistotu uhrazení dlužné částky. Naopak rozvedení žadatelé mohou mít další závazky spojené s vyživovací povinností.

Počet vyživovaných osob

Další neméně důležitou informací je počet žadatelem vyživovaných osob. V případě, že má žadatel děti, má také vyživovací povinnost, tedy další výdaje. V případě jednoho z rodičů na mateřské dovolené, je většina výdajů spojená s chodem domácnosti na jednom z partnerů. Z tohoto důvodu jsou pro poskytovatele úvěru více bonitní bezdětní žadatelé o úvěr. Se zvyšujícím se počtem vyživovaných osob se žadatel pro poskytovatele úvěru jeví jako rizikovější. Proto se počet přidělených bodů se zvyšujícím se počtem vyživovaných osob snižuje.

Nejvyšší dosažené vzdělání

Vzdělání má zásadní vliv na uplatnění žadatele o úvěr na trhu práce. Předpokládá se, že čím vyššího vzdělání žadatel dosáhl, tím lépe se uplatní na trhu práce a zároveň má větší šanci

na získání lépe placené pracovní pozice. Rovněž se předpokládá, že čím vyšší vzdělání žadatel má, tím lépe je schopen posoudit další finanční zatížení spojené se vznikem úvěrového vztahu. Tedy čím vyšší je dosažené vzdělání žadatele, tím je žadatel pro poskytovatele úvěru méně rizikový a tím více bodů v hodnocení daného kritéria žadatel získá.

Druh bydlení

Jak již bylo uvedeno v kapitole týkající se nefinančních charakteristik žadatele, v případě vlastního bydlení je bonita žadatele vyšší než u bydlení v nájmu. Vlastní bydlení je zde ještě rozděleno na vlastní bydlení se zástavou a bez zástavy, přičemž vlastní bydlení bez zástavy je hodnoceno lépe než v případě existence zástavy. Žadatele s vlastním bydlením či bydlením u rodičů či rodinných příslušníků je snazší v případě potřeby dohledat. U žadatelů žijících v nájmu se navíc vyskytuje riziko spojené se vznikem dalších výdajů v případě budoucího financování vlastního bydlení.

Délka trvání současného pracovního poměru

Důležitým faktorem pro poskytnutí úvěru je délka trvání pracovního poměru u současného zaměstnavatele. Čím déle žadatel pracuje u současného zaměstnavatele, tím méně je pro poskytovatele úvěru rizikový. Zaměstnavatelé stále častěji uzavírají pracovní poměr na dobu určitou, zpravidla v délce trvání jednoho roku. S tím je spojeno riziko, že pracovní smlouva nebude obnovena, což může ohrozit řádné splacení úvěru. Žadatel však nemusí být pouze v pracovním vztahu, může se jednat o důchodce, ženu na mateřské dovolené, žadatele v domácnosti či studenta. Do kategorie důchodce se řadí pouze žadatelé pobírající starobní důchod či invalidní důchod třetího stupně (tj. plný invalidní důchod). Žadatel, který je nezaměstnaný a nemá žádné další příjmy, představuje pro poskytovatele úvěru velké riziko, z toho důvodu je takový žadatel ohodnocen pouze jedním bodem.

Klientský vztah s poskytovatelem úvěru

V případě, že se jedná o žadatele, který je poskytovateli úvěru již znám, je snazší jej posoudit, protože je možno detailně posoudit jeho platební morálku (dále jen „PM“) a chování během trvání klientského vztahu. V případě, že jde o stávajícího klienta s dobrou PM je mu přiřazen nejvyšší počet bodů. Druhý nejvyšší počet bodů pro toto kritérium je přiřazen žadateli, který není stávajícím klientem, ale v minulosti byl klientem poskytovatele a jeho PM byla dobrá. Nižší bodové hodnocení je zde přiřazeno z toho důvodu, že finanční i jiná situace se u

žadatele mohla změnit, tudíž je zde vyšší riziko než v případě dobře platícího stávajícího klienta. Pokud je žadatelem stávající klient se špatnou PM je mu přiřazen nejnižší možný počet bodů, je zde nejvyšší pravděpodobnost, že úvěr nebude splácen řádně. V případě žadatele se špatnou PM v minulosti je riziko řádného nesplácení úvěru nižší, protože se situace žadatele mohla změnit. Pokud se jedná o žadatele, který nebyl klientem poskytovatele, poskytovatel nemá k dispozici konkrétní informace, tudíž je mu přiřazeno 5 bodů – střední hodnota v bodovém hodnocení.

Angažovanost u poskytovatele úvěru

Angažovanost představuje součet všech pohledávek, které jsou poskytovatelem v současnosti poskytnuty určitému klientovi. Angažovanost slouží k tzv. diverzifikaci rizik – objem pohledávek vůči jednomu klientovi by neměl přesáhnout stanovenou mez. V případě, že se klient s vysokou angažovaností dostane do problémů se splácením, představuje to pro poskytovatele úvěru vyšší riziko než v případě, klienta s nižší angažovaností. Z tohoto důvodu je ve scoringové kartě vyšší angažovanost hodnocena nižším počtem bodů.

Evidence v registru SOLUS

Aby mohlo být toto kritérium vyhodnoceno, musí být poskytovatel úvěru členem sdružení SOLUS s přístupem do registru fyzických osob (dále jen „FO“). Tento registr je registrem negativním, tudíž pokud žadatel o úvěr není v tomto registru evidován, je ohodnocen nejvyšším počtem bodů. V případě, že žadatel je v registru SOLUS evidován, je mu v něm přiřazen tzv. příznak. Existuje několik typů příznaků, které mohou být FO přiřazeny v souvislosti se splátkami či finančním plněním v rámci služby, která je FO poskytnuta členem sdružení SOLUS:

- **Příznak A** – V případě, kdy z důvodu podezření na podvodné jednání již nejsou dále vystavovány splátky či finanční plnění, považuje se za naplnění podmínek pro přidělení tohoto příznaku stav, kdy se klient dostal do prodlení trvajícího minimálně dva měsíce od data splatnosti první neuhrazené splátky, resp. finančního plnění.
- **Příznak B** – V případě, kdy z důvodu podezření na podvodné jednání již nejsou dále vystavovány splátky či finanční plnění, považuje se za naplnění podmínek pro přidělení tohoto příznaku stav, kdy se klient dostal do prodlení trvajícího minimálně tři měsíce od data splatnosti první neuhrazené splátky, resp. finančního plnění.

- Příznak C – Tento příznak je FO přiřazen v případě, kdy dluží poslední splátku resp. poslední finanční plnění a je v prodlení trvajícím minimálně 2 měsíce od data splatnosti poslední splátky, resp. finančního plnění dle splátkového kalendáře nebo dlužná částka na konci splácení činí minimálně 500,- Kč.
- Příznak D – Tento příznak je FO přiřazen v případě, že celá pohledávka byla z důvodu nesplácení dlužné částky po splatnosti zesplatněna.
- Příznak P – Tento příznak je FO přiřazen v případě, že věřitel již nemá možnost aktualizovat pohledávku z důvodu jejího prodeje či (přechodu na jiný subjekt).
- Příznak U – Tento příznak je FO přiřazen v případě, že dojde k odpisu pohledávky a/nebo v případě, že věřitel již daný dluh po splatnosti nevymáhá nebo nemá informaci o stavu vymáhání. Rovněž se příznakem U označuje záznam, u kterého byl klient od placení dluhu osvobozen v insolvenčním řízení nebo u kterého byl dluh promlčen, pokud mu člen sdružení SOLUS nepřihodí příznak P či Z.
- Příznak Z – Tímto příznakem jsou označeni dříve zařazení klienti:
 - kteří již nejsou v prodlení s úhradou svých závazků (úhrada dlužné částky po splatnosti v plné výši),
 - kteří již nejsou považováni za klienty v prodlení (částečná úhrada dlužné částky po splatnosti s tím, že zbylou část věřitel po klientovi již nepožaduje uhradit nebo věřitel umožnil klientovi splácet dluh po splatnosti v nových termínech – nový splátkový kalendář na existující dluh po splatnosti),
 - dlužná částka po splatnosti klesla pod hranici stanovené minimální výše dlužné částky po splatnosti, tj. 500,- Kč,
 - klient je jiným způsobem vyvázan ze smluvního vztahu. (SOLUS, 2016)

Příznak A, B, D, P a U je hodnocen jedním bodem – žadatelé, u kterých je evidován některých z těchto příznaků jsou považováni za nejvíce rizikové. Druhý nejnižší počet bodů je přiřazen žadateli s příznakem C – jde totiž o potíže spojené s úhradou poslední dlužné splátky. A žadatelům s příznakem Z jsou přiděleny 4 body – dle tohoto příznaku je vidět snaha způsobené potíže řešit, tudíž tito žadatelé nejsou tak rizikováni jako žadatelé s příznakem A, B, D, P, U či C.

Platební morálka v registru NRKI a BRKI

Aby mohlo být toto kritérium vyhodnoceno, musí mít poskytovatel úvěru přístup k informacím z registrů NRKI a BRKI, kde nalezne úvěrovou historii žadatele. V případě výborné PM, která představuje 0 splátek po splatnosti, je žadateli přiřazen nejvyšší možný počet bodů. Druhý nejvyšší počet bodů je přidělen žadateli s velmi dobrou PM, která představuje maximálně 1 splátku po splatnosti. Dobrá PM představující 2 až 3 splátky po splatnosti je ohodnocena střední bodovou hodnotou, tj. 5 body. Špatná PM vyznačující se více než 3 splátkami po splatnosti je ohodnocena pouze 1 bodem. Do PM se neřadí pouze počet splátek po splatnosti, ale také informace o existenci překročeného limitu na kreditní kartě. Pokud nemá žadatel žádnou úvěrovou historii, je pro poskytovatele úvěru rizikovější než žadatel s dobrou úvěrovou historií, ale zároveň je méně rizikový než žadatel se špatnou úvěrovou historií. Z tohoto důvodu jsou žadateli, který nemá v současnosti žádný aktivní produkt ani historii, přiřazeny pouze 3 body.

Počet mimořádně ukončených úvěrových produktů

K vyhodnocení tohoto kritéria je opět nutný přístup poskytovatele k informacím z registrů NRKI a BRKI. Čím nižší je počet žadatelem v minulosti mimořádně ukončených úvěrových produktů, tím je žadatel pro poskytovatele úvěru méně rizikový. Z tohoto důvodu je žadateli, u kterého není nalezen žádný mimořádně ukončený úvěrový produkt, přidělen nejvyšší počet bodů. A žadateli, u kterého byly nalezeny více než 3 mimořádně ukončené úvěrové produkty, je přiřazen nejnižší počet bodů.

10.1.2.2 Scoringová karta pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

V případě, že žádost o úvěr nebyla na základě credit scoringu charakteristik žadatele zamítnuta, je proveden credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru. Scoringová karta sloužící k posouzení parametrů úvěrové vztahu, je uvedena v tabulce č. 7.

Následující scoringová karta obsahuje 7 kritérií a seznam možných odpovědí na tato kritéria. Jednotlivé odpovědi jsou opět obodovány 1 až 10 body. Přičemž 1 bod je přidělen nejhorší možné odpovědi a 10 bodů je přiděleno odpovědi, která je pro poskytovatele úvěru nejlepší možná.

Pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru jsou vybranána následující kritéria:

- zajištění úvěru,
- doba trvání úvěrového vztahu,
- vozidlo – použití,
- značka vozidla,
- stáří vozidla,
- pořizovací cena vozu,
- výše akontace.

Tabulka 7: Scoringová karta pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

Body		Body
Zajištění úvěru		
	více než 4 roky a méně než 6 let	5
zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP k vozidlu	1	více než 6 let a méně než 8 let více než 8 let a méně než 10 let
vinkulace pojistného plnění	3	10 let
ručitelské prohlášení / směnka	10	
Doba trvání úvěrové vztahu		
	0 – 100.000,- Kč	10
12 měsíců	10	100.001 – 250.000,- Kč
24 měsíců	9	250.001 – 350.000,- Kč
36 měsíců	8	350.001 – 500.000,- Kč
48 měsíců	7	500.001 – 800.000,- Kč
60 měsíců	6	800.001 – 1.000.000,- Kč
72 měsíců	5	1.000.001 – 2.000.000,- Kč
84 měsíců	4	větší než 2.000.000,- Kč
96 měsíců	2	
Vozidlo – použití		
	0 % z PC vozu	1
nové vozidlo	10	menší nebo rovno 5 % z PC vozu
ojeté vozidlo	5	menší nebo rovno 10 % z PC vozu
Značka vozidla		
	menší nebo rovno 20 % z PC vozu	5
standard	10	menší nebo rovno 30 % z PC vozu
luxus, off road, cabrio	6	menší nebo rovno 40 % z PC vozu
USA, sportovní vozy	4	menší nebo rovno 50 % z PC vozu
Stáří vozidla		
	více než 50 % z PC vozu	10
do 1 roku	10	
více než 1 rok a méně než 4 roky	7	
Maximální počet bodů celkem		70

Zdroj: vlastní zpracování

Zajištění úvěru

Jako možnou odpověď na to kritérium je uvedeno pouze 5 možností. Důvodem je, že pouze těchto 5 možností zajištění společnost SAL při poskytování úvěru využívá. Zajišťovací

převod vlastnického práva a deponace velkého technického průkazu k vozidlu jsou ohodnoceny pouze jedním bodem a to z důvodu, že tento způsob zajištění je standardně součástí každé žádosti o úvěr. Možnost zajištění vinkulací pojistného plnění je ohodnocena 3 body – pojistné plnění totiž vůbec nemusí pokrýt dlužnou pohledávku. Naopak ručitelské prohlášení či směnka jsou označeny plným počtem bodů – sjednání toho typu zajištění je pro společnost SAL výhodné. Ručitel i směnečný ručitel je prověřen stejným způsobem jako žadatel o úvěr. V případě, že navržený ručitel či směnečný ručitel není shledán bonitním, musí žadatel o úvěr poskytnout jiného ručitele. Jak již bylo uvedeno výše, součástí každé žádosti o úvěr je zajištění deponací VTP k vozidlu a zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu. Pokud však žádost obsahuje mimo tato dvě zajištění i další způsob zajištění, je toto kritérium obodováno na základě dalšího způsobu zajištění (např. v žádosti o úvěr se nechází zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP k vozidlu a jako další zajištění je zde ručitelské prohlášení – dané kritérium je tedy obodováno dle dalšího zajištění, tj. ručitelského prohlášení, které má ve scoringové kartě přiřazenu bodovou hodnotu 10).

Doba trvání úvěrového vztahu

Čím delší je doba trvání úvěrového vztahu, tím nižší počet bodů je přiřazen. Vychází se zde z principu, že čím delší je doba trvání úvěrového vztahu, tím vyšší je riziko nesplacení spojené se změnou finanční situace klienta.

Vozidlo – použití

Toto kritérium značí, zda je předmětem úvěru nové či ojeté vozidlo. V případě nového vozidla je bodové hodnocení vyšší – pokud dojde k zesplatnění smlouvy a následnému zabavení vozidla, je snazší prodat nové vozidlo než vozidlo ojeté. S ojetým vozidlem jsou spojena i další rizika.

Značka vozidla

Další kritérium, které souvisí s rizikem spojeným s případným prodejem vozidla, je jeho značka. Vozidla společnost SAL rozděluje do tří kategorií:

- standard – do této kategorie se řadí osobní a užitkové vozy včetně vozů značky Audi A1, A3, A4, BMW 1 a 3, Mercedes Benz model A, B, C,
- luxus, off road, cabrio – do této kategorie se řadí vozy značky Alfa Romeo, Audi, BMW a Mercedes (s výjimkou modelů zařazených do kategorie standard), MG,

Maybach, Isuzu, Jaguar, Jeep, Land Rover, Lexus, mini Cooper, Rolls Royce, Saab, Smart, Ssang Yong, Volvo,

- USA, sportovní vozy – do této kategorie se řadí vozy značky Bentley, Ferrari, Chevrolet, Chrysler, Lincoln, Lotus, Maserati, Oldsmobile, Plymouth, Pontiac, Porsche, Hummer, Bugatti. (s Autoleasing, a. s., 2014)

Vozidla nacházející se v kategorii standard mají přiřazen nejvyšší možný počet bodů. Důvodem je, jak již bylo uvedeno případný prodej vozidla, který je u vozidel zařazených v této kategorii snazší oproti vozům v následujících dvou kategoriích. Rovněž vozidla zařazená do následujících dvou kategorií bývají spojena s celou řadou rizik.

Stáří vozidla

Toto kritérium rovněž souvisí s rizikem spojeným s případným prodejem vozidla. Čím je vozidlo starší, tím náročnější je jeho případný prodej. Rovněž jsou se starším vozidlem spojena vyšší rizika – např. výplata případného pojistného plnění. Starším vozidlům je tudíž přiřazeno nižší bodové ohodnocení.

Požizovací cena vozu

Čím vyšší je pořizovací cena (dále jen „PC“) vozu, tím méně bodů je dané odpovědi přiřazeno. Se zvyšující se PC vozu, bývá poskytovatelem úvěru požadována vyšší akontace a současně čím vyšší je financovaná částka úvěru, tím rizikovější je pro poskytovatele daný úvěr.

Výše akontace

Akontace představuje částku, kterou klient uhradí před začátkem úvěrové smlouvy prodeji vozidla, tedy autobazaru. Je udávána jako procentní podíl z pořizovací ceny předmětu financování. Čím je akontace vyšší, tím je nižší základ pro výpočet výše úvěrové splátky. Čím vyšší akontaci je žadatel o úvěr ochoten poskytnout, tím je poskytovatelem úvěru považován za méně rizikového. Z tohoto důvodu je vyšší poskytnuté akontaci přiřazen vyšší počet bodů.

10.1.2.3 Výsledné hodnocení scoringových karet

Ze scoringové karty pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr může žadatel o úvěr získat maximálně celkem 120 bodů. V případě, že na základě scoringu finančních a nefinančních

aspektů žadatele dosáhne žadatel méně než 61 bodů, je žádost o úvěr automaticky zamítnuta. Takový žadatel získal méně než 51 % z celkového počtu možných bodů. V případě, že na základě scoringu finančních a nefinančních aspektů žadatele dosáhne žadatel více než 61 bodů, je žádost předána k manuálnímu posouzení schvalovatelem. Vyhodnocení credit scoringu finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr je zobrazeno v níže uvedené tabulce.

Tabulka 8: Vyhodnocení credit scoringu charakteristik žadatele o úvěr

Rozhodnutí	Celkový počet získaných bodů
Automatické zamítnutí žádosti	méně 61
Předání žádosti k manuálnímu posouzení	více než 61

Zdroj: vlastní zpracování

Mimo credit scoringu charakteristik žadatele o úvěr je u každé žádosti o úvěr, která není na základě tohoto credit scoringu zamítnuta, proveden také credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru. Žádost o úvěr je bez ohledu na výsledek tohoto scoringu předána k manuálnímu posouzení schvalovateli. V případě, že na základě credit scoringu parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru je celkově získáno méně než 28 bodů z celkového počtu 70 možných, je žádost předána k manuálnímu posouzení schvalovatelem, jehož výsledkem musí být zamítnutí žádosti s doporučením na upravení parametrů úvěrového vztahu. Žádost o úvěr však může být zamítnuta s doporučením, pouze v případě, že daného žadatele lze na základě manuálního posouzení schválit. Ještě předtím než schvalovatel rozhodne o zamítnutí žádosti s doporučením, musí také provést kontrolu roku výroby vozidla, kontrolu VIN vozidla a ceny vozidla.

Tyto kontroly musí být označeny jako splněné. Mezi doporučení schvalovatele patří doporučení na navýšení akontace, navýšení či snížení počtu splátek, upravení výše splátky případně upravení ceny daného vozidla. Pokud je žádost upravena dle daného doporučení schvalovatele, je žádost následně schválena. Vyhodnocení credit scoringu parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru je zobrazeno v níže uvedené tabulce.

Tabulka 9: Vyhodnocení credit scoringu parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

Rozhodnutí	Celkový počet získaných bodů
Výsledkem manuálního posouzení žádosti je zamítnutí žádosti s doporučením	méně 28
Předání žádosti k manuálnímu posouzení	více než 28

Zdroj: vlastní zpracování

Credit scoring charakteristik žadatele o úvěr napomáhá vyřazení nežádoucích žadatelů o úvěr. Jeho využití zjednodušuje a zrychluje schvalovací proces. Současně je díky využití tohoto credit scoringu zapotřebí nižší počet schvalovatelů, než by byl nutný, pokud by tento credit scoring využit nebyl.

Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru se projeví zejména u žádostí s vyšší financovanou částkou, žadatelů s vyšší angažovaností a u předmětů úvěru řadících se do kategorie vozidel luxuss, off road, cabrio a zejména u vozidel v kategorii sportovní vozy a vozy z USA. Žádosti s těmito parametry jsou pro poskytovatele rizikovější, tudíž vyžadují dostatečné zajištění v podobě směnky případně ručitelského prohlášení. Rovněž je u nich požadována úhrada vyšší akontace a vyžadují posouzení schvalovatelem s vyšší schvalovací kompetencí.

10.1.3 Manuální posouzení úvěrové žádosti

Po prvotním zhodnocení žádosti prostřednictvím credit scoringu, společnost SAL využívá manuálního posouzení úvěrové žádosti prostřednictvím schvalovatele. Společnost SAL využívá manuálního posouzení prostřednictvím schvalovatele z důvodu snížení úvěrového rizika. Využití metody credit scoring je závislé výhradně na historických datech a přesnost této metody závisí na počtu analyzovaných „špatných“ klientů, jejichž prostřednictvím jsou odvozována kritéria hodnocení a odpovědi na tato kritéria, které jsou pro tuto skupinu klientů typické. Společnost SAL nemá dostatečně širokou datovou základnu, aby na jejím základě mohla úvěrové riziko eliminovat.

Zaměstnanci odboru Řízení úvěrových rizik (schvalovatelé) svými odbornými znalostmi v oblasti posouzení bonity žadatele, posouzení komoditního rizika a poskytováním odborné podpory dealerské síti při zpracování žádostí napomáhají dosažení celofiremních cílů společnosti SAL. (s Autoleasing, a. s., 2016)

V rychlejšímu vyhodnocení úvěrové žádosti napomáhá schvalovateli informační systém, který obsahuje tzv. kontroly. Tyto kontroly jsou nástrojem, který napomáhá schvalovateli posoudit rizikovost dané žádosti a předcházet případnému podvodnému jednání ze strany žadatele o úvěr. Jednotlivé kontroly jsou rozděleny na:

- *automatické* – jsou automaticky provedeny informačním systémem, schvalovatel pouze zkontroluje, zda se kontrola provedla,

- *poloautomatické* – jsou rovněž automaticky provedeny informačním systémem, ale schvalovatel si jejich výsledek vždy musí ověřit v příslušné databázi,
- *manuální* – tyto kontroly informační systém pouze zobrazí v seznamu kontrol, ale je na schvalovateli, aby tyto kontroly individuálně provedl.

Výsledky výše uvedených kontrol mohou být následující:

- *splněno* – tento stav značí, že daná kontrola byla provedena a její výsledek je v pořádku,
- *nesplněno* – tento stav značí, že daná kontrola byla provedena a její výsledek není v pořádku; výsledek kontroly nesplněno je důvodem pro zamítnutí žádosti,
- *splněno s podmínkou* – tento stav značí, že výsledek kontroly u daného kritéria není takový, aby kontrola mohla být označena za splněnou či naopak za nesplněnou, u poloautomatického typu kontrol tento stav současně značí, že daná kontrola byla provedena a následně musí dojít k jejímu ověření v příslušné databázi⁵,
- *neprovedeno* – tento stav označuje neprovedení kontroly; v případě, že kontrola nebyla provedena, schvalovatel se pokusí o její aktivování aktualizací kontroly v informačním systému, pokud se kontrola neprovedla ani po této aktualizaci musí schvalovatel ohlásit nefunkčnost kontroly.

V případě manuálního posouzení žádosti, musí schvalovatel provést řadu kontrol týkající se finančních a nefinančních charakteristik žadatele o úvěr, parametrů úvěrové smlouvy a předmětu úvěru, tj. vozidla. V níže uvedené tabulce je uveden seznam kontrol sloužící pro posouzení žádosti o úvěr. Tento seznam vychází z odborné literatury a zkušeností z praxe.

Tabulka 10: Seznam kontrol provedených schvalovatelem

Posouzení žadatele:	Historie žadatele u společnosti SAL
Doklad totožnosti	Angažovanost žadatele u společnosti SAL
Adresa trvalého bydliště	Posouzení předmětu úvěru:
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	Rok výroby vozidla
Evidence v registru SOLUS	VIN vozidla
Insolvence	Cena vozidla
Klient bonita	Akontace
Potvrzení příjmy	Telefonní kontakt na žadatele
Zaměstnavatel	

Zdroj: vlastní zpracování

⁵ Pokud po ověření kontroly schvalovatelem není výsledek kontroly takový, že kontrola může být označena za splněnou či nesplněnou, je výsledek kontroly ponechán ve stavu splněno s podmínkou.

Způsob zhodnocení jednotlivých kontrol je vysvětlen v níže uvedených odstavcích.

Doklad totožnosti

Tato kontrola je provedena automaticky prostřednictvím systému. Systém platnost dokladu totožnosti (občanský průkaz, cestovní doklad) ověřuje prostřednictvím aplikace neplatné doklady, která je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva vnitra ČR⁶. Na těchto stránkách je rovněž ověřeno, zda předložený průkaz není evidován jako odcizený či ztracený. V případě, že předložený průkaz je platný a není evidován jako odcizený či ztracený, je kontrola označena jako splněná. V opačném případě je kontrola označena jako nesplněná, což je důvod pro zamítnutí žádosti – s největší pravděpodobností se jedná o podvodné jednání ze strany žadatele o úvěr.

Adresa trvalého bydliště

Jde o manuální kontrolu a schvalovatel musí adresu trvalého bydliště prověřit v dostupném registru, kterým je v tomto případě katastr nemovitostí (dále jen „KN“)⁷. Pomocí KN schvalovatel zjistí, zda je žadatel evidován v KN jako vlastník dané nemovitosti, zda je vlastníkem osoba v příbuzenském vztahu⁸ či zda je v KN jako vlastník uvedena jiná osoba. Z KN lze rovněž zjistit, zda není na nemovitost ve vlastnictví žadatele uvalena exekuce, zástava správního orgánu či výkon soudního rozhodnutí. Nález takovéto skutečnosti v KN je důvodem pro zamítnutí žádosti. Dalším důvodem pro zamítnutí žádosti je trvalé bydliště na městském či obecním úřadě. V případě adresy na městském či obecním úřadě, je v KN jako majitel nemovitosti uveden městský či obecní úřad. Tuto skutečnost lze následně lehce ověřit na internetových stránkách příslušného úřadu. Tato kontrola se považuje za splněnou, pokud adresa trvalého bydliště není adresou úřední a současně u dané nemovitosti není evidována exekuce, zástava správního orgánu či výkon soudního rozhodnutí. V případě, že žadatel je vlastníkem dané nemovitosti, je poskytovatelem považován za méně rizikového.

Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI

Jedná se o tzv. poloautomatickou kontrolu, jejíž výsledek musí schvalovatel vždy ověřit v registrech NRKI a BRKI. Kontrola může být označena jako:

⁶ Databáze neplatných dokladů je k dispozici na <http://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/>

⁷ Katastr nemovitostí je k dispozici na <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/VyberBudovu.aspx?typ=Stavba>

⁸ Existenci příbuzenského vztahu lze zjistit jen na základě shody příjmení žadatele a osoby uvedené v KN. Příbuzenský vztah se nijak dále neověřuje ani nedokládá.

- splněná – žadatel nemá v registrech žádnou historii, případně nemá v současné době poskytnutý žádný produkt,
- splněná s podmínkou – žadatel má v registrech v současné době poskytnutý nějaký produkt,
- nesplněná – v registrech byly dohledány negativní informace.

Schvalovatel musí v registrech NRKI a BRKI prověřit úvěrovou historii žadatele. V těchto registrech žadatel sleduje PM žadatele, překročení limitu u kreditních karet či kontokorentního úvěru. Kontroluje zde celkovou výši současných úvěrových splátek. Sleduje, zda některý produkt nebyl zesplatněn či zda nedošlo k jeho předčasnému ukončení. Rovněž zde sleduje, zda žadateli nebyly v poslední době zamítnuty úvěrové žádosti. Tato kontrola se považuje za splněnou, pokud v registrech byla nalezena pozitivní úvěrová historie či pokud žadatel žádnou úvěrovou historii nemá. V případě zjištění závažných negativních informací (např. aktuálně dlužné dvě splátky, zesplatněný úvěr, ztrátový kontrakt, vypovězená smlouva, kde byl předmět leasingu odebrán, exekuce) je kontrola považována za nesplněnou a žádost o úvěr je schvalovatelem zamítnuta.

Evidence v registru SOLUS

Další zásadní kontrolou je kontrola evidence žadatele v registru FO SOLUS. Jedná se o automatickou kontrolu, jejíž výsledek schvalovatel neověřuje v registru FO SOLUS. Jestliže žadatel v tomto registru není evidován, je výsledek kontroly splněno. Pokud je žadatel v registru evidován, je kontrola označena jako nesplněná. V případě evidence žadatele v tomto registru dále záleží na příznaku, který je žadateli v registru přidělen. Pokud je žadateli přidělen příznak A, B, C, D, P nebo U, je to důvod pro zamítnutí žádosti, kontrole je ponecháno označení nesplněna. V případě, že má žadatel v registru přiřazen příznak Z, schvalovatel hodnotí částku, která je u tohoto příznaku evidována. Jestli tato částka překročí hranici 1.500,- Kč, je kontrole ponecháno označení nesplněná a rovněž je to důvodem pro zamítnutí žádosti. V případě, že částka u příznaku Z je nižší než 1.500,- Kč, je tato skutečnost brána jako negativní informace, kterou schvalovatel bere v úvahu při konečném rozhodnutí o schválení či zamítnutí žádosti a kontrolu označí jako splněnu s podmínkou.

Insolvence

Jedná se o manuální kontrolu. Schvalovatel prověří v insolvenčním rejstříku⁹, zda se nejedná o žadatele v insolvenci případně o žadatele, který v insolvenci v minulosti byl. V případě, že žadatel je v insolvenčním rejstříku nalezen, kontrola je považována za nesplněnou. Evidence v insolvenčním rejstříku je důvodem k zamítnutí žádosti. Pokud schvalovatel žadatele v insolvenčním rejstříku nenalezne, kontrola je považována za splněnou.

Klient bonita

Jde o automatickou kontrolu, kterou provede systém na základě údajů obsažených v žádosti o úvěr. Těmito údaji jsou čistý příjem klienta, čistý příjem partnera (pokud se jedná o klienta v manželském svazku), měsíční výše splátek, počet vyživovaných osob. Na základě těchto údajů systém označí kontrolu za:

- splněnou – žadatel má na to nést další finanční zatížení,
- splněnou s podmínkou – žadatel má k dispozici finanční prostředky, které stačí pouze na částečné pokrytí úvěrových splátek. Pokud, jsou ostatní kontroly klienta v pořádku, lze žádost zamítnout s podmínkou a například doporučit snížení výše úvěrové splátky, zajištění úvěrové smlouvy bonitním ručitelem případně žadatel může doložit své další příjmy, pokud jimi disponuje.
- nesplněnou – žadatel nemá dostatečné finanční prostředky, aby byl schopen nést další finanční zatížení. V případě, že žádost je jinak v pořádku lze žádost zamítnout s podmínkou a například doporučit zásadní snížení výše úvěrové splátky případně žadatel může doložit své další příjmy, pokud jimi disponuje.

Potvrzení příjmy

Jedná se o automatickou kontrolu, kdy systém hlídá, zda si schvalovatel má od žadatele vyžádat potvrzení o příjmu. V případě, že kontrola je označena jako splněná, schvalovatel potvrzení o příjmu vyžadovat nemusí, pokud je kontrola označena jako splněna s podmínkou, schvalovatel toto potvrzení vyžadovat musí. Vyžádání potvrzení o příjmu se odvíjí od ceny vozu, výše dosavadních měsíčních splátek klienta a příjmu, jejichž výši žadatel uvedl v žádosti.

⁹ Insolvenční rejstřík je dostupný na <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Zaměstnavatel

Jedná se tzv. manuální kontrolu. Kontrola zaměstnavatele spočívá v ověření existence zaměstnavatele a ověření pracovního poměru žadatele u tohoto zaměstnavatele. Ověření existence zaměstnavatele spočívá v ověření zaměstnavatele ve veřejném rejstříku¹⁰ či živnostenském rejstříku¹¹, kde schvalovatel ověří, zda daný zaměstnavatel podniká, současně zde ověřuje kontaktní údaje na zaměstnavatele. Následně schvalovatel ověří pracovní poměr žadatele. Pracovní poměr žadatele ověřuje schvalovatel prostřednictvím telefonického kontaktu se zaměstnavatelem. Telefonický kontakt na zaměstnavatele musí být vždy uveden v žádosti o úvěr a zpravidla lze telefonický kontakt dohledat na internetových stránkách. Prostřednictvím telefonického kontaktu si schvalovatel ověří, zda žadatel má u zaměstnavatele uzavřený pracovní poměr, délku trvání pracovního poměru, zda není žadatel ve výpovědní lhůtě a výši měsíčního příjmu. Není akceptován pracovní poměr na DPČ nebo DPP. Pokud všechny ověřené údaje odpovídají údajům uvedeným v úvěrové žádosti, kontrola je považována za splněnou. V případě, že se nepodaří u zaměstnavatele ověřit pracovní poměr klienta (např. zaměstnavatel odmítne ověřit pracovní poměr telefonicky, zaměstnavateli se nelze dovolat), je kontrola považována za splněnu s podmínkou. V takovémto případě má schvalovatel právo požadovat doložení pracovního poměru žadatele. Je na schvalovateli, zda toto právo využije či nikoliv. Pokud při ověření existence zaměstnavatele a telefonickém ověření pracovním poměru schvalovatel zjistí, že zaměstnavatel neexistuje, má ukončenou živnost, žadatel u zaměstnavatele není vůbec zaměstnán nebo se nachází ve výpovědní lhůtě či zkušební době, je kontrola považována za nesplněnou. Tyto skutečnosti jsou považovány za závažné, a na jejich základě je žádost o úvěr zamítnuta. Žadatel v žádosti o úvěr uvedl nepravdivé údaje, tím pádem se stal poskytovatele úvěru nedůvěryhodným a rizikovým. V případě, že žadatelem je důchodce, musí výši důchodu vždy doložit. Jak již bylo uvedeno, je akceptován pouze starobní důchod a invalidní důchod třetího stupně. Pokud je žadatelem fyzická osoba podnikatel, která si však bere spotřebitelský úvěr (tj. úvěr na své rodné číslo), je rovněž nutné doložení příjmů. V případě žadatele na mateřské dovolené, je nutné doložení příjmu partera.

¹⁰ Veřejný rejstřík je dostupný na <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>.

¹¹ Registr živnostenského podnikání je dostupný na <https://www.rzp.cz/>.

Historie žadatele u společnosti SAL

Prostřednictvím této kontroly schvalovatel zjišťuje, zda se jedná o žadatele, který již byl nebo je klientem společnosti SAL či nikoliv. V případě, že se jedná o žadatele, který již byl či v současné době je klientem společnosti SAL, tak se posuzuje jeho platební morálka po celou dobu trvání úvěrového vztahu. V případě špatné platební morálky v současnosti je žádost o úvěr zamítnuta. Pokud se jedná o žadatele s dobrou platební morálkou je takovýto žadatel méně rizikový a tudíž je zde větší šance na schválení žádosti. V případě negativních zkušeností s žadatelem v minulosti záleží na závažnosti negativních skutečností. Např. pokud byla úvěrová smlouva zesplatněna a předmět financování byl následně odebrán, je žádost takovému žadateli zamítnuta. Pokud však po dobu trvání úvěrového vztahu docházelo k úhradě úvěrových splátek po splatnosti, jejíž doba nepřesáhla 90 dnů po splatnosti a úvěrová smlouva byla následně ze strany klienta ukončena doplacením, bere schvalovatel tuto informaci jako informaci negativní, ale není to důvodem k zamítnutí žádosti. Schvalovatel má také možnost vidět, zda žadatel již v minulosti o úvěr u společnost SAL žádal a žádost mu byla zamítnuta. Schvalovatel rovněž vidí důvod zamítnutí žádosti.

Angažovanost žadatele u společnosti SAL

Jak již bylo uvedeno, angažovanost představuje součet všech pohledávek, které společnost SAL v současnosti poskytuje danému žadateli. Čím vyšší je angažovanost daného žadatele, tím je žadatel rizikovější. Z tohoto důvodu se zvyšující se angažovaností žadatele je nutné, posouzení žádosti schvalovatelem s vyšší schvalovací kompetencí.

Rok výroby vozidla

V každé žádosti o úvěr je uveden VIN vozidla a rok výroby vozidla. Kontrola roku výroby je automatická a ověřuje rok výroby pomocí VIN vozidla prostřednictvím databáze společnosti Cebia, spol. s r.o.¹² (dále jen „Cebia“). Kontrola je označena za splněnou, pokud se ověřený rok výroby dle VIN vozidla shoduje s rokem výroby, který je uveden v žádosti o úvěr. V případě, že se tyto roky neshodují, je kontrola označena jako nesplněná a

¹² Cebia, spol. s r.o. poskytuje služby v oblasti prověřování původu a historie vozidel. Prostřednictvím svých služeb napomáhá bezpečnému nákupu ojetých vozidel. Společnost nabízí ověření a zjištění důležitých informací o vybraném vozidle (např. záznam stavu tachometru, ověření roku výroby, kontrola odcizení a leasingu, servisní historie). Tyto informace poskytuje nejen zákazníkům z řad občanů (prostřednictvím internetových stránek), ale také svým partnerům z řad prodejců vozidel atd. (prostřednictvím internetových stránek a telefonické podpory). Pro účely poskytování výše uvedených služeb slouží společnosti rozsáhlá databáze obsahující více než miliardu záznamů o historii vozidel, která byla vytvořena ve spolupráci s výrobcí, importéry a prodejci vozidel, autoservisy, pojišťovny i leasingovými společnostmi.

schvalovatel musí ověřit rok výroby telefonicky prostřednictvím společnosti Cebia. Pokud je prostřednictvím telefonického kontaktu rok výroby ověřen, je kontrola splněna. V případě, že ověřen není, je kontrola nesplněna a žádost na takové vozidlo nemůže být schválena.

VIN vozidla

Jednou z nejdůležitějších kontrol týkající se předmětu financování, je prověření VIN vozidla. Prověření vozidla schvalovatel provede pomocí internetových stránek společnosti Cebie a společnosti Car Detect, spol. s r.o. (dále jen „Car Detect“)¹³. Prostřednictvím těchto dvou internetových stránek schvalovatel ověřuje, zda dané vozidlo není financováno u jiné společnosti či se nejedná o vozidlo kradené. V případě, že schvalovatel prostřednictvím některé z těchto stránek zjistí informaci o tom, že vozidlo je financováno u jiné společnosti, musí žadatel dodat potvrzení o ukončení financování vozidla u dané společnosti. Bez tohoto potvrzení nelze danou žádost schválit. Pokud schvalovatel nalezne informaci o tom, že se jedná o odcizené vozidlo, je žádost zamítnuta. Jestliže schvalovat prostřednictvím internetových stránek nenalezne informaci o financování daného vozidla u jiné společnosti a zároveň vozidlo není evidováno jako kradené, může být žádost o úvěr na toto vozidlo schválena.

Cena vozidla

Jde o automatickou kontrolu, kterou provede systém. V případě, že systém zjistí, že vozidlu není přiřazena správná cena¹⁴, je této kontrole přiřazen stav nesplněno a žádost o úvěr nemůže být v takovéto podobě schválena. V případě stavu nesplněno je možnost individuálního ocenění vozidla znalcem společnosti SAL případně lze takovou žádost zamítnout s doporučením na úpravu ceny vozu. Pokud je cena v pořádku, je kontrola označena jako splněná.

Akontace

Výše požadované akontace je sledována systémem pomocí automatické kontroly. V případě, že žadatelem nabízená akontace je dostačující, je kontrola uvedena jako splněná. Pokud v žádosti uvedená akontace není dostačující, je kontrola vyhodnocena jako nesplněná.

¹³ Společnost Car Detect, spol. s r.o. provádí prověřování původu vozidel prostřednictvím informačního systému CAR-DET. Tento systém byl pro společnost speciálně vyvinut a umožňuje získávat informace nejen ze všech států střední a západní Evropy, ale také z USA a Kanady. Mezi jejich klienty patří např. pojišťovny, autobazary, leasingové společnosti či policejní útvary.

¹⁴ Systém řeší pouze skutečnost, když je pořizovací cena vozidla vyšší než jeho skutečná hodnota.

V případě nesplněné kontroly je systémem současně stanovena akontace, která je vyžadována na základě parametrů úvěrové smlouvy (cena vozu, financovaná částka, počet splátek, výše splátky, příjem žadatele, měsíční splátky žadatele). Při nesplnění této kontroly nemůže být žádost schválena, taková žádost je pak zamítnuta s doporučením na navýšení akontace na systémem určenou výši.

Telefonní kontakt na žadatele

Mimo výše uvedených kontrol schvalovatel provádí ještě jednu kontrolu. Jedná se kontrolu telefonního čísla žadatele. Je to manuální kontrola, která je provedena pouze v případě, že žádost o úvěr bude schválena. Případně schvalovatel tuto kontrolu provede v případě, že si potřebuje ověřit u žadatele některé informace uvedené v úvěrové žádosti. Kontrolu telefonního čísla žadatele provede schvalovatel kontrolním telefonátem s žadatelem. Kontrola správně uvedeného telefonního čísla je nutná zejména k případné potřebě v budoucnu žadatele telefonicky kontaktovat. Telefonický kontakt s klientem bývá nezbytný zejména v případě, že klient nehradí řádně a včas. Z tohoto důvodu není bez ověření telefonického kontaktu žádost schválena.

Po provedení výše uvedených kontrol žadatel na základě zjištěných informací učiní konečné rozhodnutí o:

- schválení žádosti,
- zamítnutí žádosti,
- zamítnutí žádosti s doporučením.

11 Praktické příklady žádostí o úvěr

Na následujících příkladech úvěrových žádostí je za využití metody credit scoringu a následného manuálního posouzení schvalovatelem učiněno rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru. Jako příklady slouží skutečné žádosti o úvěr společnosti SAL. Žádosti o úvěr obsahující kompletní údaje¹⁵ o jednotlivých žadatelích jsou uvedeny v přílohách.

Jsou posouzeny čtyři úvěrové žádosti, jejichž předmětem financování je vozidlo Škoda Octavia. Vždy se jedná o ojeté vozidlo. Žádosti o úvěr byly zvoleny tak, aby se z hlediska financované částky pohybovaly na podobné úrovni. Vozidlo Škoda Octavia je u společnosti SAL zařazeno do kategorie vozidel s označením standard a je velmi častým předmětem úvěru. Všechny čtyři žádosti o úvěr jsou zajištěny pouze zajišťovacím převodem vlastnického práva k vozidlu a deponací VTP k vozidlu. Výše čistého měsíčního příjmu u žádného z žadatelů nepřekročila hranici třicetitisíc korun. Žádný žadatel není stávajícím klientem společnosti SAL, ani jím v minulosti nebyl. Jednotliví žadatelé se liší z hlediska věkové kategorie, nejvyššího dosaženého vzdělání, počtu vyživovaných osob, rodinného stavu, druhu bydlení a typu zaměstnavatele.

První žádost o úvěr je zamítnuta již na základě credit scoringu. Ostatní tři žádosti jsou na základě credit scoringu doporučeny k manuálnímu posouzení, na jehož základě je učiněno konečné rozhodnutí o schválení či zamítnutí žádosti, případně zamítnutí žádosti s doporučením.

11.1 Žádost zamítnuta na základě scoringu

V prvním příkladu žádosti o úvěr je žadatelem muž ve věkové kategorii 18 – 24 let, který je svobodný a bezdětný. Žadatel č. 1 pracuje méně než jeden rok jako řidič u akciové společnosti. Nejvyšší dosažené vzdělání žadatele je střední odborné s výučním listem. Jako druh bydlení žadatel uvedl bydlení v nájmu. Žadatel č. 1 žádá o úvěr na vozidlo Škoda Octavia Combi v délce trvání 84 měsíců ve financované výši 175.049,- Kč. Kompletní podoba žádosti o úvěr č. 1 je uvedena v příloze č. 4.

¹⁵ V žádostech o úvěr se nacházející informace označené symbolem ***, důvodem tohoto označení je utajení osobních údajů a dalších informací, které nemohou být zveřejněny.

Na základě údajů uvedených v úvěrové žádosti byl proveden credit scoring. Výsledek scoringu týkající se finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr je uveden v následující tabulce.

Tabulka 11: Žadatel č. 1 - Credit scoring žadatele o úvěr

Kritérium	Odpověď	Body
Pohlaví	muž	5
Věk žadatele	18 – 24 let	6
Rodinný stav	svobodný/á	7
Počet vyživovaných osob	0	10
Nejvyšší dosažené vzdělání	střední odborné vzdělání s výučním listem	3
Druh bydlení	nájem	1
Délka trvání současného pracovního poměru	zaměstnaný do 1 roku	6
Klientský vztah s poskytovatelem úvěru	v minulosti klient se špatnou PM	2
Angažovanost u poskytovatele úvěru	0 – 250.000,- Kč	10
Evidence v registru SOLUS	příznak C	2
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	špatná PM	1
Počet mimořádně ukončených úvěrových produktů	3	2
Celkový počet bodů		55

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možné vidět v tabulce č. 11, žadatel získal pouze 55 bodů z celkových 120 bodů, tudíž byl na základě credit scoringu zamítnut. U žadatele č. 1 byla nalezena špatná PM v registrech NRKI a BRKI, mimo jiné v těchto registrech byly nalezeny 3 mimořádně ukončené úvěrové produkty. Žadatel č. 1 byl rovněž nalezen v registru SOLUS s přiděleným příznakem C¹⁶. Mimo těchto zjištěných negativních informací se žadatel č. 1 nachází v kategorii s níže obodovaným vzděláním a druhem bydlení.

Mimo credit scoringu finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr byl pro účely této práce proveden i credit scoring pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru. Tento credit scoring by v praxi proveden již nebyl, žádost by byla zamítnuta na základě credit scoringu žadatele.

Tabulka č. 12 obsahuje credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru, kde bylo získáno 35 bodů z celkového počtu 70 bodů. Z tohoto bodového hodnocení je patrné, že parametry úvěrového vztahu a předmětu úvěru jsou v pořádku. Žádost o úvěr nevyžaduje

¹⁶ Příznak C je FO přiřazen v případě, kdy dluží poslední splátku resp. poslední finanční plnění a je v prodlení trvajícím minimálně 2 měsíce od data splatnosti poslední splátky, resp. finančního plnění dle splátkového kalendáře nebo dlužná částka na konci splácení činí minimálně 500,- Kč.

uhrazení vyšší akontace či další zajištění. Navrhovaná výše splátky i celkový počet splátek je v souladu s financovanou částkou úvěru i příjmem žadatele.

Tabulka 12: Žadatel č. 1 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

Kritérium	Odpověď	Body
Zajištění úvěru	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP k vozidlu	1
Doba trvání úvěrové vztahu	84 měsíců	4
Vozidlo	ojeté vozidlo	5
Značka vozidla	standard	10
Stáří vozidla	více než 8 let a méně než 10 let	2
Pořizovací cena vozu	100.001 – 250.000,- Kč	9
Výše akontace	menší nebo rovno 10 % z PC vozu	4
Celkový počet bodů		35

Zdroj: vlastní zpracování

Zamítnutí na základě credit scoringu je v případě žadatele č. 1 naprosto v pořádku. Takový žadatel není vhodným kandidátem pro poskytnutí úvěru. Vzhledem k negativním skutečnostem (špatná platební morálka dle registrů NRKI a BRKI, tři mimořádně ukončené úvěrové produkty, evidence v registru FO SOLUS s příznakem C) by i v případě manuálního posouzení došlo k zamítnutí žádosti. Díky vyřazení takového žadatele již na základě credit scoringu mají schvalovatelé možnost věnovat se žadatelům s lepšími finančními a nefinančními charakteristikami.

11.2 Žádost schválena

V druhém příkladu žádosti o úvěr je žadatelem o úvěr žena ve věkové kategorii 35 – 50 let, která je vdaná a má dvě děti. Žadatel č. 2 je osobou samostatně výdělečně činnou (dále jen „OSVČ“)¹⁷ podnikající od roku 1994. Nejvyšší dosažené vzdělání žadatelky je středoškolské s maturitou. Jako druh bydlení žadatelka uvedla dům/byt v jejím vlastnictví bez zástavy. Žadatelka žádá o úvěr na vozidlo Škoda Octavia s délkou trvání úvěrového vztahu po dobu 24 měsíců ve financované výši 106.650,- Kč. Kompletní podoba žádosti o úvěr č. 2 je uvedena v příloze č. 5.

Na základě údajů uvedených v úvěrové žádosti byl proveden credit scoring. Výsledek scoringu týkající se finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr je uveden v následující tabulce. V této tabulce je možné vidět, že žadatelka získala 101 bodů z celkových 120 možných, tudíž byla žádost o úvěr na základě credit scoringu doporučena

¹⁷ Přestože, žatelem č. 2 je OSVČ, jedná se o spotřebitelský úvěr, protože žádost o úvěr je podána na rodné číslo nikoliv na IČ.

k manuálnímu posouzení schvalovatelem. U žadatele č. 2 byla nalezena dobrá PM v registrech NRKI a BRKI a zároveň v těchto registrech nebyl nalezen žádný mimořádně ukončený úvěrový produkt. Žadatelka nebyla evidována v registru FO SOLUS. Mimo těchto zjištěných pozitivních informací se žadatelka nachází v kategorii s výše obodovaným vzděláním a druhem bydlení.

Tabulka 13: Žadatel č. 2 - Credit scoring žadatele o úvěr

Kritérium	Odpověď	Body
Pohlaví	žena	10
Věk žadatele	35 – 50 let	10
Rodinný stav	ženatý/vdaná	10
Počet vyživovaných osob	1 – 2	5
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou	6
Druh bydlení	dům/byt v mém vlastnictví bez zástavy	10
Délka trvání současného pracovního poměru	zaměstnaný nad 10 let	10
Klientský vztah s poskytovatelem úvěru	neklient	5
Angažovanost u poskytovatele úvěru	0 – 250.000,- Kč	10
Evidence v registru SOLUS	ne	10
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	dobrá PM	5
Počet mimořádně ukončených úvěrových produktů	žádný	10
Celkový počet bodů		101

Zdroj: vlastní zpracování

Následně byl proveden credit scoring pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru, který je uveden v následující tabulce. V tomto credit scoringu bylo získáno 39 bodů z celkového počtu 70 bodů. Z tohoto bodového hodnocení je patrné, že parametry úvěrového vztahu a předmět úvěru jsou v pořádku. Žádost o úvěr nevyžaduje uhrazení vyšší akontace či další zajištění. Navrhovaná výše splátky i celkový počet splátek je v souladu s financovanou částkou úvěru i příjmem žadatelky.

Tabulka 14: Žadatel č. 2 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

Kritérium	Odpověď	Body
Zajištění úvěru	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP k vozidlu	1
Doba trvání úvěrové vztahu	24 měsíců	9
Vozidlo	ojeté vozidlo	5
Značka vozidla	standard	10
Stáří vozidla	10 let	1
Požizovací cena vozu	100.001 – 250.000,- Kč	9
Výše akontace	menší nebo rovno 10 % z PC vozu	4
Celkový počet bodů		39

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě credit scoringu byla žádost o úvěr č. 2 doporučena k manuálnímu posouzení schvalovatelem, kde byly provedeny kontroly finančních a nefinančních aspektů žadatele a

kontroly spojené s předmětem financování a parametry úvěrového vztahu. Výsledky těchto kontrol obsahuje následující tabulka.

Tabulka 15: Žadatel č. 2 - Výsledky kontrol manuálního posouzení žádosti o úvěr

Kontrola	Výsledek kontroly
Doklad totožnosti	splněna
Adresa trvalého bydliště	splněna
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	splněna
Evidence v registru SOLUS	splněna
Insolvence	splněna
Klient bonita	splněna
Potvrzení příjmy	splněna
Zaměstnavatel	splněna
Historie žadatele u společnosti SAL	splněna
Angažovanost žadatele u společnosti SAL	splněna
Rok výroby vozidla	splněna
VIN vozidla	splněna
Cena vozidla	splněna
Akontace	splněna
Telefonní kontakt na žadatele	splněna
Rozhodnutí	žádost schválena

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možné vidět z výše uvedené tabulky, všechny kontroly byly splněny.

Občanský průkaz žadatelky nebyl evidován jako neplatný či odcizený. Adresa trvalého bydliště byla zkontrolována prostřednictvím KN, kde bylo zjištěno, že žadatelka je vlastníkem dané nemovitosti. U nemovitosti nebyla evidována zástava ani zde nebyly nalezeny informace o uvalení exekuce, zástavě správního orgánu či výkonu soudního rozhodnutí. Dle registrů NRKI a BRKI byla zjištěna dobrá platební morálka žadatelky, kdy žadatelka měla historicky evidováno nejdelší prodlení s úhradou ve formě 2 splátek či jiného finančního plnění po splatnosti. V těchto registrech nebyl nalezen žádný předčasně ukončený úvěrových produkt. Mimo jiné byla v těchto registrech ověřena výše měsíční splátky žadatelky, která činila 4.500,- Kč a odpovídala částce uvedené žadatelkou v úvěrové žádosti. Žadatelka nebyla evidována v registru FO SOLUS ani v insolvenčním rejstříku. Kontrola bonita byla splněna a příjem žadatelky je dostatečný na to, aby unesla další finanční zátěž. Rovněž se při této kontrole bere v úvahu příjem partnera. Vzhledem k tomu, že žadatelka je OSVČ, byla prověřena v registru živnostenského podnikání. Zde bylo zjištěno, že žadatelka nemá přerušenu živnost a podniká od roku 1994. V souvislosti se skutečností, že žadatelka nemá příjem ze závislé činnosti, bylo systémem požadováno doložení příjmů žadatelky. Příjmy byly doloženy daňovým priznáním z loňského roku, kde uvedená výše příjmu odpovídala

částce uvedené v žádosti o úvěr. Žadatelka nebyla klientkou společnosti SAL, tudíž neměla evidovanou žádnou angažovanost u společnosti SAL.

Po individuálním posouzení všech finančních i nefinančních aspektů žadatelky byly provedeny kontroly spojené s předmětem financování. Rok výroby byl systémem automaticky ověřen dle VIN vozu a odpovídal roku 2007, který byl uveden v žádosti. Následně bylo ověřeno VIN vozidla z hlediska financování vozidla u jiné společnosti prostřednictvím internetových stránek společnosti Cebia a společnosti Car Detect. Prosřednictvím těchto dvou stránek nebylo zjištěno financování vozidla u jiné společnosti, ani zde nebyla zjištěna skutečnost, že by vozidlo bylo evidováno jako kradené. Cena vozidla dle systému byla shledána jako odpovídající. Akontace ve výši 10 % z PC vozidla byla rovněž shledána jako odpovídající. Následně schvalovatel provedl kontrolní telefonát s žadatelkou, aby si ověřil správnost uvedeného telefonního čísla v úvěrové žádosti.

Na základě výše uvedených kontrol, prostřednictvím kterých nebyly nalezeny žádné negativní skutečnosti, bylo schvalovatelem učiněno rozhodnutí o schválení dané žádosti o úvěr.

11.3 Žádost zamítnuta na základě manuálního posouzení

Třetím žadatelem o úvěr je muž ve věkové kategorii 25 – 34 let, který je svobodný, ale má jedno dítě. Nejvyšší dosažené vzdělání žadatele je vysokoškolské s titulem bakalář. Žadatel pracuje ve státní instituci na pozici vedoucí, kde je zaměstnán po dobu kratší než 5 let. V žádosti o úvěr žadatel uvedl, že bydlí u rodičů/rodinných příslušníků. Předmětem úvěru je vozidlo Škoda Octavia s délkou trvání úvěrového vztahu po dobu 72 měsíců ve financované výši 169.449,- Kč. Kompletní podoba žádosti o úvěr č. 3 je uvedena v příloze č. 6.

Na základě údajů uvedených v úvěrové žádosti byl proveden credit scoring. Výsledek scoringu týkající se finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr je uveden v následující tabulce. V tabulce je možné vidět, že žadel č. 3 získal 74 bodů z celkových 120 možných, tudíž byla žádost o úvěr na základě credit scoringu doporučena k manuálnímu posouzení schvalovatelem. U žadatele byla nalezena špatná PM v registrech NRKI a BRKI a zároveň byl v těchto registrech nalezen jeden mimořádně ukončený úvěrový produkt. Žadatel byl evidován v registru FO SOLUS s příznakem A / B / D / P / U. Mimo těchto

zjištěných negativních informací se žadatel nachází ve výše bodované věkové kategorii a v kategorii s výše obodovaným vzděláním a druhem bydlení.

Tabulka 16: Žadatel č. 3 - Credit scoring žadatele o úvěr

Kritérium	Odpověď	Body
Pohlaví	muž	5
Věk žadatele	25 – 34 let	8
Rodinný stav	svobodný/á	7
Počet vyživovaných osob	1 – 2	5
Nejvyšší dosažené vzdělání	vysokoškolské vzdělání – bakalářské	9
Druh bydlení	u rodičů / rodinných příslušníků	7
Délka trvání současného pracovního poměru	zaměstnaný do 5 let	8
Klientský vztah s poskytovatelem úvěru	neklient	5
Angažovanost u poskytovatele úvěru	0 – 250.000,- Kč	10
Evidence v registru SOLUS	příznak A / B / D / P / U	1
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	špatná PM	1
Počet mimořádně ukončených úvěrových produktů	1	8
Celkový počet bodů		74

Zdroj: vlastní zpracování

Následně byl proveden credit scoring pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru, který je uveden v níže uvedené tabulce. V tomto credit scoringu bylo získáno 34 bodů z celkového počtu 70 bodů. Z tohoto bodového hodnocení je patrné, že parametry úvěrového vztahu a předmět úvěru jsou v pořádku. Žádost o úvěr nevyžaduje uhrazení vyšší akontace či další zajištění. Navrhovaná výše splátky i celkový počet splátek je v souladu s financovanou částkou úvěru i příjmem žadatele.

Tabulka 17: Žadatel č. 3 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

Kritérium	Odpověď	Body
Zajištění úvěru	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP k vozidlu	1
Doba trvání úvěrové vztahu	72 měsíců	5
Vozidlo	ojeté vozidlo	5
Značka vozidla	standard	10
Stáří vozidla	více než 6 let a méně než 8 let	3
Pořizovací cena vozu	100.001 – 250.000,- Kč	9
Výše akontace	0 % z PC vozu	1
Celkový počet bodů		34

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě credit scoringu byla žádost o úvěr doporučena k manuálnímu posouzení schvalovatelem, kde byly provedeny kontroly finančních a nefinančních aspektů žadatele č. 3 a kontroly spojené s předmětem financování a parametry úvěrového vztahu. Výsledky těchto kontrol obsahuje následující tabulka.

Tabulka 18: Žadatel č. 3 - Výsledky kontrol manuálního posouzení žádosti o úvěr

Kontrola	Výsledek kontroly
Doklad totožnosti	splněna
Adresa trvalého bydliště	splněna
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	nesplněna
Evidence v registru SOLUS	nesplněna
Insolvence	splněna
Klient bonita	splněna
Potvrzení příjmy	splněna
Zaměstnavatel	splněna
Historie žadatele u společnosti SAL	splněna
Angažovanost žadatele u společnosti SAL	splněna
Rok výroby vozidla	splněna
VIN vozidla	splněna
Cena vozidla	splněna
Akontace	splněna
Telefonní kontakt na žadatele	-
Rozhodnutí	žádost zamítnuta

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možné vidět z výše uvedené tabulky, ne všechny kontroly byly splněny. Podrobnosti k jednotlivým kontrolám jsou uvedeny níže.

Občanský průkaz žadatele nebyl evidován jako neplatný či odcizený. Adresa trvalého bydliště byla zkontrolována prostřednictvím KN, kde bylo zjištěno, že vlastníkem dané nemovitosti je osoba se stejným příjmením, tudíž je zde předpoklad, že se jedná o rodinného příslušníka žadatele. U nemovitosti nebyla evidována zástava ani zde nebyly nalezeny informace o uvalení exekuce, zástavě správního orgánu či výkonu soudního rozhodnutí. Dle registrů NRKI a BRKI byla zjištěna špatná platební morálka žadatele. Žadatel měl v těchto registrech evidováno nejdelsí prodlení s úhradou ve formě více než tří splátek či jiného finančního plnění po splatnosti. Rovněž zde bylo zjištěno, že žadatel vlastní dvě kreditní karty se stanovenými splátkami, u kterých pravidelně překračuje povolený limit. V těchto registrech byl nalezen jeden předčasně ukončený úvěrový produkt. Mimo jiné byla v těchto registrech ověřena výše měsíční splátky žadatele, která činí 6.000,- Kč a odpovídá částce uvedené žadatelem v úvěrové žádosti. Vzhledem k tomu, že v registrech NRKI a BRKI byly zjištěny závažné negativní informace, je kontrola platební morálka dle registrů NRKI a BRKI považována za nesplněnou. Žadatel je evidován v registru FO SOLUS s příznakem B¹⁸, což je důvodem pro označení této kontroly jako nesplněné. Žadatel není evidován

¹⁸ Tento příznak je FO přidělen v případě, kdy z důvodu podezření na podvodné jednání již nejsou členem sdružení SOLUS dále vystavovány splátky či finanční plnění a klient se dostal do prodlení trvajícího minimálně tři měsíce od data splatnosti první neuhrazené splátky, resp. finančního plnění.

v insolvenčním rejstříku. Kontrola bonita byla splněna a příjem žadatele byl vyhodnocen jako dostatečný na to, aby žadatel unesl další finanční zátěž. Pracovní poměr žadatele byl ověřen u zaměstnavatele včetně výše měsíčního příjmu. Potvrzení příjmu nebylo v tomto případě systémem vyžadováno. Žadatel nebyl klientem společnosti SAL, tudíž neměl evidovánu žádnou angažovanost u společnosti SAL.

Rok výroby byl systém automaticky ověřen dle VIN vozu a odpovídal roku 2010 uvedenému v žádosti o úvěr. Následně bylo ověřeno VIN vozidla z hlediska financování vozidla u jiné společnosti prostřednictvím internetových stránek společnosti Cebia a společnosti Car Detect. Prostřednictvím těchto dvou stránek nebylo zjištěno financování vozidla u jiné společnosti, ani zde nebyla zjištěna skutečnost, že by vozidlo bylo evidováno jako kradené. Cena vozidla dle systému byla shledána jako odpovídající. Nulová akontace byla v tomto případě rovněž shledána jako odpovídající.

Na základě výše uvedených kontrol, prostřednictvím kterých byly nalezeny závažné negativní skutečnosti, bylo schvalovatelem učiněno rozhodnutí zamítnout danou žádost o úvěr. Z tohoto důvodu nebyla provedena kontrola telefonního kontaktu žadatele prostřednictvím kontrolního telefonátu s žadatelem.

Nesplnění kontroly *Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI* a kontroly *Evidence v registru SOLUS* je důvodem pro zamítnutí žádosti. V praxi by systém tyto kontroly označil za nesplněné a schvalovatel by pouze na základě nesplnění automatické kontroly evidence v registru SOLUS žádost o úvěr zamítl a další kontroly žádosti o úvěr by již neověřoval. Ale pro úplnost této diplomové práce byly provedeny všechny výše uvedené kontroly žádosti o úvěr.

11.4 Žádost zamítnuta s doporučením

Posledním žadatelem o úvěr je žena ve věkové kategorii 50 – 60 let. Žadatelka je rozvedená a má jedno dítě, které ještě patří do kategorie vyživovaných osob (tj. osoba mladší 26 let žijící ve společné domácnosti). Nejvyšší dosažené vzdělání žadatelky je středoškolské ukončené maturitou. V současnosti žadatelka pracuje jako účetní ve společnosti s ručením omezeným. U daného zaměstnavatele je žadatelka zaměstnána krátce, doba trvání stávajícího pracovního poměru nepřekročila dobu jednoho roku. Jako druh bydlení žadatelka uvedl dům/byt v jejím vlastnictví se zástavou. Žadatelka žádá o úvěr na vozidlo Škoda

Octavia s délkou trvání úvěrového vztahu po dobu 48 měsíců ve financované výši 149.449,- Kč. Kompletní podoba žádosti o úvěr č. 4 je uvedena v příloze č. 7.

Na základě údajů uvedených v úvěrové žádosti byl proveden credit scoring. Výsledek scoringu týkající se finančních a nefinančních aspektů žadatelky o úvěr je uveden v následující tabulce. V této tabulce je možné vidět, že žadatelka získala 73 bodů z celkových 120 možných, tudíž byla žádost o úvěr na základě credit scoringu doporučena k manuálnímu posouzení schvalovatelem. U žadatele č. 4 nebyl nalezen žádný existující úvěrový produkt ani žádná úvěrové historie v registrech NRKI a BRKI. Žadatelka byla evidována v registru FO SOLUS s příznakem Z¹⁹. Mimo těchto zjištěných informací se žadatelka nachází v kategorii s výše obodovaným vzděláním a druhem bydlení a níže obodované věkové kategorii.

Tabulka 19: Žadatel č. 4 - Credit scoring žadatele o úvěr

Kritérium	Odpověď	Body
Pohlaví	žena	10
Věk žadatele	50 – 60 let	4
Rodinný stav	rozvedený/á / ovdovělý/á	1
Počet vyživovaných osob	1 – 2	5
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou	6
Druh bydlení	dům/byt v mém vlastnictví se zástavou	9
Délka trvání současného pracovního poměru	zaměstnaný do 1 roku	6
Klientský vztah s poskytovatelem úvěru	neklient	5
Angažovanost u poskytovatele úvěru	0 – 250.000,- Kč	10
Evidence v registru SOLUS	příznak Z	4
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	žádný aktivní produkt ani historie	3
Počet mimořádně ukončených úvěrových produktů	žádný	10
Celkový počet bodů		73

Zdroj: vlastní zpracování

Následně byl proveden credit scoring pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru, který je uveden v níže uvedené tabulce. V tomto credit scoringu bylo stejně jako u žádosti č. 3 získáno 34 bodů z celkového počtu 70 bodů. Z tohoto bodového hodnocení je patrné, že parametry úvěrového vztahu a předmět úvěru jsou v pořádku. Žádost o úvěr

¹⁹ Příznakem Z jsou v registru FO SOLUS označeni klienti členských společností, kteří byli do registru zařazeni dříve a v současné době již nejsou v prodlení s úhradou svých závazků či již nejsou považováni za klienty v prodlení. Případně jejich dlužná částka po splatnosti se nachází pod stanovenou hranici minimální výše dlužné částky po splatnosti (500,- Kč). Rovněž se zde nacházejí klienti, kteří byli ze smluvního vztahu nějakým způsobem vyvázáni.

nevyžaduje uhrazení vyšší akontace či další zajištění. Navrhovaná výše splátky i celkový počet splátek je v souladu s financovanou částkou úvěru i příjmem žadatelky.

Tabulka 20: Žadatel č. 4 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru

Kritérium	Odpověď	Body
Zajištění úvěru	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu, deponace VTP k vozidlu	1
Doba trvání úvěrové vztahu	48 měsíců	7
Vozidlo	ojeté vozidlo	5
Značka vozidla	standard	10
Stáří vozidla	10 let	1
Pořizovací cena vozu	100.001 – 250.000,- Kč	9
Výše akontace	0 % z PC vozu	1
Celkový počet bodů		34

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě credit scoringu byla žádost o úvěr doporučena k manuálnímu posouzení schvalovatelem, kde byly provedeny kontroly finančních a nefinančních aspektů žadatele č. 4 a kontroly spojené s předmětem financování a parametry úvěrového vztahu. Výsledky těchto kontrol obsahuje následující tabulka.

Tabulka 21: Žadatel č. 4 - Výsledky kontrol manuálního posouzení žádosti o úvěr

Kontrola	Výsledek kontroly
Doklad totožnosti	splněna
Adresa trvalého bydliště	splněna
Platební morálka dle registrů NRKI a BRKI	splněna
Evidence v registru SOLUS	splněna s podmínkou
Insolvence	splněna
Klient bonita	splněna
Potvrzení příjmy	splněna
Zaměstnavatel	splněna
Historie žadatele u společnosti SAL	splněna
Angažovanost žadatele u společnosti SAL	splněna
Rok výroby vozidla	splněna
VIN vozidla	splněna
Cena vozidla	splněna
Akontace	nesplněna
Telefonní kontakt na žadatele	-
Rozhodnutí	žádost zamítnuta s doporučením

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možné vidět z výše uvedené tabulky, ne všechny kontroly byly splněny. Podrobnosti k jednotlivým kontrolám jsou uvedeny níže.

Občanský průkaz žadatelky nebyl evidován jako neplatný či odcizený. Adresa trvalého bydliště byla zkontrolována prostřednictvím KN, kde bylo zjištěno, že žadatelka je vlastníkem dané nemovitosti. U nemovitosti byla evidována zástava a nebyly zde nalezeny informace

o uvalení exekuce, zástavě správního orgánu či výkonu soudního rozhodnutí. V registrech NRKI a BRKI neměla žadatelka žádný existující úvěrový produkt, ani zde nebyla nalezena žádná úvěrová historie. Žadatelka byla evidována v registru FO SOLUS s příznakem Z. Pohledávka související se vznikem tohoto příznaku činila 680,- Kč a v současnosti již byla uhrazena. Vzhledem k výši pohledávky a skutečnosti, že pohledávka je již uhrazena, byla kontrola evidence v registru SOLUS označena jako splněna s podmínkou. V případě, že by výše pohledávky překročila hranici 1.500,- Kč, byla by již žádost o úvěr na základě této skutečnosti zamítnuta. Kontrola bonita byla splněna a příjem žadatelky byl vyhodnocen jako dostatečný na to, aby unesla další finanční zátěž spojenou s poskytnutím úvěru. Pracovní poměr žadatelky byl ověřen u zaměstnavatele včetně výše měsíčního příjmu, která odpovídala výši uvedené v žádosti o úvěr. Systémem nebylo vyžadováno doložení příjmu žadatelky. Žadatelka nebyla klientkou společnosti SAL, tudíž neměla u společnosti SAL evidovanou žádnou angažovanost.

Po individuálním posouzení všech finančních i nefinančních aspektů žadatelky byly provedeny kontroly spojené s předmětem financování. Rok výroby byl systémem automaticky ověřen dle VIN vozu a odpovídal roku 2007, který byl uveden v žádosti. Následně bylo ověřeno VIN vozidla z hlediska financování vozidla u jiné společnosti prostřednictvím internetových stránek společnosti Cebia a společnosti Car Detect. Prostřednictvím těchto dvou stránek nebylo zjištěno financování vozidla u jiné společnosti, ani zde nebyla zjištěna skutečnost, že by vozidlo bylo evidováno jako kradené. Cena vozidla dle systému byla shledána jako odpovídající. Akontace ve výši 0 % z PC vozidla byla systémem rovněž shledána jako odpovídající.

Na základě výše uvedených kontrol, prostřednictvím kterých byly nalezeny negativní i pozitivní informace, bylo schvalovatelem učiněno rozhodnutí zamítnout danou žádost s doporučením.

Vzhledem k neexistující úvěrové historii dle registrů NRKI a BRKI a evidenci žadatelky v registru SOLUS s příznakem Z, nemá schvalovatel dostatek informací o platební morálce žadatelky. Přestože dle telefonického ověření se zaměstnavatelem nemá žadatelka pracovní poměr na dobu určitou, jeví se krátká doba trvání pracovního poměru žadatelky také jako rizikové kritérium. Na základě těchto skutečností bylo schvalovatelem učiněno rozhodnutí zamítnout žádost o úvěr s doporučením na navýšení akontace na 20 % z PC vozidla při

ponechání ostatních parametrů v žádosti (výše splátky, počet splátek). Kontrola akontace tedy byla označena jako nesplněná, přestože ji systém považoval za daných parametrů úvěrového vztahu za dostatečnou. V případě, že akontace bude navýšena na 20 % z PC vozidla a ostatní parametry úvěrového vztahu zůstanou stejné, bude žádost schvalovatelem schválena.

12 Závěr

Cílem diplomové práce bylo prověření bonity konkrétního žadatele leasingové společnosti o spotřebitelský úvěr na vozidlo do 3,5 tuny, jehož účelem bylo stanovení konečného doporučení, zda úvěr v daném případě poskytnout či neposkytnout.

Diplomová práce podrobně popisuje metodiku úvěrového procesu poskytovatele úvěru, který předchází rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru danému žadateli. V průběhu tohoto procesu je na základě finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr zhodnocena jeho bonita.

V jednotlivých kapitolách práce byly popsány pojmy jako spotřebitelský úvěr, úvěrové riziko a jeho řízení. Dále zde byly popsány jednotlivé kroky úvěrového procesu a metody úvěrové analýzy. Samostatná kapitola byla věnována charakteristice metody empirické úvěrové analýzy – credit scoringu. Podrobně zde byly rozebrány finanční a nefinanční aspekty žadatele o spotřebitelský úvěr, které jsou potřebné pro jeho hodnocení.

Značná pozornost byla věnována úvěrovým registrům, které představují zásadní nástroj řízení úvěrového rizika. Informace, které jsou v těchto registrech obsaženy, mají zásadní vliv na rozhodnutí o schválení či zamítnutí žádosti o úvěr. V případě nalezení pozitivní úvěrové historie mohou mít úvěrové registry pozitivní vliv na poskytnutí úvěru. V případě zjištění negativních informací mohou úvěrové registry zapříčinit neposkytnutí úvěru. Mnozí žadatelé však důležitost úvěrových registrů podceňují, případně o jejich existenci ani nemají tušení. O jejich významu se tak žadatelé dozvědí až v případě, že jim na základě informací z těchto registrů není poskytnut úvěr.

V diplomové práci byla rovněž obsažena kapitola s charakteristikou společnosti s Autoleasing, a. s., jejíž žádosti o úvěr na vozidla do 3,5 tuny byly posuzovány v praktické části práce.

Pro dosažení cíle diplomové práce byla v praktické části práce využita metoda empirické úvěrové analýzy – credit scoring. Na základě odborné literatury a zkušeností z praxe byly sestaveny dvě scoringové karty. První scoringová karta byla nástrojem k posouzení charakteristik žadatele o úvěr. Scoringová karta obsahovala 12 kritérií týkající se finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr s výčtem možných odpovědí na tato kritéria. Druhá

scoringová karta byla využita pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru. Pro toto posouzení bylo stanoveno 7 kritérií včetně možný odpovědí na jednotlivá kritéria.

Vzhledem ke skutečnosti, že využití metody credit scoring je závislé výhradně na historických datech, je nutné mít k dispozici širokou datovou základnu. Přesnost této metody závisí na počtu analyzovaných „špatných“ klientů, prostřednictvím kterých jsou odvozována kritéria hodnocení a odpovědi na tato kritéria, které jsou pro tuto skupinu klientů typické. Společnost s Autoleasing, a. s. však nedisponuje dostatečně širokou datovou základnou, aby na jejím základě mohla úvěrové riziko eliminovat. Z tohoto důvodu je úvěrová analýza metodou credit scoringu doplněna manuálním posouzením žádosti o úvěr prostřednictvím schvalovatele. Pro vyhodnocení scoringových karet byla stanovena bodová hranice určující způsob vyhodnocení žádosti o úvěr. V případě credit scoringu charakteristik žadatele o úvěr byla stanovena bodová hranice, ve které byla žádost o úvěr zamítnuta a hranice, ve které byla žádost o úvěr doporučena k manuálnímu posouzení schvalovatelem. Pokud žádost o úvěr na základě scoringu zabývajících se finančními a nefinančními aspekty žadatele nebyla zamítnuta, byl proveden credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru.

Credit scoring charakteristik žadatele o úvěr napomáhá vyřazení nežádoucích žadatelů o úvěr. Jeho využití zjednodušuje a zrychluje schvalovací proces. Současně je díky využití tohoto credit scoringu zapotřebí nižší počet schvalovatelů, než by byl nutný, pokud by tento credit scoring nebyl využit.

Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru se projeví zejména u žádostí s vyšší financovanou částkou, žadatelů s vyšší angažovaností a u předmětů úvěru řadících se do kategorie vozidel luxuss, off road, cabrio a zejména u vozidel v kategorii sportovní vozy a vozy z USA. Žádosti s těmito parametry jsou pro poskytovatele rizikovější, tudíž vyžadují dostatečné zajištění v podobě směnky případně ručitelského prohlášení. Rovněž je u nich požadována úhrada vyšší akontace a vyžadují posouzení schvalovatelem s vyšší schvalovací kompetencí.

Následně byl popsán způsob manuálního hodnocení žádosti o úvěr schvalovatelem, kterému při hodnocení žádosti napomáhá informační systém, který obsahuje seznam kontrol. Jednotlivé kontroly jsou nástrojem, který napomáhá schvalovateli posoudit rizikovost dané žádosti a předcházet případnému podvodnému jednání ze strany žadatele o úvěr. Kontroly

rovněž slouží k rychlejšímu vyhodnocení úvěrové žádosti. Prostřednictvím kontrol jsou ověřeny finanční a nefinanční charakteristiky žadatele o úvěr, předmět financování i parametry úvěrového vztahu. Na základě výsledku všech kontrol schvalovatel učiní rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru. Schvalovatel může žádost o úvěr schválit, zamítnout nebo zamítnout s doporučením. Za předpokladu, že je doporučení dané schvalovatelem dodrženo, je následně žádost o úvěr schválena. K nejčastějším doporučením schvalovatele patří doporučení na navýšení akontace, navýšení či snížení počtu splátek, upravení výše splátky případně upravení ceny předmětu úvěru.

Využití metody credit scoringu a následného manuálního posouzení žádosti o úvěr bylo znázorněno na skutečných úvěrových žádostech společnosti s Autoleasing, a. s. Byly posouzeny čtyři žádosti o úvěr s předmětem financování vozidla Škoda Octavia. Jednotliví žadatelé o úvěr se lišili z hlediska věkové kategorie, nejvyššího dosaženého vzdělání, počtu vyživovaných osob, rodinného stavu, druhu bydlení a typu zaměstnavatele.

První žádost o úvěr byla zamítnuta již na základě credit scoringu. Ostatní tři žádosti byly na základě credit scoringu doporučeny k manuálnímu posouzení, na jehož základě bylo učiněno konečné rozhodnutí o schválení žádosti, zamítnutí žádosti a zamítnutí žádosti s doporučením.

13 Seznam obrázků a tabulek

13.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Průběh úvěrového procesu	20
Obrázek 2: Úvěrování klienti.....	24

13.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Příklad scoringové karty	37
Tabulka 2: Konkurence společnosti SAL na trhu nebankovních finančních produktů v roce 2015.....	55
Tabulka 3: Základní údaje týkající se žadatele o úvěr	57
Tabulka 4: Základní údaje týkající se předmětu financování	58
Tabulka 5: Základní parametry úvěrového vztahu	59
Tabulka 6: Scoringová karta pro posouzení charakteristik žadatele o úvěr	61
Tabulka 7: Scoringová karta pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	67
Tabulka 8: Vyhodnocení credit scoringu charakteristik žadatele o úvěr.....	70
Tabulka 9: Vyhodnocení credit scoringu parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	70
Tabulka 10: Seznam kontrol provedených schvalovatelem	72
Tabulka 11: Žadatel č. 1 - Credit scoring žadatele o úvěr	81
Tabulka 12: Žadatel č. 1 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	82
Tabulka 13: Žadatel č. 2 - Credit scoring žadatele o úvěr	83
Tabulka 14: Žadatel č. 2 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	83
Tabulka 15: Žadatel č. 2 - Výsledky kontrol manuálního posouzení žádosti o úvěr.....	84
Tabulka 16: Žadatel č. 3 - Credit scoring žadatele o úvěr	86
Tabulka 17: Žadatel č. 3 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	86

Tabulka 18: Žadatel č. 3 - Výsledky kontrol manuálního posouzení žádosti o úvěr.....	87
Tabulka 19: Žadatel č. 4 - Credit scoring žadatele o úvěr	89
Tabulka 20: Žadatel č. 4 - Credit scoring parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru	90
Tabulka 21: Žadatel č. 4 - Výsledky kontrol manuálního posouzení žádosti o úvěr.....	90

14 Seznam použitých zdrojů

BLAŽKOVÁ, Lenka a ULDRICH, Miloš. 2010. Credit scoring. *Sytem online*. [Online] 2010. [Citace: 16. 1 2017.] <https://www.systemonline.cz/business-intelligence/credit-scoring-1.htm>.

BUČKOVÁ, Veronika. 2013. K čemu slouží úvěrové registry? *Finance.cz*. [Online] 23. 12 2013. [Citace: 15. 12 2016.] <http://www.finance.cz/zpravy/finance/210471-k-cemu-slouzi-uverove-registry/>.

CRIF - Czech Credit Bureau, a. s. 2016. Úvěrové Registry . *CRIF - Czech Credit Bureau*. [Online] 2016. [Citace: 15. 12 2016.] <http://www.crif.cz/Řešení/Pages/Uverove-registry.aspx>.

Czech Banking Credit Bureau, a.s. 2016. Informační memorandum bankovního registru klientských informací. *CBCB*. [Online] 2016. [Citace: 14. 12 2016.] <http://www.cbcb.cz/sqlcache/inf-mem-brki-nrki.pdf>.

Czech Banking Credit Bureau, a.s. 2016. Průvodce úvěrovými registry. *CBCB*. [Online] 2016. [Citace: 14. 12 2016.] <http://www.cbcb.cz/sqlcache/pruvodce-uverovymi-registry.pdf>.

ČERNOHORSKÝ, Jan a TEPLÝ, Petr. 2011. *Základy financí*. Praha : Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

Česká leasingová a finanční asociace. 2017. ČLFA se představuje. *Česká leasingová a finanční asociace*. [Online] 2017. [Citace: 17. 2 2017.] <http://www.clfa.cz/index.php?textID=1>.

Česká leasingová a finanční asociace. 2016. Spotřebitelské úvěry. *ČLFA - Česká leasingová a finanční asociace*. [Online] [Citace: 20. 8 2016.] <http://www.clfa.cz/index.php?textID=48>.

Česká národní banka. 2016. *Centrální registr úvěrů.* Česká národní banka. [Online] 2016. [Citace: 14. 12 2016.] https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/centralni_registr_uveru/index.html?cnb_ssp=true.

Česká národní banka. 2016. *Obsah CRÚ.* Česká národní banka. [Online] 2016. [Citace: 14. 12 2016.] https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/centralni_registr_uveru/cru_obsah.html.

Česká republika. 2000. *Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.* Zákony pro lidi. [Online] 2000. [Citace: 7. 12 2016.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-101>

Česká republika. 2008. *Zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování.* Zákony pro lidi. [Online] 2008. [Citace: 7. 12 2016.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253>.

Česká republika. 2016. *Zákon č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru.* Zákony pro lidi. [Online] 2016. [Citace: 9. 12 2016.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257>.

DVOŘÁK, Petr. 2005. *Bankovníctví pro bankéře a klienty.* Praha : Linde, 2005. ISBN 80-7201-515-X.

DVOŘÁK, Petr. 1999. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty.* Praha : Linde, 1999. ISBN 80-7201-141-3.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, POLOUČEK, Stanislav a VÍT, Šimon. 2006. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly.* Praha : Nakladatelství C H Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7.

LIŠKA, Petr, ELEK, Štefan a MAREK, Karel. 2014. *Bankovní obchody.* Praha : Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-510-8.

NACHER, Patrik. 2015. *Konec finančních negramotů v Čechách.* místo neznámé : Nakladatelství PLOT, 2015. ISBN 978-80-7428-268-3.

PAVELKA, František, BARDOVÁ, Dagmar a OPLTOVÁ, Radka. 2001. *Úvěrové obchody*. Praha : Bankovní institut vysoká škola, 2001. ISBN 80-7265-037-8.

s Autoleasing a. s. 2016. *Všeobecné obchodní podmínky úvěrů poskytovaných společnostmi s Autoleasing, a.s. člena Finanční skupiny České spořitelny*. Praha : s Autoleasing, a. s., 2016.

s Autoleasing, a. s. 2014. *Produkt list*. Praha : s Autoleasing, a. s., 2014.

s Autoleasing, a. s. 2017. *Profil společnosti*. s Autoleasing, a. s. [Online] 2017. [Citace: 5. 2 2017.] <https://sautoleasing.cz/o-nas/profil-spolecnosti>.

s Autoleasing, a. s. 2016. *Schválení obchodního případu*. Podnikový předpis č. 300_01_01. Praha : s Autoleasing, a. s., 2016.

s Autoleasing, a. s. 2015. *Výroční zpráva za rok 2015*. Praha : s Autoleasing, a. s., 2015.

SOLUS. 2016. *Členské společnosti*. SOLUS. [Online] 2016. [Citace: 15. 12 2016.] <https://www.solus.cz/cs/solus-clenske-spolecnosti/clenske-spolecnosti>.

SOLUS. 2016. *Historie sdružení SOLUS*. SOLUS. [Online] 2016. [Citace: 15. 12 2016.] <https://www.solus.cz/o-sdruzeni/historie-sdruzeni/>.

SOLUS. 2016. *Pomocné registry (ND, IR)*. SOLUS. [Online] 2016. [Citace: 15. 12 2016.] <https://www.solus.cz/registry-prehled/pomocne-registry-nd-ir/>.

SOLUS. 2016. *Pravidla evidence v registru FO SOLUS*. Poučení o Registru FO. Praha : SOLUS. 2016.

SOLUS. 2016. *Registr třetích stran*. SOLUS. [Online] 2016. [Citace: 15. 12 2016.] <https://www.solus.cz/cs/registr-dluzniku-registr-tretich-stran/registr-tretich-stran-r3s>.

THOMAS, Lyn C., EDELMAN, David B. a CROOK, Jonathan N. 2002. *Credit Scoring and Its Applications*. Philadelphia : SIAM, 2002. ISBN 978-08-9871-831-7.

TURNER, Michael A. a VARGHESE, Robin. 2010. *The Economic Consequences of Consumer Credit Information Sharing: Efficiency, Inclusion and Privacy*. OECD. [Online] 2010. [Citace: 21. 1 2017.] <https://www.oecd.org/sti/ieconomy/46968830.pdf>.

VALOVÁ, Ivana. 2010. *Řízení rizik podle Basel II: se specifickým zaměřením na interní rating v rámci úvěrového rizika.* Brno : Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5410-3.

VIDMANOVÁ, Eva. 2014. *Efektivita vymáhacího procesu v leasingové společnosti.* Bakalářská práce. Vedoucí práce Milan Ulrich. Praha: 2014. Česká zemědělská univerzita.

15 Přílohy

Příloha 1: Uživatelé Bankovního registru klientských informací k 13.3.2017.....	103
Příloha 2: Uživatelé Nebankovního registru klientských informací k 13.3.2017.....	104
Příloha 3: Členové SOLUS k 13.3.2017.....	105
Příloha 4: Žádost o úvěr č. 1	106
Příloha 5: Žádost o úvěr č. 2	107
Příloha 6: Žádost o úvěr č. 3	108
Příloha 7: Žádost o úvěr č. 4	109

Příloha 1: Uživatelé Bankovního registru klientských informací k 13.3.2017

Název společnosti
▪ Air Bank a.s.
▪ BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpný závod
▪ Citibank Europe plc, organizační složka
▪ Česká spořitelna, a.s.
▪ Českomoravská stavební spořitelna, a.s.
▪ Československá obchodní banka, a.s.
▪ Equa bank a.s.
▪ Expobank CZ a.s.
▪ Fio banka, a.s.
▪ Hypoteční banka, a.s.
▪ Komerční banka, a.s.
▪ mBank S.A., organizační složka
▪ Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.
▪ MONETA Money Bank, a. s.
▪ Oberbank AG pobočka Česká republika
▪ Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
▪ Raiffeisenbank a.s.
▪ Sberbank CZ, a.s.
▪ Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.
▪ UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.
▪ Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha
▪ Waldviertler Sparkasse Bank AG
▪ Wüstenrot hypoteční banka a.s.
▪ Wüstenrot - stavební spořitelna a.s.
▪ ZUNO BANK AG, organizační složka

Zdroj: vlastní zpracování na základě BRKI

Příloha 2: Uživatelé Nebankovního registru klientských informací k 13.3.2017

Název společnosti
▪ AGRO LEASING J. Hradec s.r.o.
▪ Benefi a.s.
▪ BOHEMIA ENERGY Finance s.r.o.
▪ Caterpillar Financial Services ČR, s.r.o.
▪ COFIDIS s.r.o.
▪ CONSUMER FINANCE HOLDING ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.
▪ Creamfinance Czech, s.r.o.
▪ ČSOB Leasing, a.s.
▪ D. S. Leasing, a.s.
▪ Erste Leasing, a.s.
▪ Essox s.r.o.
▪ Factoring České Spořitelny, a.s. (Erste Factoring)
▪ Fair Credit International, SE
▪ Home Credit a.s.
▪ IKB Leasing ČR, s.r.o.
▪ IMPULS – Leasing – AUSTRIA s.r.o.
▪ Kreditech Česká republika s.r.o.
▪ LeasePlan Česká republika, s.r.o.
▪ Mercedes-Benz Financial Services Česká republika, s.r.o.
▪ MONETA Auto, s.r.o. (dříve GE Money Auto, s.r.o.)
▪ MONETA Leasing, s.r.o. (dříve GE Money Leasing, s.r.o.)
▪ P&P Loan s.r.o.
▪ PACCAR Financial CZ s.r.o.
▪ PROFI CREDIT Czech, a.s.
▪ PRONTO CREDIT s.r.o.
▪ Provident Financial s.r.o.
▪ PSA FINANCE ČESKÁ REPUBLIKA, s.r.o.
▪ Raiffeisen - Leasing, s.r.o.
▪ RCI Financial Services, s.r.o.
▪ Rerum Finance, s.r.o.
▪ s Autoleasing, a.s.
▪ SG Equipment Finance Czech Republic s.r.o.
▪ ŠkoFIN s.r.o.
▪ Toyota Financial Services Czech s.r.o.
▪ UniCredit Fleet Management, s.r.o.
▪ UniCredit Leasing CZ, a.s.
▪ UNILEASING a.s.
▪ VFS Financial Services Czech Republic s.r.o.
▪ Zaplo Finance s.r.o.
▪ Zonky s.r.o.

Zdroj: vlastní zpracování na základě NRKI

Příloha 3: Členové SOLUS k 13.3.2017

<p>Nebankovní instituce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ALD Automotive s.r.o. ▪ AVON Cosmetics, spol. s r.o. ▪ Benefi a.s ▪ BEZ BANKY s.r.o. ▪ CCS Česká společnost pro platební karty s.r.o. ▪ COFIDIS s.r.o. ▪ Creamfinance Czech, s.r.o. ▪ Creditstar Czech s.r.o. ▪ Český Triangl, a.s. ▪ ČSOB Leasing, a.s. ▪ D. S. Leasing, a.s. ▪ ESSOX s.r.o. ▪ Health Care Financing, a.s. ▪ Home Credit a.s. ▪ IMPULS - Leasing - AUSTRIA s.r.o. ▪ iService Czech Republic, s.r.o. ▪ MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o. ▪ MONETA Auto, s. r. o. ▪ MONETA Auto, s. r. o. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MONETA Leasing, s. r. o. ▪ PROFI CREDIT Czech, a.s. ▪ RCI Financial Services, s.r.o. ▪ s Autoleasing, a.s. ▪ TGI Money a.s. ▪ UniCredit Leasing CZ, a.s. ▪ VLTAVÍN leas, a.s. ▪ Zaplo Finance s.r.o. <p>Banky a stavební spořitelny</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Air Bank a.s. ▪ BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpný závod ▪ Českomoravská stavební spořitelna, a.s. ▪ Československá obchodní banka, a.s. ▪ Equa bank a.s. ▪ Expobank CZ a.s. ▪ Hypoteční banka, a.s. ▪ Komerční banka, a.s. ▪ mBank S. A., organizační složka ▪ Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s. ▪ MONETA Money Bank, a. s. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Raiffeisen stavební spořitelna a.s. ▪ Raiffeisenbank a.s. ▪ UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. ▪ ZUNO BANK AG, organizační složka <p>Telekomunikační a energetické společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Air Telecom s.r.o., nástupce ▪ CENTROPOL ENERGY, a.s. ▪ ČEZ Prodej, s.r.o. ▪ DIGI CZ s.r.o. ▪ E.ON Česká republika, s.r.o. ▪ innogy Zákaznické služby, s.r.o. ▪ Moraviatel a.s. ▪ O2 Czech Republic a.s. ▪ O2 Family, s.r.o. ▪ PODA a.s. ▪ SAZKA a.s. ▪ T-Mobile Czech Republic a.s. ▪ Vodafone Czech Republic a.s. ▪ Vodafone Czech Republic a.s.
--	--	--

Zdroj: vlastní zpracování na základě SOLUS

Příloha 4: Žádost o úvěr č. 1

Rodné číslo	***
Jméno	***
Příjmení	***
Rodné příjmení	***
Pohlaví	muž
Nejvyšší dosažené vzdělání	střední odborné vzdělání s výučním listem
Titul	
Občanství	Česká republika
Doklad totožnosti	Občanský průkaz
Číslo dokladu totožnosti	***
Druhý doklad – řidičský průkaz	ano
Rodinný stav	svobodný/á
Počet vyživovaných osob	žádná
Druh bydlení	nájem
Telefon	***
Trvalé bydliště	***
Poštovní adresa	
Příjmy	
▪ čistý měsíční příjem	20.000,-
▪ čistý měsíční příjem partnera	
▪ měsíční splátky	9.023,-
Zaměstnavatel	
▪ název	***
▪ právní forma	akciová společnost
▪ IČ	***
▪ adresa	***
▪ telefon	***
▪ pracovní pozice	řidič
▪ délka pracovního poměru	zaměstnaný do 1 roku
▪ zaměstnán od	20.10.2016
▪ zaměstnán do	
Použití vozidla	ojeté
Značka	Škoda
Model	Octavia Combi II Diesel
Typ	2.0 TDI PD Elegance
Druh karoserie	kombi
Číslo VTP	***
VIN	***
SPZ	***
Počet dveří	5
Palivo	nafta
Země původu vozidla	Česká republika
Objem	1968
Výkon	103
Užitná hmotnost	2 010
Ujeté km	128 000
Datum první registrace	***
Rok výroby	2008
Dodavatel vozidla	
▪ název	***
▪ IČ	***
▪ telefon	***
Požizovací cena vozu	194.499,-
Financovaná částka	175.049,-
Výše akontace v %	10
Výše akontace v Kč	19.449,90,-
Počet splátek	84
Výše splátky	3.964,-
Pojištění	individuální
Zajištění	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu deponace VTP

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 5: Žádost o úvěr č. 2

Rodné číslo	***
Jméno	***
Příjmení	***
Rodné příjmení	***
Pohlaví	žena
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou
Titul	
Občanství	Česká republika
Doklad totožnosti	občanský průkaz
Číslo dokladu totožnosti	***
Druhý doklad – řidičský průkaz	ano
Rodinný stav	ženatý/vdaná
Počet vyživovaných osob	dvě
Druh bydlení	dům/byt v mém vlastnictví bez zástavy
Telefon	***
Trvalé bydliště	***
Poštovní adresa	ne
Příjmy	
▪ čistý měsíční příjem	30.000,-
▪ čistý měsíční příjem partnera	26.000,-
▪ měsíční splátky	4.500,-
Zaměstnavatel	
▪ název	***
▪ právní forma	vlastní soukromé podnikání
▪ IČ	***
▪ adresa	***
▪ telefon	***
▪ pracovní pozice	OSVČ
▪ délka pracovního poměru	zaměstnaný nad 10 let
▪ zaměstnán od	11.4.1994
▪ zaměstnán do	
Použití vozidla	ojeté
Značka	Škoda
Model	Octavia Diesel II
Typ	1.9 TDI PD DPF Ambiente
Druh karoserie	hatchback
Číslo VTP	***
VIN	***
SPZ	***
Počet dveří	5
Palivo	nafta
Země původu vozidla	Česká republika
Objem	1 896
Výkon	77
Užitná hmotnost	1 980
Ujeté km	153 074
Datum první registrace	***
Rok výroby	2007
Dodavatel vozidla	
▪ název	***
▪ IČ	***
▪ telefon	***
Požizovací cena vozu	118.500,-
Financovaná částka	106.650,-
Výše akontace v %	10
Výše akontace v Kč	11.850,-
Počet splátek	24
Výše splátky	5.144,-
Pojištění	individuální
Zajištění	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu deponace VTP

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 6: Žádost o úvěr č. 3

Rodné číslo	***
Jméno	***
Příjmení	***
Rodné příjmení	***
Pohlaví	muž
Nejvyšší dosažené vzdělání	vysokoškolské vzdělání – bakalářské
Titul	Bc.
Občanství	Česká republika
Doklad totožnosti	občanský průkaz
Číslo dokladu totožnosti	***
Druhý doklad – řidičský průkaz	ano
Rodinný stav	svobodný/á
Počet vyživovaných osob	jedna
Druh bydlení	u rodičů / rodinných příslušníků
Telefon	***
Trvalé bydliště	***
Poštovní adresa	
Příjmy	
▪ čistý měsíční příjem	26.000,-
▪ čistý měsíční příjem partnera	
▪ měsíční splátky	6.000,-
Zaměstnavatel	
▪ název	***
▪ právní forma	státní podnik
▪ IČ	***
▪ adresa	***
▪ telefon	***
▪ pracovní pozice	vedoucí
▪ délka pracovního poměru	zaměstnaný do 5 let
▪ zaměstnán od	1.1.2015
▪ zaměstnán do	
Použití vozidla	ojeté
Značka	Škoda
Model	Octavia Diesel II
Typ	1.9 TDI PD Elegance
Druh karoserie	hatchback
Číslo VTP	***
VIN	***
SPZ	***
Počet dveří	5
Palivo	nafta
Země původu vozidla	Česká republika
Objem	1 896
Výkon	77
Užitná hmotnost	1 980
Ujeté km	250 154
Datum první registrace	***
Rok výroby	2010
Dodavatel vozidla	
▪ název	***
▪ IČ	***
▪ telefon	***
Požizovací cena vozu	169.449,-
Financovaná částka	169.449,-
Výše akontace v %	0
Výše akontace v Kč	0,-
Počet splátek	72
Výše splátky	3.587,-
Pojištění	individuální
Zajištění	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu deponace VTP

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 7: Žádost o úvěr č. 4

Rodné číslo	***
Jméno	***
Příjmení	***
Rodné příjmení	***
Pohlaví	žena
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou
Titul	
Občanství	Česká republika
Doklad totožnosti	občanský průkaz
Číslo dokladu totožnosti	***
Druhý doklad – řidičský průkaz	ano
Rodinný stav	rozvedený/á
Počet živobytých osob	jedna
Druh bydlení	dům/byt v mém vlastnictví se zástavou
Telefon	***
Trvalé bydliště	***
Poštovní adresa	
Příjmy	
▪ čistý měsíční příjem	23.000,-
▪ čistý měsíční příjem partnera	
▪ měsíční splátky	5.200,-
Zaměstnavatel	
▪ název	***
▪ právní forma	společnost s ručením omezeným
▪ IČ	***
▪ adresa	***
▪ telefon	***
▪ pracovní pozice	účetní
▪ délka pracovního poměru	zaměstnaný do 1 roku
▪ zaměstnán od	1.7.2016
▪ zaměstnán do	
Použití vozidla	ojeté
Značka	Škoda
Model	Octavia Combi II
Typ	1.6 MPI Elegance
Druh karoserie	kombi
Číslo VTP	***
VIN	***
SPZ	***
Počet dveří	5
Palivo	benzín
Země původu vozidla	Česká republika
Objem	1 595
Výkon	75
Užitná hmotnost	1 930
Ujeté km	119 626
Datum první registrace	***
Rok výroby	2007
Dodavatel vozidla	
▪ název	***
▪ IČ	***
▪ telefon	***
Požizovací cena vozu	149.449,-
Financovaná částka	149.449,-
Výše akontace v %	0
Výše akontace v Kč	0
Počet splátek	48
Výše splátky	5.932,-
Pojištění	individuální
Zajištění	zajišťovací převod vlastnického práva k vozidlu deponace VTP

Zdroj: vlastní zpracování